

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie

Wytyczne dla Wnioskodawców w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007-2013

Niniejsze wytyczne nie stanowią interpretacji przepisów prawa w zakresie rozwoju regionalnego oraz pomocy publicznej.

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE WSTĘPNE.....	5
1. Ogólne informacje o Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013	5
1.1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego.....	5
1.2. Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	5
1.3. Podstawowe regulacje prawne wdrażania I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje i II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna	6
1.4. Podstawowe pojęcia	8
1.5. Ocena oddziaływania projektu na środowisko naturalne – tzw. „Postępowanie OOS” ...	11
2. Beneficjenci I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje	13
3. Beneficjenci II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna	18
4. Pomoc Publiczna.....	20
4.1. Regionalna Pomoc Inwestycyjna.....	21
4.2. Specjalna Strefa Ekonomiczna	23
4.3. Pomoc de minimis	24
5. Oś Priorytetowa I: Przedsiębiorczość i innowacje oraz Oś Priorytetowa II: Infrastruktura ekonomiczna (opis działań, podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie, przykładowe rodzaje projektów).....	25
5.1. Informacje o działaniach w ramach Osi Priorytetowej I: Przedsiębiorczość i innowacje	27
5.2. Linia demarkacyjna	42
5.3. Informacje o działaniach w ramach Osi Priorytetowej II: Infrastruktura ekonomiczna...	44
6. Wydatki kwalifikowalne	53
6.1. Zasady kwalifikowania wydatków	53
6.2. Zakres stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych (Pzp) w ramach RPO WL na lata 2007-2013	58
6.3. Wydatki kwalifikowalne w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje	60

6.4. Wydatki niekwalifikowalne w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje.....	75
6.5. Wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne w ramach II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna.....	77
II. NABÓR I OCENA PROJEKTÓW	94
1. Plan Projektu – Preselekcja.....	95
2. Nabór wniosków o dofinansowanie.....	96
3. Procedura oceny wniosków o dofinansowanie	100
3.1. Ocena formalna wniosku o dofinansowanie.....	100
3.2. Ocena merytoryczna wniosku o dofinansowanie	101
3.3. Procedura odwoławcza	104
3.3.1. Protest.....	104
3.3.2. Skarga i skarga kasacyjna.....	106
3.4. Zatwierdzenie projektów do dofinansowania	106
3.5. Podpisanie umowy o dofinansowanie projektu	107
3.6. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy.....	108
3.7. Wprowadzanie zmian do umowy o dofinansowanie	108
III. REALIZACJA I KONTROLA PROJEKTU	111
1. Wniosek o płatność	111
1.1. Szczegóły dotyczące sposobu przygotowania dokumentów – załączników do wniosku o płatność:.....	112
2. Etapy weryfikacji wniosku o płatność	119
2.1. Przyjęcie wniosku o płatność.....	119
2.2. Sprawdzenie terminowości złożenia wniosku o płatność.....	120
2.3. Weryfikacja wniosku o płatność.....	120
3. Niekompletność wniosku o płatność.....	123
4. Wynik weryfikacji wniosku o płatność.....	125
5. Sprawozdawczość.....	126
6. Konsekwencje niedopełnienia obowiązków rozliczeniowych i sprawozdawczych	126
7. Rozwiązanie umowy o dofinansowanie.....	129

8.	Kontrola	131
8.1.	Rodzaje kontroli	131
8.2.	Kontrola na miejscu.....	132
9.	Informacja i promocja.....	134
IV.	PODSUMOWANIE	135
V.	INFORMACJE DODATKOWE	136
9.	Konflikt interesów	136
10.	Obszary atrakcyjne turystycznie	136
11.	Strategiczne dla rozwoju regionu dziedziny badań.....	137
VI.	ZAŁĄCZNIKI.....	138

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Ogólne informacje o Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013

1.1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej. Jest dokumentem strategicznym o charakterze długofalowym, wyznaczającym cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego do roku 2020.

Celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 jest osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Lubelszczyzny poprzez zwiększenie konkurencyjności województwa oraz optymalne wykorzystanie jego wewnętrznych potencjałów rozwojowych.

W celu realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 ustanowiono Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.

1.2. Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 obejmuje okres programowania 2007-2013. Jest jednym z 16 regionalnych programów operacyjnych, których zadaniem jest realizacja Strategii Rozwoju Kraju oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013, wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

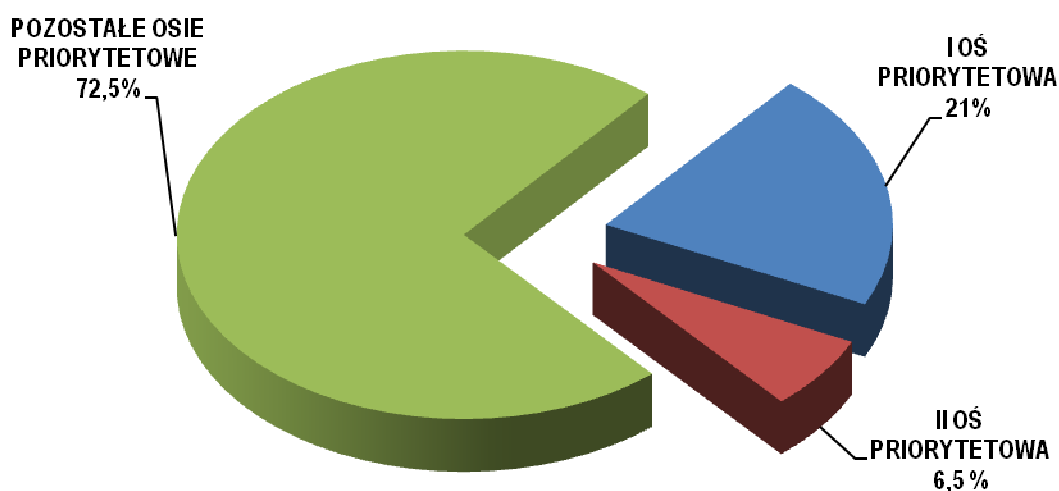
Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 jest: „*Podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu*”. Cel Programu jest spójny z celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020 i jest dostosowany do odpowiednio krótszego okresu realizacji RPO WL na lata 2007-2013. Zorientowany jest na przełamanie występujących barier rozwojowych i stanowi podstawę modernizacji struktury gospodarczej z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Do realizacji celu głównego przyczyni się osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

1. Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności,
2. Poprawa warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,
3. Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku.

Realizacja RPO WL na lata 2007-2013 będzie przebiegała poprzez wdrażanie dziewięciu Osi Priorytetowych. Przy ich konstrukcji dążono do tego, by w sposób spójny i wyczerpujący przyczyniały się one do realizacji celów szczegółowych, a co za tym idzie także celu głównego RPO WL na lata 2007-2013. Osiąganie celu szczegółowego 1 „Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności” będzie przebiegać między innymi poprzez wdrażanie Osi Priorytetowej I: Przedsiębiorczość i innowacje, która przyczyni się do podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie w powiązaniu z Osią Priorytetową II: Infrastruktura ekonomiczna, przyczyniającą się do stworzenia przyjaznego otoczenia dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Środki przyznane na I i II Oś Priorytetową w Ramach RPO WL 2007-2013

1.3. Podstawowe regulacje prawne wdrażania I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje i II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna

- Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające Rozporządzenie (WE) Nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. (Dz. Urz. UE L 210/25),
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE)

Nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. Urz. UE L 371),

- Rozporządzenie (WE) Nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające Rozporządzenie (WE) Nr 1783/1999 (Dz. Urz. UE L 210/25),
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzeniu polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 164, poz. 1163 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 76, poz. 694 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 97, poz. 970 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 129, poz. 902 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 ze zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.),
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.),
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 129, poz. 1227),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1398 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 185, poz. 1316 i 1317 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1399 z późn. zm.),

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 września 2007 r. w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. Nr 175, poz. 1232),

Dodatkowymi dokumentami określającymi zasady wdrażania RPO są Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego dotyczące Funduszy Strukturalnych (znajdują się na stronie internetowej www.mrr.gov.pl).

1.4. Podstawowe pojęcia

- **INSTYTUCJA ZARZADZAJĄCA (IZ)** – należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Lubelskiego,
- **INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA II STOPNIA (IP II) / INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA** – należy przez to rozumieć Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (**LAWP**),
- **INSTYTUCJA KONTROLUJĄCA** – należy przez to rozumieć Instytucję Pośredniczącą II stopnia, Instytucję Zarządzającą oraz wszelkie inne podmioty, organy i instytucje upoważnione na podstawie przepisów prawa do przeprowadzenia kontroli u Beneficjenta (w tym również Instytucję Pośredniczącą w Certyfikacji – IPOC),
- **WNOSKODAWCA** – należy przez to rozumieć podmiot ubiegający się o dofinansowanie realizacji projektu w ramach danego Działania,
- **BENEFICJENT** – należy przez to rozumieć Wnioskodawcę, z którym Instytucja Pośrednicząca II stopnia zawarła umowę o dofinansowanie realizacji projektu,
- **DZIAŁANIE** – należy przez to rozumieć poszczególne Działania w ramach Osi Priorytetowych np. Działanie 1.2: „Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, realizowane w ramach Osi Priorytetowej I: Przedsiębiorczość i Innowacje,
- **PODDZIAŁANIE** – należy przez to rozumieć poszczególne Poddziałania w danym Działaniu w ramach Osi Priorytetowej, np. Poddziałanie 2.1.1: „Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy pożyczkowych” Działanie 2.1. „Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, realizowane w ramach II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna,
- **PROJEKT** – należy przez to rozumieć przedsięwzięcie realizowane w ramach Działania, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie realizacji projektu pomiędzy Beneficjentem a Instytucją Wdrażającą,
- **PRESELEKCJA** - należy przez to rozumieć procedurę naboru Planów Projektów (PP) w celu oceny, czy przedsięwzięcia w nich opisane kwalifikują się do uzyskania pomocy w ramach Działań objętych I Osią Priorytetową: Przedsiębiorczość i innowacje.

- **PLAN PROJEKTU** – należy przez to rozumieć uproszczoną postać wniosku o dofinansowanie składaną przez Wnioskodawcę w trakcie procedury Preselekcji, w celu wstępnej kwalifikacji projektu do dofinansowania w ramach danego Działania,
- **WNIOSEK O DOFINANSOWANIE** – należy przez to rozumieć wniosek składany w celu uzyskania dofinansowania na realizację projektu,
- **DOFINANSOWANIE** – należy przez to rozumieć wartość wsparcia udzielonego ze środków publicznych Beneficjentowi w formie dotacji rozwojowej na podstawie umowy o dofinansowanie realizacji projektu,
- **UMOWA O DOFINANSOWANIE REALIZACJI PROJEKTU** – należy przez to rozumieć umowę zawartą pomiędzy Beneficjentem a Instytucją Wdrażającą, na podstawie której Beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach RPO WL na lata 2007-2013,
- **NIEPRAWIDŁOWOŚĆ** – należy przez to rozumieć jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniechania Beneficjenta, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego. Nieprawidłowość ma również miejsce w przypadku naruszenia przepisów prawa krajowego koniecznych do zapewnienia odpowiedniego stosowania prawa wspólnotowego.
- **NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA NIEZABUDOWANA (GRUNT)** - część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych.
- **NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA ZABUDOWANA** - część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki, budowle, obiekty małej architektury, jeżeli są trwale związane z gruntem.
- **NIERUCHOMOŚĆ BUDYNKOWA** - trwale związany z gruntem budynek, który na podstawie przepisów szczególnych nie stanowi części składowej nieruchomości gruntowej, lecz jest odrębnym od gruntu przedmiotem własności. Powstaje gdy użytkownik wieczysty wybuduje budynek na gruncie oddanym mu w użytkowanie wieczyste albo gdy użytkownik wieczysty nabędzie budynek przy zawarciu umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste.
- **NIERUCHOMOŚĆ LOKALOWA (lokal wyodrębniony, samodzielny lokal)** - nieruchomość, która została wyodrębniona z nieruchomości macierzystej (gruntowej lub budynkowej), w celu ustanowienia odrębnej własności lokalu.
- **ŚRODKI TRWAŁE** – należy przez to rozumieć rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności: nieruchomości – w tym grunty, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze

- własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- **WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE** – należy przez to rozumieć nabyte nadające się do gospodarczego wykorzystania w dniu przyjęcia do używania:
    - autorskie lub pokrewne prawa majątkowe;
    - licencje;
    - prawa określone w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (przed 1 stycznia 2007 r. prawa do: wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych, wzorów zdobniczych);
    - wartość stanowiąca równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej (know-how) o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok,
  - **NOŚNIK ELEKTRONICZNY** – należy przez to rozumieć płytę CD lub DVD jednokrotnego nagrywania lub z zakończoną sesją nagrywania, która uniemożliwia dokonywanie jakichkolwiek zmian na tym nośniku w zakresie zapisanych plików,
  - **RACHUNEK BANKOWY** – należy przez to rozumieć rachunki bankowe (złotowy, jak również walutowy) w tym wskazany w umowie, na który dokonywana będzie płatność w ramach dofinansowania oraz z których to rachunków, w myśl zapisów umowy, Beneficjent będzie dokonywał wszelkich płatności związanych z realizacją projektu (w walucie polskiej lub obcej),
  - **ROZPOCZĘCIE REALIZACJI PROJEKTU** – należy przez to rozumieć termin określony we wniosku o dofinansowanie jako rozpoczęcie rzeczowej realizacji projektu. Data ta określona zostanie w umowie o dofinansowanie realizacji projektu,
  - **ZAKOŃCZENIE RZECZOWE REALIZACJI PROJEKTU** – należy przez to rozumieć datę podpisania przez Beneficjenta protokołu ostatecznego odbioru lub wystawienia świadectwa wykonania lub innego dokumentu równoważnego w ramach realizacji Projektu, stwierdzającego rzeczowe zakończenie realizacji projektu. Data ta określona zostanie w umowie o dofinansowanie realizacji projektu,
  - **ZAKOŃCZENIE FINANSOWE REALIZACJI PROJEKTU** – należy przez to rozumieć datę poniesienia przez Beneficjenta ostatniego wydatku w ramach realizacji projektu. Data ta określona zostanie w umowie o dofinansowanie realizacji projektu,
  - **PROGRAM POMOCOWY** – należy przez to rozumieć program określający zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,
  - **WYŁĄCZENIA GRUPOWE (BLOKOWE)** – należy przez to rozumieć wyłączenia wskazane w zbiorze rozporządzeń, które określają w jakich przypadkach i na jakich warunkach pomoc

może być udzielana bez obowiązku uzyskania uprzedniej zgody Komisji Europejskiej (bez notyfikacji).

Najbardziej istotne wyłączenia grupowe określone są w:

- Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis,
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),
- Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy szkoleniowej.

Udzielenie pomocy publicznej w oparciu o wyłączenia grupowe ma tę zaletę, że może nastąpić niezwłocznie po ustanowieniu przez państwo członkowskie środka pomocowego, bez oczekiwania na stanowisko Komisji Europejskiej, gdyż stanowisko takie nie jest wymagane.

Pomoc publiczna nie może być udzielona na inwestycje dotyczące prowadzenia działalności w sektorach: rybołówstwa, budownictwa okrętowego, węgla kamiennego, stali, włókien syntetycznych, produkcji, przetwarzania i marketingu produktów rolnych; natomiast w przypadku sektora transportu, pomoc nie może być wykorzystana na zakup środków transportu.

1.5 Ocena oddziaływania projektu na środowisko naturalne – tzw. „Postępowanie OOŚ”

W związku z współfinansowaniem przedsięwzięć ze środków Unii Europejskiej należy zapewnić przeprowadzenie postępowania OOŚ uwzględniając zasadę pierwszeństwa prawa wspólnotowego oraz obowiązek prawodawcy krajowego. W szczególności należy zapewnić, że zostały uwzględnione wszystkie elementy OOŚ wymagane przez dyrektywę Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dalej: dyrektywa OOŚ), dyrektywę Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dalej: dyrektywa Siedliskowa) i dyrektywę Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dalej: dyrektywa Ptasia), zgodnie z wykładnią ustaloną przez właściwe orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich.

Zgodnie z prawem wspólnotowym oraz krajowym, postępowanie OOŚ stanowi istotny element procesu inwestycyjnego. W ramach RPO WL 2007-2013 wsparcie może być udzielone jedynie dla przedsięwzięć, które przeprowadziły postępowanie OOŚ (jeśli jest wymagane) w zgodzie z przepisami wspólnotowymi – dyrektywy unijne, jak przepisami krajowymi.

Ocena poprawności zostanie przeprowadzona na podstawie dokumentacji złożonej przez Wnioskodawcę potwierdzającej przeprowadzenie procedury OOS. Prawidłowo przeprowadzone postępowanie OOS powinno wykazać całościowy wpływ przedsięwzięcia inwestycyjnego na środowisko.

Elementy procedury OOS, zapewniające prawidłową jej realizację to:

- przeprowadzenie procedury tzw. „screeningu”, czyli kwalifikowania przedsięwzięcia do sporządzenia raportu dla przedsięwzięć wymienionych w Aneksie II Dyrektywy 85/337/EWG tzw. „dyrektywy OOS” przez właściwe organy administracji publicznej;
- przeprowadzenie przez organ wydający decyzję, konsultacji z właściwymi organami administracji publicznej zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy OOS dotyczących kwalifikowania przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oraz zakresu tego raportu, o ile raport jest wymagany;
- sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w sposób odpowiadający wymogom określonym w art. 5 ust 3 dyrektywy OOS oraz w jej Aneksie IV, o ile raport jest wymagany;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych zgodnie z art. 6 ust. 2-6 dyrektywy OOS, o ile są wymagane;
- wskazanie w uzasadnieniu decyzji w sprawie przedsięwzięcia, sposobu uwzględnienia uwag i informacji zgromadzonych w toku postępowania lub poinformowanie o braku uwag i wniosków – zgodnie z art. 8 i 9 dyrektywy OOS;
- wskazanie, czy przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na gatunki i siedliska chronione w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 i czy w związku z możliwością znaczącego oddziaływania zostało przeprowadzone stosowne postępowanie zgodnie z art. 6 ust 3 i 4 dyrektywy Siedliskowej;

Zagrożenia wynikające z nieprawidłowego przeprowadzenia postępowania OOS:

- zaskarżenia decyzji przez strony postępowania i opóźnienia przygotowania projektu;
- niedoszacowanie kosztów, które Wnioskodawca będzie musiał ponieść w związku z
- wdrażaniem rozwiązań minimalizujących lub kompensujących oddziaływanie projektu na środowisko;
- odmowa przyznania dofinansowania przez właściwą instytucję albo wstrzymanie finansowania projektu i zobligowanie do zwrotu środków.

Ocena zgodności dokumentacji potwierdzającej przeprowadzone postępowanie OOS będzie przeprowadzana w oparciu o dokumenty składane w dwóch etapach:

etap I – składanie obowiązkowej dokumentacji OOS będącej załącznikiem do wniosku aplikacyjnego,

etap II – składanie pozostałej, obowiązkowej dokumentacji OOS w terminie najpóźniej na 30 dni przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.

Wykaz dokumentacji potwierdzającej postępowanie OOS dla poszczególnych grup przedsięwzięć został opisany w „Instrukcji wypełniania załączników do wniosku o dofinansowanie w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007-2013”.

Uwaga:

Nie można jednoznacznie wykluczyć, że pomimo stosowania procedury postępowania OOS zawartej w Wytycznych, zostanie wszczęte postępowanie w sprawie nieprawidłowego stosowania Dyrektyw OOS przed sądem krajowym bądź wspólnotowym.

2. Beneficjenci I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje

Beneficjentami I Osi Priorytetowej są przedsiębiorcy z sektora MSP (mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa, średnie przedsiębiorstwa).

Wyjątkowo w Działaniu 1.5. „Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki” beneficjentami mogą być duże przedsiębiorstwa spełniające łącznie następujące warunki: wielkość projektu poniżej 8 mln zł, wykazanie wyraźnych i znacznych korzyści dla regionu jako efekt realizacji projektu w powyższym zakresie. Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw nie przekroczy 10% środków przeznaczonych na wsparcie bezpośrednio przedsiębiorstw.

Przez mikroprzedsiębiorstwo, małe przedsiębiorstwo, średnie przedsiębiorstwo należy rozumieć podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Zalicza się tu w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub konsorcja prowadzące regularną działalność gospodarczą.

Szczegółowe definicje:

1. **Mikroprzedsiębiorstwo** – to przedsiębiorstwo, które:
  - zatrudnia mniej niż 10 pracowników i
  - jego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro,
2. **Małe przedsiębiorstwo** – to przedsiębiorstwo, które:
  - zatrudnia mniej niż 50 pracowników i
  - jego roczny obrót lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów euro,
3. **Średnie przedsiębiorstwo** – to przedsiębiorstwo, które:
  - zatrudnia mniej niż 250 pracowników i

- jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro,
4. **Duże przedsiębiorstwo** – to przedsiębiorstwo, które:
- zatrudnia co najmniej 250 pracowników i
  - jego roczny obrót przekracza 50 milionów euro lub całkowity bilans roczny przekracza 43 miliony euro

Kategorie przedsiębiorstw

Definicje MSP różnią trzy kategorie przedsiębiorców ze względu na ich wzajemne stosunki z innymi przedsiębiorstwami w zakresie własności kapitału, prawa głosu lub prawa do wywierania decydującego wpływu (w skrócie udziałów). Są to przedsiębiorstwa: samodzielne, partnerskie oraz powiązane.

1. Za **przedsiębiorstwo samodzielne** uważa się przedsiębiorstwo, które:

- nie posiada 25% lub więcej kapitału lub praw głosu innego przedsiębiorstwa,
- inne przedsiębiorstwo albo kilka przedsiębiorstw powiązanych nie jest właścicielem 25% lub więcej jego kapitału lub praw głosu,
- nie ma obowiązku sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych i nie jest uwzględniane w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych innego przedsiębiorstwa, który posiada obowiązek ich sporządzania, przez co nie jest traktowane jako przedsiębiorstwo powiązane.

Gdy wartość procentu odnosząca się do kapitału lub praw głosu jest różna, należy zastosować wartość wyższą.

Przedsiębiorstwo można **nadal zakwalifikować jako samodzielne**, nawet jeśli niżej wymienieni inwestorzy osiągnęli lub przekroczyli pułap 25 % posiadania kapitału lub praw głosu, pod warunkiem że nie są oni powiązani indywidualnie ani wspólnie z danym przedsiębiorstwem:

- a) publiczne korporacje inwestycyjne, spółki kapitałowe podwyższonego ryzyka, osoby fizyczne lub grupy osób prowadzące regularną działalność inwestycyjną podwyższonego ryzyka, które inwestują w firmy nienotowane na giełdzie (tzw. „anioły biznesu”), pod warunkiem, że całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1 250 000 EUR,
- b) uczelnie wyższe lub ośrodki badawcze nienastawione na zysk,
- c) inwestorzy instytucjonalni¹, w tym regionalne fundusze rozwoju,
- d) niezależne władze lokalne jednostki administracyjnej z rocznym budżetem poniżej 10 milionów EUR oraz liczbą mieszkańców poniżej 5 tysięcy.

Poza przypadkami określonymi powyżej przedsiębiorstwa nie można uznać za mikroprzedsiębiorstwo, małe lub średnie przedsiębiorstwo, jeżeli 25% lub więcej kapitału lub praw

głosu kontroluje bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, co najmniej jeden organ państwowy.

2. Za **przedsiębiorstwa partnerskie** uważa się przedsiębiorstwa posiadające kapitał lub prawa głosu w innych przedsiębiorstwach, ale żadne z nich nie sprawuje rzeczywistej, bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad drugim przedsiębiorstwem. Partnerskimi są przedsiębiorstwa, które nie są samodzielne, ale także które nie są ze sobą powiązane.

Przedsiębiorstwo uważa się za partnerskie względem innego przedsiębiorstwa, jeżeli:

- a) posiada 25% lub więcej, ale mniej niż 50% kapitału lub praw głosu innego przedsiębiorstwa,
- b) inne przedsiębiorstwo posiada 25% lub więcej, ale mniej niż 50% kapitału lub praw głosu przedsiębiorstwa, o którym mowa,
- c) przedsiębiorstwo, o którym mowa nie ma obowiązku sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zawierających dane dotyczące innego przedsiębiorstwa, jak również nie jest on uwzględniany w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych innego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa związanego z tym przedsiębiorstwem, jeśli posiadają oni obowiązek sporządzania takich sprawozdań.

Gdy wartość procentu odnosząca się do kapitału lub praw głosu jest różna, należy zastosować wartość wyższą.

Przedsiębiorstwami partnerskimi będą więc wszystkie przedsiębiorstwa, które nie zostały zakwalifikowane jako przedsiębiorstwa powiązane i które pozostają w następującym wzajemnym związku: przedsiębiorstwo działające na rynku wyższego szczebla (typu „upstream”) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązanym, 25% lub więcej kapitału lub praw głosu innego przedsiębiorstwa działającego na rynku niższego szczebla (typu „downstream”).

3. Za **przedsiębiorstwa powiązane** uważa się przedsiębiorstwa, które pozostają w jednym z poniższych związków:
- a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub członka,
  - b) przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa,
  - c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki,
  - d) przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, zgodnie z umową z innymi udziałowcami/akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców/akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie.

Zakłada się, że **dominujący wpływ nie istnieje**, jeśli inwestorzy wymienieni w punkcie 2 akapit drugi nie angażują się bezpośrednio lub pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców/akcjonariuszy.

Za **przedsiębiorstwa powiązane** uważa się przedsiębiorstwa pozostające we wskazanym powyżej związku z:

- 1) jednym lub kilkoma przedsiębiorstwami,
- 2) podmiotami, o których mowa w punkcie 2 akapit drugi,
- 3) osobą fizyczną lub grupą osób fizycznych działających wspólnie, jeżeli wykonują swoją działalność lub część swojej działalności na tym samym odpowiadającym rynku lub rynku pokrewnym,
- 4) ma obowiązek sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych zawierających dane innych przedsiębiorstw lub jest objęty skonsolidowanymi sprawozdaniami finansowymi innych przedsiębiorstw lub przedsiębiorstw pozostających w stosunku do niego w charakterze przedsiębiorstwa powiązanego.

Za **rynek pokrewny** uważa się rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do właściwego rynku.

W przypadku, gdy Wnioskodawca pozostaje z innym przedsiębiorstwem w związku przedsiębiorstw partnerskich bądź powiązanych dokonuje obliczenia odpowiednio skumulowanych danych tych przedsiębiorstw ze swoimi danymi w następujący sposób:

- W przypadku **przedsiębiorstwa samodzielnego** dane dotyczące liczby pracowników oraz dane dotyczące wielkości przychodów i całkowitego bilansu tego przedsiębiorstwa ustalane są wyłącznie na podstawie jego ksiąg rachunkowych,
- W przypadku **przedsiębiorstw partnerskich**, do danych przedsiębiorstwa Wnioskodawcy, dotyczących liczby pracowników oraz danych dotyczących wielkości przychodów i całkowitego bilansu, należy dodać dane każdego przedsiębiorstwa partnerskiego, znajdującego się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do danego przedsiębiorstwa, proporcjonalnie do procentowego udziału w kapitale lub w prawach głosu (w zależności od tego, która tych wartości jest większa) po uwzględnieniu pełnych danych ewentualnych przedsiębiorstw powiązanych przedsiębiorstwa partnerskiego Wnioskodawcy. W przypadku przedsiębiorstw posiadających nawzajem akcje/udziały/prawa głosu (typu cross-holding) stosuje się większy udział procentowy,
- W przypadku **przedsiębiorstw powiązanych**, do danych przedsiębiorstwa Wnioskodawcy dotyczących liczby pracowników oraz danych dotyczących wielkości przychodów i całkowitego bilansu dodaje się w 100% dane przedsiębiorstwa powiązanego, po uwzględnieniu proporcjonalnie do procentowego udziału w kapitale lub w prawach głosu danych ewentualnych przedsiębiorstw partnerskich przedsiębiorstwa powiązanego z przedsiębiorstwem Wnioskodawcy, znajdujących się na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do tego przedsiębiorstwa.

W przypadku, gdy kapitał jest rozdrobniony w stopniu uniemożliwiającym określenie właściciela, przedsiębiorstwo w dobrej wierze oświadcza, że w sposób prawnie uzasadniony może przyjąć, iż 25% lub więcej jego kapitału nie jest w posiadaniu innego przedsiębiorstwa ani we wspólnym posiadaniu większej liczby powiązanych przedsiębiorstw. Oświadczenia takie nie wykluczają kontroli i postępowań wyjaśniających przewidzianych w przepisach krajowych lub wspólnotowych.

Dane stosowane do określania liczby pracowników i kwot finansowych to dane odnoszące się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego i obliczane w skali rocznej. Uwzględnia się je począwszy od dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych. Kwota wybrana jako obrót jest obliczana z pominięciem podatku VAT i innych podatków pośrednich.

Jeżeli w dniu zamknięcia ksiąg rachunkowych dane przedsiębiorstwo stwierdza, że w skali rocznej przekroczyło pułapy zatrudnienia lub pułapy finansowe dla mikroprzedsiębiorstwa, małego lub średniego przedsiębiorstwa lub spadło poniżej tych pułapów, uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych zatwierdzonych okresów obrachunkowych.

W przypadku nowoutworzonych przedsiębiorstw, których księgi rachunkowe jeszcze nie zostały zatwierdzone, odpowiednie dane pochodzą z oceny dokonanej w dobrej wierze w trakcie roku obrachunkowego.

Liczba zatrudnionych osób odpowiada liczbie **rocznych jednostek roboczych (RJR)**, to jest liczbie pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w obrębie danego przedsiębiorstwa lub w jego imieniu w ciągu całego uwzględnianego roku referencyjnego. Praca osób, które nie przepracowały pełnego roku, które pracowały w niepełnym wymiarze godzin bez względu na długość okresu zatrudnienia lub pracowników sezonowych jest obliczana jako część ułamkowa RJR. W skład personelu wchodzi:

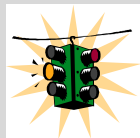
- a) pracownicy,
- b) osoby pracujące dla przedsiębiorstwa, podlegające mu i uważane za pracowników na mocy przepisów prawa krajowego, powszechnie obowiązującego,
- c) właściciele – kierownicy,
- d) partnerzy prowadzący regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiący z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Okres trwania urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego nie jest wliczany.

Przy obliczaniu progów finansowych określających status przedsiębiorstwa należy stosować pełny kurs EURO, tzn. 4 miejsca po przecinku.

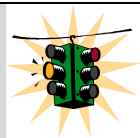
W przypadku gdy na ostatni dzień bilansu dane przedsiębiorstwa przekraczają lub spadają poniżej progu zatrudnienia lub pułapu finansowego, uzyskanie lub utrata statusu „średniego przedsiębiorstwa”, „małego przedsiębiorstwa”, czy też „mikroprzedsiębiorstwa” nastąpi tylko wtedy, jeśli zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych lat obrotowych.

Dane, które będą stosowane przy określaniu liczby zatrudnionych osób i kwot finansowych, są to dane odnoszące się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego i są obliczone na podstawie rocznej. Bierze się je pod uwagę od dnia zamknięcia rozliczenia. Kwota wybrana jako przedstawiająca obrót jest obliczana bez uwzględniania podatku VAT oraz innych podatków pośrednich.

MSP mogą prowadzić działalność gospodarczą jako np.:

- osoba fizyczna
- wspólnicy spółki cywilnej
- podmiot prowadzący działalność w formie określonej w kodeksie spółek handlowych (ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.):
  - spółka jawna,
  - spółka partnerska,
  - spółka komandytowa,
  - spółka komandytowo – akcyjna,
  - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
  - spółka akcyjna.

Za dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej dla MSP przyjmuje się dzień wskazany w Zaświadczeniu o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej lub dzień wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Na potrzeby RPO WL 2007-2013 za dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej spółki cywilnej przyjmuje się dzień nadania numeru NIP.

3. Beneficjenci II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna

Do Beneficjentów II osi Priorytetowej zaliczamy:

1. **Instytucje otoczenia biznesu** – instytucje non-profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe, zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie oferujące przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie. Pomoc może dotyczyć zagadnień

związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Do instytucji otoczenia biznesu zaliczamy np. stowarzyszenia przedsiębiorców, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, parki technologiczne, instytucje sfery B+R, fundusze pożyczkowe, fundusze poręczeń kredytowych oraz spółki kapitałowe (spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością), działające na podstawie statutu, a cały zysk mające obowiązek przekazywać na cele statutowe.

2. **Szkoły wyższe**, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.),
3. **Jednostki naukowe**, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238 poz. 2390 ze zm.),
4. **Szkoły wyższe oraz jednostki naukowe działające w partnerstwie**,
5. **Inicjatywy klastrowe** – to przedsięwzięcie (projekt) mające na celu utworzenie, rozwój i wsparcie funkcjonowania klastra.
6. **Klaster** to przestrzenna i sektorowa koncentracja przedsiębiorstw lub przedsiębiorstw i instytucji otoczenia biznesu mająca na celu stymulowanie działalności gospodarczej, realizująca swoje zadania poprzez sieć relacji o formalnym i nieformalnym charakterze pomiędzy członkami klastra.

Klaster może przyjąć formę instytucjonalną (stowarzyszenia, zrzeszenia lub organizacji utworzonej na podstawie ustaw: o rzemiośle, o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorstw, o izbach gospodarczych), lub nieformalnego partnerstwa reprezentowanego przez koordynatora, posiadającego pisemne upoważnienia do reprezentowania przedsiębiorców i instytucji tworzących klaster.

Klaster powinien:

1. Mieć formę instytucjonalną w postaci fundacji, stowarzyszenia, zarejestrowanej organizacji przedsiębiorców
- lub
2. Mieć koordynatora, którym może być stowarzyszenie, fundacja, zarejestrowana organizacja przedsiębiorców.

Wsparcie może być udzielone klastrowi lub koordynatorowi klastra jeśli spełnione są łącznie następujące warunki :

- zapewnia udział w projekcie co najmniej 10 podmiotów;
- podmioty, które mają siedzibę i są zarejestrowane na terenie województwa lubelskiego;
- nie mniej niż ½ uczestników klastra stanowią przedsiębiorcy;
- powinien zapewnić równy dostęp wszystkim podmiotom funkcjonującym w ramach klastra do usług, szkoleń, materiałów, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych,

wyposażenia nabytego w ramach projektu za odpłatnością nie przekraczającą kosztów ponoszonych przez koordynatora klastra z tytułu ich utrzymania lub udostępnienia;

- będzie ponosił pełną odpowiedzialność za realizację projektu.

7. **Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,**

8. **Jednostki samorządu terytorialnego,**

9. **Organizacje pozarządowe.**

4. Pomoc Publiczna

Pomoc Publiczna to wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów i jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi (art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską).

W przypadku projektu lub grupy projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu ustanawiającego WE (art. 87 ust. 1.) mogą obowiązywać bardziej restrykcyjne zasady dotyczące kwalifikowania wydatków od określonych w *Wytycznych*, wynikające z programu pomocy publicznej, które mogą dotyczyć w szczególności okresu kwalifikowania wydatków oraz kategorii wydatków kwalifikowalnych.

Przesłanki wystąpienia pomocy publicznej:

Z artykułu 87 ust. 1 TWE wynikają pewne podstawowe kryteria pomocy publicznej, które służą Komisji Europejskiej do badania, czy ma do czynienia z występowaniem pomocy publicznej:

- środki publiczne (wsparcie jest przyznane przez państwo lub przy wykorzystaniu zasobów państwowych),
- korzyść ekonomiczna i selektywność (wsparcie uprzywilejowuje konkretne przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw, bądź produkcję określonych towarów),
- wpływ na konkurencję (wsparcie zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji),
- wsparcie wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi (zgodnie z Traktatem WE każda pomoc, która wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi jest uznana za niezgodną ze wspólnym rynkiem).

Pomoc publiczna występuje tylko wtedy, gdy spełnione są łącznie 4 warunki: środki publiczne, korzyść ekonomiczna, selektywność i wpływ na konkurencję.

Formy pomocy publicznej:

Środki publiczne definiowane są bardzo szeroko. Wśród form pomocy możemy wyróżnić:

- dotacje państwowe,
- odroczenia, rozłożenia na raty i umorzenia podatków lub opłat,

- odroczenia, rozłożenia na raty i umorzenia zaległości od podatków lub opłat i odsetek tytułem zaległości,
- zwolnienia z podatków i opłat,
- stosowanie preferencyjnej stopy naliczania odsetek,
- refundacje,
- preferencyjne kredyty lub pożyczki,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
- dokapitalizowanie na warunkach korzystniejszych od rynkowych,
- dostarczanie przez państwo wyrobów lub usług po preferencyjnych cenach,
- bezpośrednie subsydiowanie.

Mniej oczywistymi formami działania państwa, mogącymi zawierać pomoc publiczną są:

- doradztwo zapewnione przez instytucje publiczne,
- korzyści wynikające z działania agencji rozwoju regionalnego,
- wsparcie dla przedsiębiorstw, wspomagające inwestycje na rzecz ochrony środowiska,
- wsparcie dla przedsiębiorstw, mające pomóc publicznemu przedsiębiorstwu w przygotowaniach do prywatyzacji,
- prawodawstwo chroniące i gwarantujące udziały w rynku,
- spółki publiczno-prywatne i kontrakty przyznawane z pominięciem otwartej procedury przetargowej.

4.1. Regionalna Pomoc Inwestycyjna

Regionalna Pomoc Inwestycyjna jest to pomoc udzielana na dokonanie tzw. nowej inwestycji. **Nową inwestycją** jest inwestycja w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, związana z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, dywersyfikacją produkcji w przedsiębiorstwie poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów lub zasadniczą zmianą procesu produkcyjnego w istniejącym przedsiębiorstwie oraz nabycie środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, które zostało zamknięte lub zostałyby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym środki te nabywane są przez inwestora niezależnego od zbywcy. Nową inwestycją nie jest inwestycja prowadząca wyłącznie do odtworzenia zdolności produkcyjnych oraz nabycie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa. Warunkiem udzielenia tej pomocy jest zagwarantowanie przez Beneficjenta trwałości projektu.

Przez **trwałość projektu** należy rozumieć utrzymanie inwestycji, na której realizację została udzielona pomoc przez okres co najmniej 5 lat od zakończenia **finansowej** realizacji projektu (w przypadku mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców – przez okres co najmniej 3 lat). Wymóg utrzymania inwestycji nie oznacza zakazu wymiany poszczególnych aktywów nabytych w ramach projektu objętego pomocą publiczną. Aktywa te mogą być wymienione w okresie wymaganej trwałości projektu, jeśli ze względu na postęp technologiczny stały się

przestarzałe, pod warunkiem, że działalność gospodarcza zostanie przez minimalny wymagany okres utrzymana w danym regionie.

Pojęcie **trwałości projektu** rozumiane jest także jako **niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji** tj.:

1. modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu albo powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny, oraz
2. wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

Znacząca modyfikacja oznacza jednoczesne spełnienie jednego z warunków wymienionych w punkcie 1 i jednego z warunków wymienionych w punkcie 2, a ponadto pomiędzy tymi warunkami musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy (tzn. pkt. 2 to przyczyna, a pkt. 1 – skutek).

Wydatki poniesione na rzecz projektu, który zostanie poddany znaczącym modyfikacjom, będą objęte procedurą odzyskiwania.

Powyższe uregulowania dotyczą projektów infrastrukturalnych oraz projektów, w których dokonywany jest zakup sprzętu lub wyposażenia.

Dopuszczalna wysokość pomocy regionalnej jaką może uzyskać przedsiębiorca zależna jest od:

- lokalizacji inwestycji,
- wysokości nakładów inwestycyjnych *lub*
- kosztów zatrudnienia nowych pracowników, *a także*
- wielkości przedsiębiorstwa ubiegającego się o zwolnienie podatkowe.

Dopuszczalną wysokość pomocy dla każdego regionu Polski określa **Mapa pomocy regionalnej**. Zgodnie z Mapą, podstawowa maksymalna intensywność regionalnej pomocy inwestycyjnej, czyli wyrażony w procentach udział pomocy w kosztach kwalifikujących się do objęcia tą pomocą, wynosi:

50 % - na obszarach należących do województw: lubelskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego, opolskiego, małopolskiego, lubuskiego, łódzkiego, kujawsko-pomorskiego,

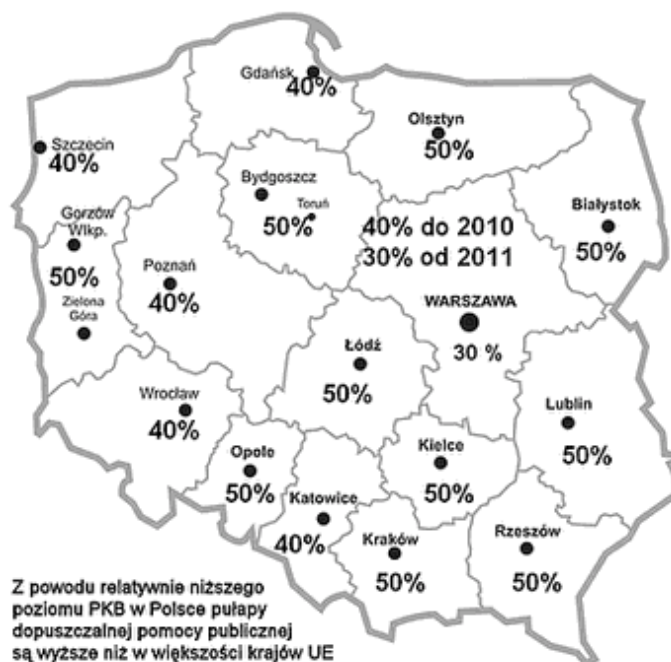
40 % - na obszarach należących do województw: pomorskiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, śląskiego, a w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. na obszarze należącym do województwa mazowieckiego, z wyłączeniem miasta stołecznego Warszawy,

30 % - na obszarze należącym do miasta stołecznego Warszawy oraz w okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. - na obszarze należącym do województwa mazowieckiego.

Mapa pomocy regionalnej w Polsce w latach 2007 - 2013

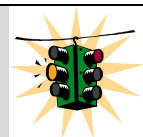

4.2. Specjalna Strefa Ekonomiczna

Jeśli przedsiębiorca zdecyduje się na zainwestowanie w Specjalnej Strefie Ekonomicznej, **dochody**, które uzyska z działalności gospodarczej prowadzonej na jej terenie będą **zwolnione od podatku dochodowego** (CIT - od osób prawnych lub PIT - od osób fizycznych, w zależności od formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej).

Zwolnienia z podatku dochodowego przyznawane w Specjalnej Strefie Ekonomicznej stanowią tzw. regionalną pomoc publiczną, która służy przyspieszeniu rozwoju najsłabiej rozwiniętych regionów UE poprzez wspieranie nowych inwestycji oraz tworzenie nowych miejsc pracy związanych z tymi inwestycjami.

Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSE) jest to wyodrębniona administracyjnie część terytorium Polski, przeznaczona do **prowadzenia działalności gospodarczej na preferencyjnych warunkach**. SSE to miejsce podlegające specjalnemu, ulgowemu traktowaniu podatkowemu, gdzie przedsiębiorca może rozpocząć działalność gospodarczą na specjalnie przygotowanym terenie i prowadzić ją nie płacąc podatku dochodowego.

Przedsiębiorcy, którzy zgodnie z Mapą pomocy regionalnej otrzymali maksymalne wsparcie danej inwestycji w związku ze zwolnieniem z podatku dochodowego przyznawanym w Specjalnej Strefie Ekonomicznej nie mogą skorzystać z dofinansowania tej inwestycji w ramach RPO WL na lata 2007-2013.

W przypadku gdy ulgi z SSE nie wyczerpią maksymalnej intensywności

dopuszczalnej pomocy publicznej (wyniosą np. 30%), przedsiębiorca będzie mógł w ramach RPO WL na lata 2007-2013 otrzymać dofinansowanie stanowiące różnicę pomiędzy dopuszczalną wysokością pomocy a kwotą ulgi otrzymaną w SSE (w tym wypadku – 20%).

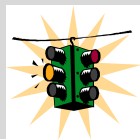
4.3. Pomoc de minimis

Pomoc de minimis jest to pomoc, która ze względu na niewielką wartość nie wpływa na wymianę gospodarczą między państwami członkowskimi UE i/lub nie zakłóca konkurencji. Maksymalną kwotą pomocy de minimis jest 200 tys. euro w okresie bieżącym roku kalendarzowego i dwóch poprzednich lat kalendarzowych. W sektorze transportu drogowego limit pomocy de minimis wynosi 100 tys. euro. Pomoc *de minimis*, co do zasady, nie jest obwarowana żadnymi dodatkowymi warunkami (Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis) i może być przeznaczona na realizację dowolnych zadań (np. spłata zadłużenia, utworzenie miejsc pracy, realizacja inwestycji, działania restrukturyzacyjne, itd.).

W ramach I i II Osi Priorytetowej pomoc *de minimis* ma zastosowanie dla projektów inwestycyjnych w przypadku prac przygotowawczych i usług doradczych z nimi związanych, a także w Działaniu 1.6, 1.7, i 2.4 (schemat A) dla pozostałych usług doradczych. Pomocy *de minimis* nie można udzielać na zakup środków transportu (majątku ruchomego) w przedsiębiorstwach, które prowadzą działalność gospodarczą w sektorze transportu drogowego towarów.

Może się zdarzyć, że dany projekt jest jednocześnie wspomagany różnymi formami pomocy publicznej. Zgodnie z Mapą pomocy regionalnej obowiązującą w Polsce w okresie 2007-2013 maksymalna intensywność pomocy w województwie lubelskim wynosi 50%. Maksymalna intensywność pomocy ulega zwiększeniu:

- o 20 punktów procentowych dla mikro i małych przedsiębiorstw,
- o 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw.

Każdy rodzaj pomocy, jaki dany Beneficjent uzyskał w odniesieniu do jednej inwestycji lub tych samych kosztów kwalifikowalnych ulega sumowaniu i nie może przekroczyć maksymalnego pułapu dofinansowania wynikającego z Mapy pomocy regionalnej.

W przypadku przedsiębiorstwa prowadzącego działalność gospodarczą w sektorze transportu drogowego, maksymalne wsparcie wynosi 50% kosztów kwalifikowalnych.

Spółka uzyskała w 2006 roku w ramach SPO WKP dotację inwestycyjną (która nie stanowi pomocy de minimis) w ramach pomocy regionalnej w wysokości 1 mln zł. Była to pierwsza pomoc publiczna (dotacja) otrzymana przez tę spółkę od momentu jej powstania. W 2008 roku firma ubiega się o dotację 60 tys. zł na dofinansowanie udziału

w targach międzynarodowych. Dofinansowanie jest udzielane jak pomoc de minimis przez Ministerstwo Gospodarki. Spółka może otrzymać tę pomoc, ponieważ w ciągu ostatnich trzech lat łączna kwota pomocy de minimis nie przekroczyła 200 tys. euro.

5. Oś Priorytetowa I: Przedsiębiorczość i innowacje oraz Oś Priorytetowa II: Infrastruktura ekonomiczna (opis działań, podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie, przykładowe rodzaje projektów)

Projekty zgłaszane przez Wnioskodawców mających statut mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw powinny dotyczyć wprowadzanej przez nich innowacji produktowej, procesowej, marketingowej lub organizacyjnej.

Przez **innowację** należy rozumieć prace związane z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania, a także przygotowaniem do sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów i usług (oferty), przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo innego wykorzystania w praktyce lub wprowadzenie unowocześnionego procesu dystrybucji.

Na potrzeby Osi Priorytetowej I i Osi Priorytetowej II RPO WL na lata 2007-2013 wyróżniamy następujące rodzaje innowacji:

- Innowacja produktowa** – oznacza zmiany polegające na udoskonaleniu wyrobu produktu już wytwarzanego przez przedsiębiorstwo - jednakże innowacją nie można nazwać zwykłego ulepszenia (zmian drugorzędnych, rutynowych ulepszeń, regularnych sezonowych zmian, prostej odsprzedaży nowych dóbr i usług nabytych od innych firm, zmian, które nie zmieniają funkcji, sposobu użycia lub parametrów technicznych dobra albo usługi).
Innowacja musi objąć znaczące ulepszenia parametrów technicznych, komponentów i materiałów oraz funkcjonalności. Innowacja produktowa może polegać na rozszerzeniu struktury asortymentowej o nowy produkt. Produkt nowy pod względem technologicznym jest to produkt, którego cechy technologiczne lub przeznaczenie różnią się znacząco od uprzednio wytwarzanych. Innowacje tego typu mogą wiązać się z całkowicie nowymi technologiami, opierać się na połączeniu istniejących technologii w nowych zastosowaniach lub też na wykorzystaniu nowej wiedzy. Termin „produkt” należy rozumieć w ujęciu obejmującym zarówno towary, jak i usługi. Np. innowacją produktową nie można określić zmiany kolekcji odzieżowej w poszczególnych sezonach. Jednak zastosowanie w przemyśle obuwniczym czy odzieżowym materiałów oddychających, a z drugiej strony zatrzymujących wodę, jest już innowacją produktową.
- Innowacja procesowa** (technologiczna) – to zmiana w stosowanych przez przedsiębiorstwo metodach wytwarzania/metodach świadczenia usług, a także w sposobach docierania z produktem do odbiorców. Metody te mogą polegać na dokonywaniu zmian w urządzeniach lub w organizacji produkcji, mogą też stanowić połączenie tych dwóch rodzajów zmian lub być

wynikiem wykorzystania nowej wiedzy. Mogą mieć one na celu produkcję lub dostarczenie nowych lub udoskonalonych produktów, które nie mogłyby być wytworzone czy też dostarczone przy pomocy metod konwencjonalnych. Celem tych metod może być także zwiększenie efektywności produkcji lub dostarczenie istniejących produktów. Przykładem innowacji procesowej może być:

- automatyzacja linii produkcyjnej,
- komputeryzacja kontroli jakości produkcji,
- przenośne skanery / komputery do rejestrowania dóbr,
- wprowadzenie kodowania kreskowego lub chipów radiowej identyfikacji (RFID), w celu śledzenia materiałów przepływających przez łańcuch dostaw,
- namierzający system GPS w wyposażeniu transportowym,
- wprowadzenie oprogramowania, w celu zidentyfikowania optymalnych tras dostaw. Nowe bądź ulepszone oprogramowanie, procedury do zakupów, księgowości, magazynowania,
- wprowadzenie elektronicznych systemów rozliczeniowych.

3. **Innowacja organizacyjna** – to zastosowanie w przedsiębiorstwie nowej metody organizacji jego działalności biznesowej, nowej organizacji miejsc pracy lub nowej organizacji relacji zewnętrznych. Za innowację organizacyjną nie można uznać: zmiany w praktykach biznesu, organizacji miejsca pracy albo zewnętrznych relacjach, które są oparte na metodach już stosowanych przez przedsiębiorstwo, zmian w strategii zarządzania, połączenia i nabywania innych przedsiębiorstw. Przykładami innowacji organizacyjnych są:

- wdrażanie zaawansowanych technik zarządzania,
- wprowadzanie istotnie zmienionych struktur organizacyjnych,
- wdrażanie nowych lub istotnie zmienionych strategii działania przedsiębiorstwa.

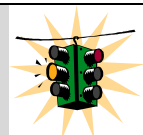
Zmiany organizacyjne tylko wtedy można uważać za innowacje organizacyjne, gdy wywierają pozytywny, dający się zmierzyć wpływ na wyniki przedsiębiorstwa, taki jak np. wzrost produktywności czy zwiększenie sprzedaży.

4. **Innowacja marketingowa** – to zastosowanie nowej metody marketingowej obejmującej znaczące zmiany w wyglądzie produktu, jego opakowaniu, pozycjonowaniu, promocji, polityce cenowej lub modelu biznesowym, wynikającym z nowej strategii marketingowej przedsiębiorstwa. Przykłady innowacji marketingowej to:

- wprowadzenie zasadniczo nowego opakowania,
- pierwsze zastosowanie licencjonowania produktów,
- pierwsze zastosowanie specjalnej oferty sklepu, która jest dostępna tylko dla właścicieli karty lojalnościowej,
- wprowadzenie zasadniczo nowego symbolu marki produktów, które firma zamierza umieścić na nowym rynku.

Innowacyjne rozwiązanie może być wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa, współpracy z innymi przedsiębiorstwami i instytucjami lub może być wynikiem zakupu wiedzy w postaci niematerialnej - patenty, licencje, oprogramowanie, *know-how* (wiedza technologiczna), usługi o charakterze technicznym, marketingowym, organizacyjnym, szkoleniowym itp.) lub materialnej (maszyny i urządzenia o podwyższonych parametrach).

Planowana do wdrożenia w ramach przedsięwzięcia innowacja powinna być:

- znana i stosowana w skali regionu poniżej 1 roku lub
- znana i stosowana w skali kraju poniżej 3 lat lub
- znana i stosowana w skali międzynarodowej poniżej 5 lat.

W przypadku realizacji projektów, w wyniku których wdrażane będą jednocześnie innowacje znane i stosowane w różnej skali i okresie (np.: w skali kraju poniżej 3 lat i w skali międzynarodowej poniżej 5 lat), Wnioskodawca na ocenie merytorycznej wniosku o dofinansowanie w kryterium „Innowacyjność projektu” otrzyma punkty za ten zakres innowacji, na który przypada większa liczba punktów (w tym przypadku będzie to innowacja znana i stosowana w skali międzynarodowej poniżej 5 lat).

W projektach zastosowanie mogą znaleźć technologie ICT. Za **technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT)** należy rozumieć wszelkie działania związane z produkcją i wykorzystaniem urządzeń telekomunikacyjnych i informatycznych oraz usług im towarzyszących, a także gromadzenie, przetwarzanie, udostępnianie informacji w formie elektronicznej z wykorzystaniem technik cyfrowych i wszelkich narzędzi komunikacji elektronicznej.

5.1. Informacje o działaniach w ramach Osi Priorytetowej I: Przedsiębiorczość i innowacje

Instytucją Pośredniczącą II dla Działań 1.1. – 1.7. RPO WL na lata 2007-2013 jest Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (LAWP).

Działanie 1.1. Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw

Celem Działania jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego.

Zdolność mikroprzedsiębiorstw do utrzymania się na rynku to przede wszystkim możliwość szybkiego rozwoju przedsiębiorstwa poprzez realizację inwestycji w krótkim okresie po rozpoczęciu działalności gospodarczej. Realizacja Działania przyczyni się do poprawy oferty produktowej

i technologicznej przedsiębiorstw. Preferowane będą projekty uwzględniające rozwiązania innowacyjne. Działanie ukierunkowane jest na zwiększenie konkurencyjności nowych mikroprzedsiębiorstw (prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 2 lata) poprzez wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt i technologie.

Zgodnie z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 45,33 mln euro, w tym 23,12 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 4,08 mln euro z budżetu państwa oraz 18,13 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 15 tys. zł, a maksymalna 500 tys. zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 21,5 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 8 mln zł.

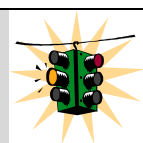
Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 70%. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 30%.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Mikroprzedsiębiorstwa, które spełniają łącznie następujące warunki:

- będą realizować projekt na terenie województwa lubelskiego,
- prowadzą działalność gospodarczą nie dłużej niż 2 lata przed dniem złożenia wniosku w IP II.

Mikroprzedsiębiorcy, którzy na dzień składania wniosku o dofinansowanie kwalifikują się jako potencjalni Beneficjenci do Działania 1.2. „Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw” RPO WL 2007-2013 (prowadzą działalność gospodarczą dłużej niż dwa lata), natomiast składając Plan Projektu kwalifikowali się do Działania 1.1. „Dotacje inwestycyjne dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw” składają wnioski o dofinansowanie do Działania 1.2.

Za dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej dla MSP przyjmuje się dzień wskazany w Zaświadczeniu o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej lub dzień wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Na potrzeby RPO WL 2007-2013 za dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej spółki cywilnej przyjmuje się dzień nadania numeru NIP.

W ramach Działania nie będą wspierane:

1. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
2. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w ramach działań 2.1, 2.4 oraz 2.5 Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007-2013.

Przykładowe rodzaje projektów:

1. Wyposażenie niezbędne do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej lub modernizacji środków produkcji, prowadzące do zwiększenia zdolności inwestycyjnej i innowacyjności przedsiębiorstwa,
2. Dywersyfikacja produkcji zakładu poprzez jego rozbudowę w celu wprowadzenia nowych produktów/usług,
3. Zasadnicza zmiana dotycząca procesu produkcyjnego istniejącego zakładu, rozbudowa przedsiębiorstwa (produkcyjnego/usługowego).

Dofinansowanie nie może być udzielone na działalność gospodarczą w zakresie:

- wymienionym w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),

tj. w:

- działalności związanej z produkcją pierwotną produktów rolnych,
  - działalności związanej z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych
  - sektorze rybołówstwa i akwakultury,
  - sektorze budownictwa okrętowego,
  - sektorze węgla,
  - sektorze hutnictwa żelaza i stali,
  - sektorze włókien syntetycznych,
- działalności związanej z eksportem do krajów trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy związanej bezpośrednio z ilością wywożonych produktów, z tworzeniem i funkcjonowaniem sieci dystrybucyjnej lub z innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności eksportowej,
  - projektów z zakresu ochrony środowiska oraz sektora turystycznego, wspieranych w ramach Działania 1.4. i 1.5. RPO WL na lata 2007-2013,
  - projektów przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok, polegających na świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz wytwarzaniu produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług (projekty w tym zakresie będą dofinansowane w ramach Działania 8.1. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka),
  - projektów polegających na wspólnych przedsięwzięciach technicznych i organizacyjnych, których efektem jest realizacja procesów biznesowych w formie elektronicznej, obejmujących trzy lub

większą liczbę MSP (projekty w tym zakresie będą dofinansowane w ramach Działania 8.2 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka).

Działanie 1.2. Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw

Celem Działania jest poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata¹, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego.

Cel zostanie zrealizowany poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z unowocześnieniem oferty produktowej i technologicznej mikroprzedsiębiorstw. Działanie pozwoli na dokapitalizowanie projektów inwestycyjnych mających na celu wprowadzenie innowacji procesowej, produktowej, organizacyjnej i marketingowej w mikroprzedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 135,98 mln euro, w tym 69,35 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 12,24 mln euro z budżetu państwa oraz 54,39 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 30 tys. zł, a maksymalna 1 mln zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 42,5 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 8 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 70%. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 30%.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Mikroprzedsiębiorstwa, które spełniają łącznie następujące warunki:

- będą realizować projekt na terenie województwa lubelskiego,
- prowadzą działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata przed dniem złożenia wniosku w IP II.

Mikroprzedsiębiorcy, którzy na dzień składania wniosku o dofinansowanie realizacji projektu kwalifikują się jako potencjalni Beneficjenci do Działania 1.2. „Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw” RPO WL 2007-2013 (prowadzą działalność gospodarczą dłużej niż dwa lata), natomiast składając Plan Projektu kwalifikowali się do Działania 1.1. „Dotacje inwestycyjne dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw” składają wnioski o dofinansowanie do Działania 1.2.

¹ Za dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej dla MSP przyjmuje się dzień wskazany w Zaświadczeniu o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej lub dzień wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. W przypadku spółki cywilnej – dzień nadania numeru NIP.

W ramach Działania nie będą wspierane:

1. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
2. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w ramach działań 2.1, 2.4 oraz 2.5 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007-2013.

Przykładowe rodzaje projektów:

1. Wyposażenie niezbędne do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej lub modernizacji środków produkcji prowadzące do zwiększenia zdolności inwestycyjnej i innowacyjności przedsiębiorstwa,
2. Zastosowanie i wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych w procesach zarządzania przedsiębiorstwem,
3. Dywersyfikacja produkcji zakładu poprzez jego rozbudowę w celu wprowadzenia nowych produktów/usług,
4. Zasadnicza zmiana dotycząca procesu produkcyjnego istniejącego przedsiębiorstwa, rozbudowa przedsiębiorstwa (produkcyjnego/usługowego).

Dofinansowanie nie może być udzielone na działalność gospodarczą w zakresie:

- wymienionym w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),
tj. w:

- działalności związanej z produkcją pierwotną produktów rolnych,
  - działalności związanej z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych
  - sektorze rybołówstwa i akwakultury,
  - sektorze budownictwa okrętowego,
  - sektorze węgla,
  - sektorze hutnictwa żelaza i stali,
  - sektorze włókien syntetycznych,
- działalności związanej z eksportem do krajów trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy związanej bezpośrednio z ilością wywożonych produktów, z tworzeniem i funkcjonowaniem sieci dystrybucyjnej lub z innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności eksportowej,

- projektów z zakresu ochrony środowiska oraz sektora turystycznego, wspieranych w ramach w Działania 1.4. i 1.5. RPO WL na lata 2007-2013.

Działanie 1.3. Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw

Celem Działania jest poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego.

Cel zostanie zrealizowany poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z unowocześnieniem oferty produktowej i technologicznej małych i średnich przedsiębiorstw.

Analiza sektora małych i średnich przedsiębiorstw działających w województwie lubelskim wskazuje na niski poziom nakładów inwestycyjnych w zakresie przedsięwzięć innowacyjnych. Wsparcie udzielone w ramach Działania pozwoli na dokapitalizowanie projektów inwestycyjnych mających na celu wprowadzenie innowacji procesowej, produktowej, organizacyjnej i marketingowej w małych i średnich przedsiębiorstwach.

W ramach Działania priorytetowo traktowane będą projekty przyczyniające się do utrzymania lub wzrostu zatrudnienia.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 135,98 mln euro ze środków publicznych, w tym 69,35 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 12,24 mln euro z budżetu państwa oraz 54,39 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 85 tys. zł, a maksymalna 2 mln zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 143 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 8 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych (zgodnie z Mapą pomocy regionalnej):

- małe przedsiębiorstwa 70%,
- średnie przedsiębiorstwa 60 %.

Minimalny wkład własny Beneficjenta:

- małe przedsiębiorstwa 30%,
- średnie przedsiębiorstwa 40 %.

Ewentualne zmiany mogą wynikać z zapisów zawartych w programach pomocy publicznej.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące projekt na terenie województwa lubelskiego.

Przykładowe rodzaje projektów:

W ramach Działania wspierane będą inwestycje związane z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania, a także przygotowaniem do sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów i usług

(oferty) przeznaczonych do wprowadzenia na rynek, lub innego praktycznego wykorzystania, lub wprowadzenie unowocześnionego procesu dystrybucji.

W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:

1. Budowa, rozbudowa, przebudowa przedsiębiorstwa (produkcyjnego/usługowego),
2. Dywersyfikacja produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych produktów/usług (rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej),
3. Zasadnicza zmiana dotycząca procesu produkcyjnego istniejącego zakładu,
4. Wsparcie innowacyjności produktowej, procesowej i organizacyjnej,
5. Zastosowanie nowoczesnych technologii w tym technologii informacyjnych (ICT).

Dofinansowanie nie może być udzielone na działalność gospodarczą w zakresie:

- wymienionym w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),

tj. w:

- działalności związanej z produkcją pierwotną produktów rolnych,
  - działalności związanej z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych
  - sektorze rybołówstwa i akwakultury,
  - sektorze budownictwa okrętowego,
  - sektorze węgla,
  - sektorze hutnictwa żelaza i stali,
  - sektorze włókien syntetycznych,
- działalności związanej z eksportem do krajów trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy związanej bezpośrednio z ilością wywożonych produktów, z tworzeniem i funkcjonowaniem sieci dystrybucyjnej lub z innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności eksportowej,
  - projektów z zakresu ochrony środowiska oraz sektora turystycznego, wspieranych w ramach Działania 1.4. i 1.5. RPO WL na lata 2007 – 2013
    - projektów małych przedsiębiorstw, prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok, polegających na świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz wytwarzaniu produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług (projekty w tym zakresie będą dofinansowane w ramach Działania 8.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka),
  - projektów polegających na wspólnych przedsięwzięciach technicznych i organizacyjnych, których efektem jest realizacja procesów biznesowych w formie elektronicznej, obejmujących trzy lub większą liczbę MSP (projekty w tym zakresie będą dofinansowane w ramach Działania 8.2 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka).

Działanie 1.4. Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii

Cele Działania:

- zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw zobowiązanych do dostosowania swojej infrastruktury do wymogów ochrony środowiska,
- spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. Cel ten realizowany będzie poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej.

Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z warunków zrównoważonego rozwoju województwa lubelskiego. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym przyczyni się do oszczędzania zasobów surowców energetycznych, poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń oraz zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Odnawialne źródła energii powinny stanowić istotny udział w bilansie energetycznym. Mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa regionu, a zwłaszcza do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 45,33 mln euro, w tym 23,12 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 4,08 mln euro z budżetu państwa oraz 18,13 mln euro ze środków prywatnych.

Kwoty wsparcia:

Dla projektów **Schematu A**: minimalna 85 tys. zł, a maksymalna 4 mln zł,

Dla projektów **Schematu B**: minimalna 85 tys. zł, a maksymalna 4 mln zł.

Schemat A:

Minimalna wartość projektu wynosi: **143 tys. zł**

Maksymalna wartość projektu:

- Budowa małych i średnich jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu – **10 mln zł**
- Budowa nowych oraz modernizacja istniejących sieci ciepłowniczych – **20 mln zł**
- W przypadku pozostałych projektów Schematu A maksymalna wartość projektu wynosi **8 mln zł**.

Schemat B:

Minimalna wartość projektu wynosi: **143 tys. zł**

Maksymalna wartość projektu:

- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej – **20 mln zł**,
- Inwestycje wykorzystujące nowoczesne technologie oraz know-how w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii - **20 mln zł**
- Inwestycje w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biomasy lub biogazu – **10 mln zł**,
- Inwestycje w zakresie budowy lub rozbudowy małych elektrowni wodnych – **10 mln zł**,
- Budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych– **20 mln zł**,
- W przypadku pozostałych projektów Schematu B maksymalna wartość projektu wynosi **8 mln zł**.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowanych (zgodnie z mapą pomocy regionalnej):

- mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa 65%,
- średnie przedsiębiorstwa 55 %.

Minimalny wkład własny Beneficjenta:

- mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa 35%,
- średnie przedsiębiorstwa 45 %.

Ewentualne zmiany mogą wynikać z zapisów zawartych w programach pomocy publicznej.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące projekt na terenie województwa lubelskiego.

W ramach Działania nie będą wspierane:

1. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
2. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w ramach działań 2.1, 2.4 oraz 2.5 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007-2013.

Przykładowe rodzaje projektów:

W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:

Schemat A: Wsparcie inwestycyjne dla przedsiębiorstw w zakresie:

1. Wdrażania Systemów zarządzania środowiskowego,
2. Uzyskania lub utrzymania pozwolenia zintegrowanego,
3. Gospodarki wodno-ściekowej,
4. Ochrony powietrza,
5. Gospodarki odpadami, w tym przemysłowymi i niebezpiecznymi,
6. Budowa małych i średnich jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w skojarzeniu,
7. Budowa i przebudowa istniejących sieci ciepłowniczych.

Schemat B: Inwestycje w zakresie produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym:

1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej oraz umożliwiającej przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych,
2. Inwestycje wykorzystujące nowoczesne technologie oraz *know-how* w zakresie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
3. Budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Dofinansowanie nie może być udzielone na działalność gospodarczą w zakresie:

- wymienionym w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),

tj. w:

- działalności związanej z produkcją pierwotną produktów rolnych,
  - działalności związanej z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych
  - sektorze rybołówstwa i akwakultury,
  - sektorze budownictwa okrętowego,
  - sektorze węgla,
  - sektorze hutnictwa żelaza i stali,
  - sektorze włókien syntetycznych,
- działalności związanej z eksportem do krajów trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy związanej bezpośrednio z ilością wywożonych produktów, z tworzeniem

i funkcjonowaniem sieci dystrybucyjnej lub z innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności eksportowej,

Działanie 1.5. Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki

Celem Działania jest zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa lubelskiego w sektorze turystyki i rekreacji. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego wskazuje m.in. na następujące słabe strony Regionu:

- mała popularność turystyczna regionu, zwłaszcza na tle innych regionów kraju,
- niedostateczne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych,
- brak infrastruktury ekonomicznej wspomagającej rozwój przedsiębiorczości w sferze obsługi turystyki,
- bariera kapitałowa w dziedzinie rewaloryzacji kulturowych dóbr turystycznych i przygotowania ich dla turystów.

Realizacja Działania przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa, m.in. poprzez poprawę bazy noclegowej i gastronomicznej, przystosowanie obiektów zabytkowych na cele turystyczne oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Preferowane będą projekty zlokalizowane na obszarach wymienionych w **Planie Marketingu Turystyki w województwie lubelskim na lata 2007-2013** jako atrakcyjne turystycznie i rekreacyjnie. Wykaz obszarów zakwalifikowanych do objęcia preferencją według kryterium granic administracyjnych (gmina) w ramach Działania 1.5 „Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki” stanowi załącznik do niniejszych wytycznych.

Zmiany w obszarze turystyki będą stymulowały rozwój nowych przedsiębiorstw, powstawanie nowych miejsc pracy oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 90,66 mln euro, w tym 46,23 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 8,16 mln euro z budżetu państwa oraz 36,26 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 71 tys. zł, a maksymalna 2 mln zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 143 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 8 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowanych (zgodnie z Mapą pomocy regionalnej):

- mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa 70%,
- średnie przedsiębiorstwa 60 %,
- duże przedsiębiorstwa 50%.

Minimalny wkład własny Beneficjenta:

- mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa 30%,
- średnie przedsiębiorstwa 40 %,
- duże przedsiębiorstwa 50%.

Ewentualne zmiany mogą wynikać z zapisów zawartych w programach pomocy publicznej.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące projekt na terenie województwa lubelskiego.

Z uwagi na duże znaczenie dla gospodarki regionu oraz ze względu na priorytetowe traktowanie sektora turystyki, duże przedsiębiorstwa realizujące projekty w tym obszarze będą mogły korzystać ze wsparcia w wyjątkowych sytuacjach przy spełnieniu następujących warunków:

- wielkość projektu poniżej 8 mln zł,
- wykazanie wyraźnych i znacznych korzyści dla regionu jako efekt realizacji projektu w powyższym zakresie. Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw nie przekroczy 10 % środków przeznaczonych na wsparcie bezpośrednio przedsiębiorstw.

W ramach Działania nie będą wspierane:

1. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
2. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w ramach działań 2.1, 2.4 oraz 2.5 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007-2013.

Przykładowe rodzaje projektów:

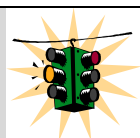
W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:

1. Projekty dotyczące opracowania i wdrożenia nowych produktów turystycznych o zasięgu regionalnym oraz projekty dotyczące rozbudowy istniejących produktów turystycznych.
Przez **produkt turystyczny** rozumie się spójną ofertę atrakcji i usług turystycznych, tzn. tego, co turyści kupują (np. zakwaterowanie oraz wyżywienie) razem, oddzielnie lub w formie pakietu. W szerszym znaczeniu produkt turystyczny obejmuje całość przeżytego przez turystę doświadczenia od chwili opuszczenia domu do powrotu.
Koszty zawarte w projekcie, charakteryzujące **produkt turystyczny** odnoszone są wyłącznie do kosztów kwalifikowanych.

Przez **zasięg regionalny** rozumie się produkt turystyczny związany z występowaniem atrakcji lokalnej o oddziaływaniu regionalnym.

2. Budowa i rozbudowa obiektów noclegowych, z wyłączeniem obiektów agroturystycznych i pokoi wynajmowanych przez rolników oraz miejsc na ustawianie namiotów w prowadzonych przez rolników gospodarstwach rolnych,
3. Inwestycje w poprawę bazy noclegowo-gastronomicznej, poprzez przystosowanie obiektów zabytkowych do celów turystycznych,
4. Budowa i rozbudowa obiektów i infrastruktury uzdrowiskowej,
5. Budowa i rozbudowa obiektów gastronomicznych,
6. Budowa i rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej, rozumianej jako kompleksowa oferta usług turystycznych (np. stacje narciarskie, pola golfowe, trasy turystyczne, aquaparki).

Preferowane będą projekty zlokalizowane na obszarach atrakcyjnych turystycznie wynikających z Planu Marketingu Turystyki w województwie lubelskim na lata 2007-2013.

Priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia utrzymujące lub tworzące nowe miejsca pracy.

Dofinansowanie nie może być udzielone na działalność gospodarczą w zakresie:

- wymienionym w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008),
tj. w:
  - działalności związanej z produkcją pierwotną produktów rolnych,
  - działalności związanej z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych
  - sektorze rybołówstwa i akwakultury,
  - sektorze budownictwa okrętowego,
  - sektorze węgla,
  - sektorze hutnictwa żelaza i stali,
  - sektorze włókien syntetycznych,
- działalności związanej z eksportem do krajów trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy związanej bezpośrednio z ilością wywożonych produktów, z tworzeniem i funkcjonowaniem sieci dystrybucyjnej lub z innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności eksportowej,
- projektów z zakresu ochrony środowiska wspieranych w ramach Działania 1.4. RPO WL na lata 2007-2013.

Działanie 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach

Celem Działania jest wsparcie procesu opracowania i transferu nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw. Realizacja Działania przyczyni się do wzmocnienia współpracy między strefą badawczo - rozwojową a gospodarką w strategicznych dla regionu dziedzinach.

Preferowane będą przedsięwzięcia realizowane w obszarach priorytetowych wskazanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego (wymienione w rozdziale V pkt 3 niniejszych wytycznych) prowadzące do:

- zwiększenia transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, produktowych oraz organizacyjnych do przedsiębiorstw,
- rozwoju współpracy pomiędzy sferą B+R a gospodarką oraz wzrostu udziału nakładów przedsiębiorstw na B+R,
- wspomaganie przedsiębiorców w zdobywaniu nowych rozwiązań niezbędnych dla rozwoju ich działalności i poprawy pozycji konkurencyjnej na rynku.

Wsparciem objęte zostaną także wspólne projekty badawcze i inwestycyjne przedsiębiorców powiązanych kooperacyjnie. Taka forma współpracy przedsiębiorców poszerzy ich rynki zbytu, umożliwi dostęp do nowych rozwiązań technologicznych, przyczyni się do efektywniejszego wykorzystywania wspólnych zasobów.

Polskich przedsiębiorców cechuje bardzo niska skłonność do inwestowania w innowacje, w tym zwłaszcza oparte na prowadzeniu prac B+R. Niezbędne jest zatem dostarczenie im jak najszerszego wsparcia umożliwiającego zdobywanie przez nich nowych, innowacyjnych narzędzi i produktów dla rozwoju ich działalności i pozycji konkurencyjnej na rynku. W ramach działania 1.6. Wnioskodawca otrzyma wsparcie na projekt obejmujący badania niezbędne do realizacji projektu inwestycyjnego, na który może otrzymać wsparcie w ramach działania 1.1. – 1.5. RPO WL na lata 2007 - 2013.

Preferowane będą projekty badawcze związane z obszarami wskazanymi w Regionalnej Strategii Innowacji.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 11,33 mln euro, w tym 5,78 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 1,02 mln euro z budżetu państwa oraz 4,53 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 28 tys. zł, a maksymalna 280 tys. zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 40 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 400 tys. zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 70%. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 30%.

W działaniu 1.6. wsparcie będzie przyznawane na zasadach pomocy de minimis.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

- Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące projekt na terenie województwa lubelskiego,
- Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa powiązane korporacyjnie realizujące projekt na terenie województwa lubelskiego.

W ramach Działania nie będą wspierane:

1. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
2. Podmioty wyłączone z uwagi na możliwość uzyskania komplementarnego wsparcia w ramach działań 2.1, 2.4 oraz 2.5 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich na lata 2007-2013.

Przykładowe rodzaje projektów:

Projekty inwestycyjne z zakresu B +R :

- inwestycje w środki trwałe, tj. infrastrukturę i urządzenia laboratoryjne, służące do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach (*własne projekty badawcze*),
- wspólne projekty inwestycyjne przedsiębiorców powiązanych kooperacyjnie polegające na zakupie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych służących do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych (*własne projekty badawcze*),
- zakup usług badawczych od jednostek naukowych.

Działanie 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo

Celem Działania jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy doradczej.

Realizacja Działania wynika z konieczności podniesienia jakości i efektywności zarządzania poprzez ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do wysokiej jakości zewnętrznych usług doradczych. Dotyczy to zwłaszcza usług przyczyniających się do unowocześnienia funkcjonowania przedsiębiorstw i ich dostosowania do działalności na terenie UE. Realizacja Działania przyczyni się do podniesienia jakości i efektywności zarządzania przedsiębiorstwami, prowadzącymi działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania przewidziano kwotę 11,33 mln euro, w tym 5,78 mln euro

z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 1,02 mln euro z budżetu państwa oraz 4,53 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 10 tys. zł, a maksymalna 250 tys. zł. Minimalna wartość projektu wynosi 20 tys. zł, natomiast maksymalna 500 tys. zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu dla mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw wynosi 50% .

Minimalny wkład własny Beneficjenta (mikroprzedsiębiorstwa, małego i średniego przedsiębiorstwa) stanowi 50%.

W Działaniu 1.7 wsparcie będzie przyznawane na zasadach pomocy de minimis.

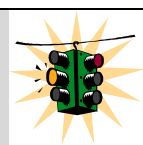
Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Przykładowe rodzaje projektów:

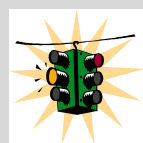
W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:

1. Doradztwo w zakresie zasad prowadzenia przedsiębiorstwa na terytorium Unii Europejskiej,
2. Doradztwo w zakresie jakości,
3. Doradztwo w zakresie innowacji i nowych technologii,
4. Doradztwo w zakresie wprowadzania przez przedsiębiorcę produktów na nowe rynki zagraniczne,
5. Doradztwo w zakresie tworzenia sieci kooperacyjnych przedsiębiorstw,
6. Doradztwo w zakresie łączenia się przedsiębiorstw,
7. Doradztwo w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania na rozwój działalności przedsiębiorstw.

Beneficjenci realizujący projekty w ramach Działania 1.7. zobowiązani są do korzystania ze specjalistycznych usług doradczych świadczonych przez akredytowanych Wykonawców. Lista akredytowanych Wykonawców znajduje się na stronie: www.lawp.lubelskie.pl

5.2.Linia demarkacyjna

Działania realizowane w ramach programów operacyjnych na lata 2007-2013 są dla siebie komplementarne (uzupełniają się nawzajem). Istnieją jednak obszary, w których interwencja poszczególnych programów operacyjnych się pokrywa. Aby uniknąć sytuacji, w których możliwe jest finansowanie jednego projektu z różnych programów operacyjnych, została opracowana tzw. linia demarkacyjna.

Przestrzeganie zasad demarkacji jest ważne dla Beneficjenta przede wszystkim ze względu na kwalifikowanie się projektu do danego programu operacyjnego.

Beneficjent powinien zapoznać się z informacją na stronie www.lawp.lubelskie.pl

w zakładce „do pobrania”, dokument „Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej” w celu zakwalifikowania swojego projektu do odpowiedniego programu operacyjnego.

W celu uniknięcia nakładania się interwencji, wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw oraz projektów inwestycyjnych w ramach Działań będzie udzielane komplementarnie do innych działań RPO WL na lata 2007-2013 i innych programów operacyjnych, zgodnie z zapisami dokumentu pn. „Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej”.

Z uwagi na linię demarkacyjną maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 8 mln zł.

W ramach RPO WL na lata 2007-2013 możliwe będzie wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty:

- a) poza obszarami wiejskimi zdefiniowanymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - bez minimalnej wielkości wsparcia, każdy rodzaj działalności gospodarczej,
- b) na obszarach wiejskich zdefiniowanych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - w zakresie działalności wykraczającym poza zakres PKD określony w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach Działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - bez minimalnej wielkości wsparcia,
- c) na obszarach wiejskich, zdefiniowanych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, dla projektów o wartości (kwocie) dofinansowania powyżej 300 tys. PLN.

W celu uniknięcia podwójnego finansowania, wsparcie inwestycyjne w ramach RPO WL na lata 2007-2013 nie będzie mogło być udzielone przed upływem dwuletniego okresu karencji podmiotom, które rozpoczęły działalność gospodarczą (start-up) uzyskując wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W celu uzyskania dofinansowania Wnioskodawca musi spełniać łącznie następujące warunki:

- złożyć w wymaganym terminie prawidłowo wypełniony (zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie) i podpisany wniosek o dofinansowanie w jednym egzemplarzu oraz w wersji elektronicznej wraz ze wszystkimi wymaganymi załącznikami,
- zapewnić finansowanie gwarantujące płynną i terminową realizację projektu,

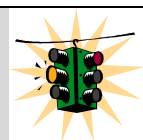

- nie posiadać zaległości z tytułu należności publicznoprawnych (w tym z tytułu podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne),
- nie pozostawać pod zarządem komisarycznym oraz nie znajdować się w likwidacji, w trakcie postępowania upadłościowego lub naprawczego,
- nie naruszyć w sposób istotny, w okresie trzech lat przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, umów zawartych z Instytucją Wdrażającą lub innymi podmiotami udzielającymi pomocy publicznej.

5.3. Informacje o działaniach w ramach Osi Priorytetowej II: Infrastruktura ekonomiczna

Instytucją Pośredniczącą II dla Działań 2.1. – 2.4. RPO WL na lata 2007-2013 jest Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (LAWP)

Działanie 2.1. Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw

W przypadku nowopowstałych funduszy pożyczkowych oraz funduszy poręczeń kredytowych kapitał własny nie może pochodzić z kredytu.

W przypadku istniejących funduszy pożyczkowych oraz funduszy poręczeń kredytowych za wkład własny mogą być również uznane dochody z zaangażowanego kapitału.

Poddziałanie 2.1.1. Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy pożyczkowych

Celem Poddziałania jest ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. W ramach Poddziałania realizowane będą projekty obejmujące wsparcie finansowe funduszy pożyczkowych, prowadzące do:

- ułatwienia przedsiębiorcom możliwości korzystania z zewnętrznych, pozabankowych źródeł finansowania inwestycji,
- zwiększenia liczby działających na terenie województwa funduszy pożyczkowych,
- dywersyfikacji oraz rozwoju lokalnego i regionalnego rynku usług pożyczkowych,
- wzmocnienia działalności funduszy pożyczkowych,
- ułatwienia podejmowania działalności gospodarczej i powstawania przedsiębiorstw (przede wszystkim innowacyjnych, w tym opartych na wykorzystaniu nowych technologii o znaczącym potencjale rynkowym).

Zasięg działalności funduszu nie może wykraczać poza obszar województwa (oznacza to, że ostatecznym Beneficjentem mogą być tylko przedsiębiorcy z sektora MSP realizujący przedsięwzięcie na terenie województwa lubelskiego).

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 na realizację Poddziałania 2.1.1. przewidziano kwotę 29,13 mln euro, w tym 23,12 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 1,22 mln euro z krajowego wkładu publicznego oraz 4,80 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 1 mln zł, a maksymalna 30 mln zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 1,05 mln zł, natomiast maksymalna wartość projektu wynosi 50 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 95%. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 5%.

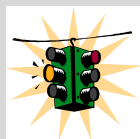
Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Institucje otoczenia biznesu.

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy):

- przedsiębiorstwa z sektora MSP realizujące przedsięwzięcie na terenie województwa lubelskiego, przy czym:
  - przedsiębiorstwa te muszą znajdować się w tzw. wczesnej fazie rozwoju lub fazie ekspansji,
  - przedsiębiorstwa te nie mogą spełniać kryteriów tzw. przedsiębiorstwa zagrożonego,
  - projekty przedsiębiorstw finansowane (poręczane) przez fundusze muszą być – w ocenie osób zarządzających funduszem - ekonomicznie uzasadnione,

Przedsiębiorstwo we wczesnej fazie rozwoju to przedsiębiorstwo, które realizuje fazę badań, rozwoju produktu lub usługi albo fazę tę ukończyło, jednak od dnia podjęcia działalności gospodarczej nie rozpoczęło komercyjnej produkcji i sprzedaży produktu lub usługi.

Ekspansja przedsiębiorstwa to wzrost i rozszerzenie działalności firmy, polegające na zwiększeniu mocy produkcyjnych, rozwoju rynku lub opracowywaniu produktu. Szczegółowe definicje zawarte są w dokumencie: Wytoczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach (2006/C 194/02).

Przedsiębiorstwo zagrożone to przedsiębiorstwo w trudnej sytuacji ekonomicznej, która grozi upadłością. Problematykę tę reguluje Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. C 244, z 01.10.2004 r., str. 2-17).

Przykładowe rodzaje projektów:

Tworzenie nowych i dokapitalizowanie istniejących regionalnych i lokalnych funduszy pożyczkowych, wyodrębnionych prawnie i księgowo.

Poddziałanie 2.1.2 Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy poręczeń kredytowych

Celem Poddziałania jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstwom do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. W ramach Poddziałania realizowane będą projekty obejmujące wsparcie finansowe funduszy poręczeń kredytowych, prowadzące do:

- ułatwienia przedsiębiorcom możliwości korzystania z zewnętrznych, pozabankowych źródeł finansowania inwestycji,
- zwiększenia liczby działających na terenie województwa funduszy poręczeń kredytowych,
- dywersyfikacji oraz rozwoju lokalnego i regionalnego rynku usług poręczeniowych,
- wzmocnienia działalności funduszy poręczeń kredytowych,
- ułatwienia podejmowania działalności gospodarczej i powstawania firm (przede wszystkim innowacyjnych, w tym opartych na wykorzystaniu nowych technologii o znaczącym potencjale rynkowym).

Zasięg działalności funduszu nie może wykraczać poza obszar województwa (oznacza to, że ostatecznym Beneficjentem korzystającym z funduszu poręczeniowego, mogą być tylko przedsiębiorcy z sektora MSP realizujący przedsięwzięcia na terenie województwa lubelskiego).

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Poddziałania 2.1.2. przewidziano kwotę 14,57 mln euro, w tym 11,56 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 0,61 mln euro z krajowego wkładu publicznego oraz 2,40 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna wartość wsparcia wynosi 1 mln zł, a maksymalna 15 mln zł.

Minimalna wartość projektu wynosi 1,05 mln zł, natomiast maksymalna wartość projektu wynosi 25 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 95%. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 5%.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Institucje otoczenia biznesu.

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy): przedsiębiorstwa z sektora MSP realizujące przedsięwzięcie na terenie województwa lubelskiego, przy czym:

- przedsiębiorstwa te muszą znajdować się w tzw. wczesnej fazie rozwoju lub fazie ekspansji,

- przedsiębiorstwa te nie mogą spełniać kryteriów tzw. przedsiębiorstwa zagrożonego,
- projekty przedsiębiorstw finansowane (poręczane) przez fundusze muszą być – w ocenie osób zarządzających funduszem - ekonomicznie uzasadnione,

Definicje przedsiębiorstwa we wczesnej fazie rozwoju, ekspansji przedsiębiorstwa oraz przedsiębiorstwa zagrożonego zostały określone przy opisie Poddziałania 2.1.1.

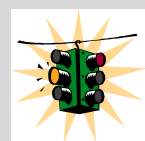
Przykładowe rodzaje projektów:

Schemat A:

Dokapitalizowanie istniejących regionalnych i lokalnych funduszy poręczeń kredytowych, wyodrębnionych prawnie i księgowo.

Schemat B:

- Tworzenie nowych regionalnych i lokalnych funduszy poręczeń kredytowych, wyodrębnionych prawnie i księgowo.

W ramach Działania 2.1. Beneficjent będzie miał możliwość otrzymania płatności w formie zaliczki. Płatność w formie zaliczki może zostać udzielona w maksymalnej wysokości 30 % wartości dofinansowania projektu. Wypłata płatności pośredniej jest uzależniona od rozliczenia minimum 50% otrzymanej zaliczki. Wypłata płatności końcowej jest uzależniona od rozliczenia pozostałej części zaliczki.

Działanie 2.2. Regionalna infrastruktura B+R

Celem Działania jest zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej.

Większość ośrodków naukowych zlokalizowanych na terenie województwa lubelskiego prowadzących prace B+R korzysta z przestarzałego sprzętu badawczego. Brak dostępu do nowoczesnej aparatury naukowo-badawczej uniemożliwia tym ośrodkom, dysponującym wysoko wykwalifikowaną kadrami, realizowanie projektów o europejskiej jakości, a z drugiej strony – osiągnięcie specjalizacji naukowo-badawczej. Nieodpowiadająca światowym standardom infrastruktura sfery B+R stanowi także znaczną przeszkodę w realizacji projektów prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej.

W ramach działania będą realizowane przedsięwzięcia:

- prowadzące do zwiększenia ilości nowoczesnych rozwiązań technologicznych w dziedzinach kluczowych dla rozwoju gospodarczego regionu,
- wpływające na rozwój współpracy pomiędzy sferą B+R a gospodarką,
- wspomagające badania i projekty naukowe w strategicznych dla rozwoju regionu dziedzinach.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania 2.2. przewidziano kwotę 21,39 mln euro, w tym 15,03 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 4,27 mln euro z krajowego wkładu publicznego oraz 2,10 mln euro ze środków prywatnych.

Minimalna kwota wsparcia wynosi 212 tys. zł, maksymalna kwota wsparcia wynosi 3,4 mln zł. Minimalna wartość projektu wynosi 250 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu wynosi 4 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi:

- dla projektów nie objętych pomocą publiczną – 85%,
- dla projektów objętych pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej.

Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 15% dla projektów nie objętych pomocą publiczną, a dla projektów objętych pomocą publiczną - zgodnie z zasadami tej pomocy.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

- Szkoły wyższe w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.),
- Jednostki naukowe w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 października 2004r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U., Nr 238 poz. 2390 ze zm.),
- Wyżej wymienione podmioty działające w partnerstwie.

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy):

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu województwa lubelskiego.

Przykładowe rodzaje projektów:

W ramach działania wsparcie udzielone zostanie następującym rodzajom projektów: zakup aparatury naukowo badawczej zaliczanej do środków trwałych, roboty budowlane w zakresie infrastruktury badawczo - rozwojowej uczelni wyższych i jednostek naukowych.

W ramach działania realizowane będą projekty dotyczące specjalistycznych laboratoriów badawczych, w szczególności przy zagwarantowaniu wykorzystania bazy laboratoryjnej do badań prowadzonych na rzecz przedsiębiorstw zainteresowanych pozyskaniem nowych rozwiązań technologicznych oraz do świadczenia usług specjalistycznych o udokumentowanym popycie rynkowym.

Działanie 2.3. Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy

Celem Działania jest wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy poprzez inwestycje i doradztwo. Realizacja działania przyczyni się do wzmocnienia roli instytucji otoczenia biznesu świadczących na terenie województwa lubelskiego profesjonalne usługi dla przedsiębiorstw.

Priorytetowo traktowane będą projekty wspierające powstawanie i rozwój instytucji otoczenia biznesu, zlokalizowanych w miejscowościach poniżej 30 tys. mieszkańców i działających krócej niż 3 lata.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 na realizację Działania 2.3. przewidziano kwotę 26,77 mln euro, w tym 17,34 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 5,10 mln euro z krajowego wkładu publicznego oraz 4,33 mln euro ze środków prywatnych.

Kwoty wsparcia wynoszą:

Dla projektów Schematu A: minimalna 113 tys. zł, a maksymalna 5 mln zł,

Dla projektów Schematu B: minimalna 11 tys. zł, a maksymalna 56 tys. zł.

Minimalna wartość projektu wynosi: Schemat A: 134 tys. zł, Schemat B: 14 tys. zł.

Maksymalna wartość projektu wynosi: Schemat A: 9 mln zł, Schemat B: 100 tys. zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi:

- dla projektów nie objętych pomocą publiczną – 85%,
- dla projektów objętych pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej.

Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi 15% dla projektów nie objętych pomocą publiczną, a dla projektów objętych pomocą publiczną – zgodnie z zasadami tej pomocy.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Schemat A:

- Instytucje otoczenia biznesu,
- Klustry.

Schemat B:

- Instytucje otoczenia biznesu,
- Inicjatywy klastrowe,
- Klustry.

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy):

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu województwa lubelskiego.

Przykładowe rodzaje projektów:

Schemat A:

Roboty budowlane w zakresie tworzenia i rozwoju parków przemysłowych, technologicznych, naukowych, naukowo-technologicznych oraz inkubatorów przedsiębiorczości, klastrów, centrów doskonałości, centrów zaawansowanych technologii, szczególnie w dziedzinach wysokich technologii oraz zakup wyposażenia niezbędnego do funkcjonowania ww. obiektów. W ramach działania możliwe do realizacji będą projekty polegające na uzbrojeniu terenu należącego do jednego z wyżej wymienionych podmiotów z przeznaczeniem na jego statutową działalność.

Schemat B:

1. Projekty doradcze dla Beneficjentów Działania:

- doradztwo w zakresie przygotowania strategii rozwoju ośrodka, uwzględniającej potrzeby przedsiębiorstw, kształtowanie postaw proinnowacyjnych,
- doradztwo wynikające z realizacji strategii rozwoju ośrodka (prowadzenie baz danych, coaching, kojarzenie partnerów, wyszukiwanie projektów do wsparcia, poszukiwanie grup docelowych dla usług oferowanych przez ośrodek).

Projekty promocyjne wynikające z realizacji strategii ośrodka w zakresie promocji usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu na rzecz przedsiębiorców w środowisku lokalnym i regionalnym m.in. poprzez przygotowywanie materiałów audiowizualnych oraz organizowanie seminariów i konferencji.

Działanie 2.4. Marketing gospodarczy

Celem Działania jest promocja gospodarcza województwa lubelskiego. Realizacja działania będzie prowadzi do promocji atrakcyjności regionu, rozpowszechniania informacji o regionie oraz możliwościach inwestycyjnych, współpracy i kooperacji. Wspierane projekty ukierunkowane będą na zbudowanie spójnego systemu regionalnej informacji gospodarczej dla przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów, a także na opracowanie i wdrożenie przedsięwzięć z zakresu marketingu regionalnego, ukierunkowanego zwłaszcza na kreowanie dobrego wizerunku regionu i produktów regionalnych pod kątem potencjalnych inwestorów, kontrahentów i turystów. Działanie ukierunkowane jest także na wsparcie kompleksowej obsługi inwestorów, w tym projekty przygotowujące jednostki samorządu terytorialnego do efektywnej obsługi inwestora. W ramach działania realizowane będą projekty o charakterze ponadlokalnym i ponadregionalnym.

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 na realizację Działania 2.4. przewidziano kwotę 12,41 mln euro, w tym 8,09 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 2,06 mln euro z krajowego wkładu publicznego oraz 2,26 mln euro ze środków prywatnych. Kwoty wsparcia wynoszą:

Dla projektów Schematu A: minimalna 10 tys. zł, a maksymalna 50 tys. zł,

Dla projektów Schematu B: minimalna 85 tys. zł, a maksymalna 1,5 mln zł.

Minimalna wartość projektu wynosi: Schemat A - 20 tys. zł, Schemat B - 100 tys. zł, natomiast maksymalna wartość projektu wynosi: Schemat A - 200 tys. zł, Schemat B - 2,7 mln zł.

Maksymalny udział środków publicznych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi:

- dla projektów Schematu A: 50%
- dla projektów Schematu B: 85%

Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi:

- dla projektów Schematu A: 50%
- dla projektów Schematu B: 15%

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Schemat A:

- Przedsiębiorcy z sektora MSP działający na terenie województwa lubelskiego,

Schemat B:

- Jednostki samorządu terytorialnego, w tym związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego,
- Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku,
- Instytucje otoczenia biznesu.

Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy):

Mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.

Przykładowe rodzaje projektów:

Schemat A:

Udział przedsiębiorstw z sektora MSP w wystawach, targach (w tym zagranicznych) i misjach gospodarczych za granicą,

Schemat B:

- Organizacja kampanii promocyjnych mających na celu stworzenie i promocję marki regionu oraz marek lokalnych i promocję województwa w kraju i za granicą,
- Stworzenie i rozwój regionalnych oraz lokalnych systemów obsługi inwestora,

- Rozwój systemów poprawiających przedsiębiorcom, inwestorom dostęp do informacji m.in. poprzez tworzenie elektronicznych portali biznesu oraz baz danych, np. banków informacji gospodarczej, baz eksporterów, baz danych o dostępnych terenach i obiektach inwestycyjnych.

6. Wydatki kwalifikowalne

6.1. Zasady kwalifikowania wydatków

Odnosząc się do zagadnienia kwalifikowalności należy przede wszystkim rozróżnić pojęcia kwalifikowalności projektów i kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach projektów.

Projekt jest kwalifikowalny (czyli może zostać zatwierdzony do współfinansowania z EFRR), jeżeli spełnia następujące warunki ogólne:

- jest zgodny z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w szczególności z politykami w zakresie:
  - konkurencji, zamówień publicznych, środowiska (zgodnie z art. 3 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006 działanie podejmowane w ramach funduszy obejmuje, na poziomie krajowym i regionalnym, priorytety Wspólnoty sprzyjające trwałemu rozwojowi poprzez wzmacnianie wzrostu konkurencyjności, zatrudnienia i integracji społecznej oraz poprzez ochronę i poprawę jakości środowiska naturalnego),
  - równego traktowania kobiet i mężczyzn (zgodnie z art. 16 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006 państwa członkowskie i Komisja zapewniają wsparcie zasady równości mężczyzn i kobiet oraz uwzględniania problematyki płci na poszczególnych etapach wdrażania funduszy) oraz społeczeństwa informacyjnego,
- jest zgodny z dokumentem programowym (zatwierdzonym Programem Operacyjnym i spełnia szczegółowe kryteria określone dla danej Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007-2013),
- jest zgodny z wymogami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- przyczynia się do realizacji celów danej Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007-2013.

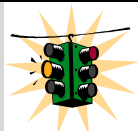
Kwalifikowalność w ramach EFRR rozpatrywana jest na trzech poziomach:

1. Po pierwsze sprawdzana jest kwalifikowalność typu projektu w ramach danej Osi Priorytetowej,
2. Następnie weryfikowana jest kwalifikowalność rodzaju projektu w świetle kryteriów określonych w Uszczegółowieniu RPO WL na lata 2007-2013 dla poszczególnych Działań,
3. Następnie rozpatrywana jest kwalifikowalność poszczególnych wydatków w ramach projektu.

Zasięg geograficzny kwalifikowalności

Zgodnie z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1083/2006 jako generalną zasadę przyjmuje się, iż projekt współfinansowany z Funduszy Strukturalnych lub Funduszu Spójności musi być realizowany w granicach administracyjnych obszaru objętego programem, w ramach którego jest realizowany tj. w przypadku Programów Regionalnych - w regionie, którego dotyczy dany program.

Dofinansowanie może być udzielone na realizację projektów zlokalizowanych w województwie lubelskim.

Ramy czasowe kwalifikowalności

Pod pojęciem okresu kwalifikowania wydatków należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone wydatki kwalifikowalne. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności powinna zostać określona początkowa i końcowa data kwalifikowalności wydatków, tak aby zapewnić jednolitą i sprawiedliwą zasadę mającą zastosowanie do wdrażania funduszy w całej Wspólnocie.

Początek okresu kwalifikowania wydatków dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 I i II Osi Priorytetowej stanowi:

- W przypadku projektów objętych pomocą de minimis, okres rozpoczęcia kwalifikowalności poszczególnych wydatków rozpoczyna się z dniem wskazanym w Wytycznych dla Wnioskodawców w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007-2013 - część I, rozdział 6, podrozdział 6.3 i 6.5.
- W przypadku procedury „Preselekcji” termin rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków, będzie dniem otrzymania pisemnej informacji, że projekt, z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji wniosku, kwalifikuje się do dofinansowania ze względu na spełnienie warunków uzyskania pomocy,
- W przypadku projektów objętych regionalną pomocą inwestycyjną zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego Nr 1399 z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz.U. 2007, nr 193, poz. 1399 z późn. zm.) będzie to dzień złożenia wniosku o dofinansowanie,
- Dzień otrzymania przez Beneficjenta z LAWP pisemnej informacji o pozytywnym wyniku oceny formalnej w pozostałych przypadkach nie określonych przepisami prawnymi.

Przed otrzymaniem pisemnego potwierdzenia kwalifikowalności projektu Beneficjent może jednak podjąć czynności związane z realizacją projektu, takie jak: nabycie gruntu, nabycie nieruchomości zabudowanej, opracowanie niezbędnej dokumentacji projektowej, uzyskanie pozwolenia na budowę, podjęcie wstępnych (niewiązanych) zobowiązań do nabycia ruchomych środków trwałych.

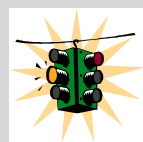
Koniec okresu kwalifikowalności wydatków na potrzeby rozliczenia z Komisją Europejską stanowi data 31 grudnia 2015 r.

Datę końcową kwalifikowalności wydatków dla Beneficjentów określi Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym, uwzględniając czas potrzebny na dokonanie zamknięcia pomocy w ramach programu i końcowe rozliczenie z Komisją.

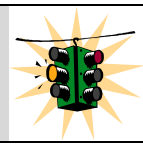
Ostateczny okres kwalifikowania wydatków dla danego projektu zostanie określony w umowie o dofinansowanie realizacji projektu zawieranej z Beneficjentem.

Końcowa data kwalifikowalności wydatku może zostać zmieniona w uzasadnionym przypadku, na pisemny wniosek Beneficjenta, za zgodą instytucji stanowiącej stronę umowy o dofinansowanie realizacji projektu, w formie aneksu do umowy – jednak w żadnym wypadku końcowa data kwalifikowania wydatków dla projektu nie może wykraczać poza datę 30 czerwca 2015 r.

Wskazany we wniosku o dofinansowanie termin rozpoczęcia realizacji projektu nie powinien wykraczać poza okres 6 miesięcy od dnia, podpisania Umowy o dofinansowanie

Okres realizacji projektu nie powinien być dłuższy niż 2 lata od końca roku, w którym podpisana została Umowa o dofinansowanie.

Kwalifikowalność danego projektu do wsparcia z EFRR nie oznacza, że wszystkie wydatki, które zostaną poniesione w trakcie jego realizacji, muszą zostać zakwalifikowane do refundacji.

Beneficjent w ramach swojego projektu określa zarówno wydatki kwalifikujące się do wsparcia, jak i te niekwalifikujące się. Wydatek kwalifikowalny musi spełniać warunki umożliwiające jego całkowite lub częściowe pokrycie środkami przeznaczonymi na realizację programu operacyjnego, pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej i publicznych źródeł krajowych.

Na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu sprawdzeniu podlega potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku. Ocena kwalifikowalności poszczególnych wydatków dokonywana jest również podczas realizacji projektu, gdy Beneficjent przedkłada kolejne wnioski o płatność.

Wydatek jest kwalifikowalny jeżeli:

- jest zgodny z postanowieniami Programu Operacyjnego,
- został poniesiony w ramach projektu realizowanego z udziałem EFRR (tylko wydatki dotyczące projektów realizowanych w ramach działań współfinansowanych z EFRR mogą być zrefundowane z EFRR),
- jest niezbędny do realizacji celów projektu - jest to podstawowa zasada kwalifikowalności wydatków w ramach Funduszy Strukturalnych,

- jest efektywny (tj. jeżeli zachowano zasadę osiągnięcia najlepszego efektu przy możliwie najniższych kosztach),
- jest racjonalny (tj. potwierdzony przez fakturę przedstawioną do refundacji w ramach EFRR i stanowi optymalny pod względem ekonomicznym i technicznym sposób wdrożenia i realizacji projektu),
- jest rzetelnie udokumentowany i możliwy do zweryfikowania.

Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami. Oceny takiej dokonuje się zarówno na etapie wyboru projektu, jak i podczas jego realizacji. Wówczas sprawdzeniu podlega przede wszystkim:

- poniesienie przedłożonego wydatku w ramach współfinansowanego projektu,
- zgodność przedkładanych do refundacji wydatków z rodzajami wydatków wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie realizacji projektu,
- zgodność z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego,
- zasadność poniesienia danego wydatku dla realizacji projektu,
- efektywność poniesionego wydatku,
- sposób udokumentowania wydatku.

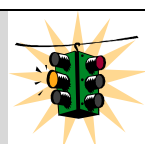
Podmiot ponoszący wydatki

Co do zasady wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek poniesiony przez Beneficjenta tj. podmiot z którym Instytucja Pośrednicząca II stopnia/Instytucja Wdrażająca zawarła umowę o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.

Dokumentowanie wydatków

Do współfinansowania kwalifikuje się wydatek, który został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta. Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym tj. jako rozchód środków pieniężnych z rachunku bankowego Beneficjenta (jako dowód poniesienia wydatku rozumie się opłaconą fakturę lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dołączonym wyciągiem z operacji na rachunku bankowym, stanowiącym element oceny zasadności refundacji poniesionych wydatków kwalifikowalnych).

Wydatki muszą być poniesione i udokumentowane zgodnie z obowiązującym prawem polskim oraz prawem wspólnotowym.

We wniosku o dofinansowanie Wnioskodawca musi wpisać nr rachunku, prowadzonego w walucie polskiej, z którego będzie ponosił wszystkie wydatki związane z realizacją projektu.

Dodatkowo może on założyć rachunek bankowy w walucie obcej, z którego dokonywał będzie wszelkich płatności związanych z realizacją projektu w walucie obcej.

Beneficjent w przypadku zmiany rachunku bankowego jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić Instytucję Pośredniczącą II stopnia o tym fakcie pod rygorem, że płatność dokonana przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia na rachunek bankowy wskazany w Umowie, bądź ostatnio wskazany przez Beneficjenta będzie uważana za prawidłowe wykonanie niniejszej Umowy. Beneficjent nie będzie miał w takim przypadku żadnych roszczeń wobec Instytucji Pośredniczącej II stopnia.

Płatności w ramach projektu co do zasady mogą być dokonywane tylko przelewem.

Zakaz podwójnego finansowania

Podwójne finansowanie oznacza niedozwolone zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku dwa razy ze środków publicznych - wspólnotowych lub krajowych.

Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- zrefundowanie tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków Funduszy Strukturalnych lub Funduszu Spójności,
- zrefundowanie kosztów podatku VAT ze środków Funduszy Strukturalnych lub Funduszu Spójności, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
- zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej, a następnie zrefundowanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach Funduszy Strukturalnych lub Funduszu Spójności,
- wydatek poniesiony na używany środek trwały, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych **w przeciągu 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie**,
- wydatek poniesiony na zakup nieruchomości, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych **w przeciągu 10 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie**.

Ocena kwalifikowalności wydatku w trakcie realizacji projektu

Kwalifikowalność poniesionych wydatków oceniana jest w trakcie realizacji projektu, poprzez weryfikację opłaconych faktur (lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej) wraz z wyciągami bankowymi przedstawianymi przez Beneficjenta do refundacji.

Sprawdzeniu podlegają w szczególności następujące kwestie:

- czy wydatek poniesiono zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie realizacji projektu (w tym zgodnie z zakresem projektu określonym w umowie),
- czy poniesiony wydatek nie narusza postanowień prawa krajowego lub wspólnotowego,
- czy wydatek wynika z prawnie wiążących umów, porozumień bądź dokumentów,
- czy poniesiony wydatek jest zgodny z zasadami opisanymi w niniejszych wytycznych,
- czy wydatek został właściwie udokumentowany,
- czy wydatek jest niezbędny do realizacji projektu,
- czy poniesiony wydatek jest efektywny (tj. czy zachowano zasadę osiągnięcia najlepszego efektu przy możliwie najniższych kosztach).

6.2. Zakres stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych (Pzp) w ramach RPO WL na lata 2007-2013

Beneficjent, który podpisze umowę o dofinansowanie realizacji projektu w ramach RPO WL na lata 2007-2013 zobowiązany jest do stosowania krajowych i wspólnotowych przepisów o zamówieniach publicznych, a w szczególności ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm. oraz Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058) w zakresie w jakim ma ona zastosowanie do Beneficjenta i Projektu. Zakres naruszeń, a także zasady i metody wymierzania korekt finansowych za naruszenia w/w prawa zawiera dokument „Wymierzanie korekt finansowych za naruszenie prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE”, który stanowi załącznik do niniejszych Wytycznych.

Przed zleceniem wykonania usług, dostaw lub robót budowlanych Beneficjent musi sprawdzić, czy zalicza się do podmiotów zobowiązanych do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych (zapisy art. 3 niniejszej ustawy).

Dla jednostek spoza sektora finansów publicznych, np. przedsiębiorców, szczególnie ważne są zapisy art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy: „Ustawę stosuje się do udzielania zamówień publicznych przez inne niż określone w pkt 1-2 podmioty, jeżeli **łącznie** zachodzą następujące okoliczności:

- a) ponad 50% wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych lub przez podmioty, o których mowa w pkt 1-3a,
- b) wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8²,
- c) przedmiotem zamówienia są roboty budowlane obejmujące wykonanie czynności w zakresie inżynierii lądowej lub wodnej, budowy szpitali, obiektów sportowych, rekreacyjnych lub

² Zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (Dz. U. Nr 241, poz. 1762 z 2007 r.) jest to kwota 5 150 000,00 EUR.

wypoczynkowych, budynków szkolnych, budynków szkół wyższych lub budynków wykorzystywanych przez administrację publiczną lub usługi związane z takimi robotami budowlanymi.”

Jeśli projekt łącznie spełnia wszystkie powyższe warunki – Beneficjent ma obowiązek zastosować ustawę Prawo zamówień publicznych.

Jeśli uprawniona instytucja stwierdzi, że podczas realizacji projektu Beneficjent nie stosował ustawy, choć był do tego zobowiązany na mocy art. 3, **wydatki poniesione przez Beneficjenta mogą zostać w całości uznane za niekwalifikowalne**, a Beneficjent zostanie wezwany do ich zwrotu wraz z odsetkami naliczanymi zgodnie z art. 211 ustawy o finansach publicznych, w terminie i na rachunek wskazany przez IZ/IP II.

Wydatki Beneficjenta ponoszone w ramach realizacji projektu i podlegające refundacji z udziałem dotacji ze środków publicznych są uznawane za wydatki publiczne. Zasada ta ujęta została w Wytycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego dotyczących kwalifikowalności wydatków³.

Na Beneficjentach, którzy na mocy art. 3 ustawy Pzp nie są zobowiązani do jej stosowania, spoczywa ciężar udowodnienia, że zasada efektywności została zachowana. Oznacza to, iż Beneficjent powinien zgromadzić i przedstawić instytucjom uprawnionym do kontroli dokumenty, które dowodzą, że dokonany w ramach projektu wydatek jest oszczędny i dzięki niemu uzyskiwane są efekty założone w projekcie. Dokumentami takimi mogą być pisemne protokoły z negocjacji handlowych (podpisane przez obie strony), oświadczenia Beneficjenta uzasadniające dokonany wybór wykonawcy/dostawcy, pisemne oferty firm konkurencyjnych w stosunku do wykonawcy/dostawcy z którym Beneficjent podpisze umowę.

Przy ocenie wartości dowodowej przedstawionych dokumentów IP II będzie brać pod uwagę, czy Beneficjent w momencie zaciągnięcia zobowiązania wobec wykonawcy/dostawcy (podpisywania umowy, przyjęcia faktury, itp.) znał powyższe zasady i miał możliwość pełnego ich zastosowania.

Projekty generujące dochód

Pod pojęciem **dochodu** należy rozumieć różnicę zdyskontowanych przychodów operacyjnych oraz zdyskontowanych kosztów operacyjnych projektu powiększoną o zdyskontowaną wartość rezydualną majątku wytworzonego w ramach projektu.

Suma dochodów osiągniętych w projekcie w okresie jego współfinansowania oraz w okresie późniejszym (właściwym dla danej kategorii inwestycji) pomniejsza proporcjonalnie wszystkie wydatki kwalifikowalne. Suma dochodów powinna być odjęta od wydatków kwalifikowalnych w całości lub proporcjonalnie do tego, w jakim stopniu do ich osiągnięcia przyczyniły się wydatki kwalifikujące się do wsparcia z EFRR lub Funduszu Spójności.

Kwoty wydatków kwalifikowalnych nie pomniejsza się o wykazany przez Beneficjenta dochód w przypadku projektów objętych pomocą publiczną.

³ Krajowe Wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 (Warszawa, 22 listopada 2007 r.).

Kwalifikowalne wydatki na projekty generujące dochód nie przekraczają bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu z inwestycji w danym okresie dla:

- inwestycji w infrastrukturę lub
- innych projektów, w przypadku gdy jest możliwe obiektywne oszacowanie dochodu z wyprzedzeniem.

W przypadku gdy nie wszystkie koszty inwestycji kwalifikują się do współfinansowania, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych kosztów inwestycji.

Incydentalne dochody występujące w trakcie realizacji projektu

Jeżeli w trakcie realizacji projektu wystąpią incydentalne dochody (np. ze sprzedaży drewna, które jest wynikiem przygotowania terenu pod inwestycję), które nie zostały przewidziane w analizie finansowej dla projektu, to:

- w przypadku gdy wydatki związane z wygenerowanymi dochodami (tj. np. koszty wycięcia drzew lub krzewów, które następnie zostaną sprzedane) stanowią wydatki kwalifikowalne w ramach projektu, uzyskany dochód (rozumiany jako różnica między przychodem a kosztem związanym z uzyskaniem tego przychodu) pomniejsza wydatki kwalifikowalne w ramach projektu, przy czym przez wydatki związane z wygenerowanymi dochodami należy rozumieć tylko dodatkowe wydatki związane z uzyskaniem przychodów, które nie zostały uwzględnione w ramach kosztów projektu,
- w przypadku gdy wydatki związane z wygenerowanymi dochodami nie stanowią wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu, uzyskany dochód nie pomniejsza wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu.

Zarówno w przypadku umów dotyczących robót budowlanych, jak i usług, **kara umowna** poniesiona przez wykonawcę na rzecz Beneficjenta zapłacona przez wykonawcę Beneficjentowi w związku z realizacją projektu, powinna być traktowana jak incydentalny dochód, a zatem zmniejsza kwotę poniesionych wydatków kwalifikowalnych, które mogą być zadeklarowane do refundacji we wniosku o płatność.

6.3. Wydatki kwalifikowalne w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje

Wydatek, aby mógł zostać uznany za kwalifikowalny, musi być niezbędny dla realizacji celów projektu. Jest to podstawowa zasada kwalifikowalności wydatków w ramach Funduszy Strukturalnych. Wydatek, który jest niezbędny dla wdrażania i realizacji projektu, to wydatek, bez którego projekt nie mógłby zostać zrealizowany.

1. **Prace przygotowawcze:** opracowanie Biznes Planu, dokumentacji technicznej (np. dokumentów niezbędnych do uzyskania pozwolenia na budowę oraz dokumentów dotyczących uruchomienia lub przebudowania linii produkcyjnej), raportu oddziaływania na środowisko – maksymalny poziom dofinansowania taki jak dla pozostałych kosztów (nie więcej niż 70%),

Prace przygotowawcze są wydatkiem kwalifikowalnym od 1 stycznia 2007 r.

Prace przygotowawcze nie są wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

2. **Zakup prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej (grunt) do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem pod warunkiem, że:**

- jest częścią powierzchni ziemskiej stanowiącą odrębny przedmiot własności z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych,
- istnieje bezpośredni związek pomiędzy tym zakupem a celami przedsięwzięcia objętego wsparciem, czyli nieruchomość wykorzystywana jest do celów realizacji projektu zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie realizacji projektu oraz jest niezbędna do realizacji projektu,
- Beneficjent przedstawi opinię rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającą, że cena zakupu nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu.

W przypadku gdy cena nabycia nieruchomości jest wyższa niż jej wartość rynkowa potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, to różnicy między ceną nabycia a wartością rynkową nie uwzględnia się w wydatkach kwalifikowalnych.

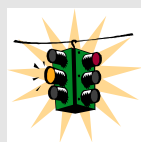

Beneficjent nabył grunt, za który zapłacił 100 000 zł. Z przedstawionego operatu szacunkowego wynika, że wartość rynkowa tego gruntu wynosi 80 000 zł. Za podstawę obliczenia wysokości wydatków kwalifikowalnych należy przyjąć wartość nieruchomości wskazaną w operacie szacunkowym, a nie wynikającą z umowy sprzedaży.

- zbywca dostarczy oświadczenie, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą, grunt w przeciągu poprzednich 10 lat od zakupu przez Beneficjenta nie był nabyty z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie realizacji projektu.

W przypadku gdy część nabywanej nieruchomości niezabudowanej jest niezbędna do realizacji celów projektu, to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

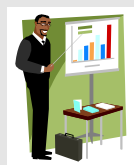

Zakup gruntu, którego wartość przekracza 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem nie powoduje odrzucenia wniosku o dofinansowanie. Nadwyżka powyżej 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem stanowi wydatek niekwalifikowalny.

Metoda obliczania maksymalnej wysokości wydatku kwalifikowalnego gruntu:

- należy zsumować wszystkie koszty kwalifikowalne oprócz zakupu gruntu - "a",
- wydatek kwalifikowalny ogółem stanowi niewiadomą - "x",
- 90% wydatku kwalifikowalnego ogółem stanowi wydatek kwalifikowalny bez kosztów gruntu $a = 0,9x$, więc $x = a/0,9$,
- najwyżej 10% tak otrzymanego wydatku kwalifikowalnego ogółem może stanowić koszt zakupu gruntu.

W ramach projektu zakupiono grunt przeznaczony pod budowę nowego zakładu produkcyjnego. Grunt ten jest niezbędny dla wdrażania i realizacji inwestycji, tak więc koszt jego zakupu będzie kosztem kwalifikowalnym. Koszt zakupu gruntu wynosi 120 000 zł, natomiast pozostałe całkowite koszty kwalifikowalne projektu wynoszą 360 000 zł. Obliczamy koszt kwalifikowalny gruntu w następujący sposób: koszt kwalifikowalny ogółem x wynosi $0,1x$ (maksymalny koszt kwalifikowalny gruntu) + pozostałe koszty kwalifikowalne a , czyli $360\ 000\text{zł}/0,9=400\ 000\text{zł}$. Stąd całkowite koszty kwalifikowalne projektu wyniosą 400 000 zł, natomiast maksymalny koszt kwalifikowalny gruntu wynosi $400\ 000\text{zł} \times 0,1=40\ 000\ \text{zł}$.

Zakup prawa własności nieruchomości niezabudowanej jest wydatkiem kwalifikowalnym od 1 stycznia 2007 r.

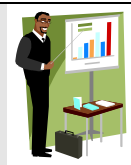
Zakup prawa własności nieruchomości niezabudowanej nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

3. Zakup prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej, budynkowej lub lokalowej do wysokości 50% całkowitej wartości projektu pod warunkiem, że:

- istnieje bezpośredni związek między zakupem, a celami przedsięwzięcia objętego wsparciem, czyli nieruchomość wykorzystywana jest do celów realizacji projektu zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie oraz jest niezbędna do realizacji projektu,
- Beneficjent przedstawi opinię rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającą, że cena zakupu nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, określonej na dzień zakupu. Operat szacunkowy powinien wyszczególniać wartość gruntu i wartość budynków.

W przypadku gdy cena nabycia nieruchomości jest wyższa niż jej wartość rynkowa potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, to różnicy między ceną nabycia a wartością rynkową nie uwzględnia się w wydatkach kwalifikowalnych.

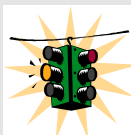

Przedsiębiorca nabył nieruchomość zabudowaną za którą zapłacił 100 000 zł. Z przedstawionego operatu szacunkowego wynika, że łączna wartość rynkowa nieruchomości (gruntu i budynków) wynosi 80 000 zł. Za podstawę obliczenia wysokości wydatków kwalifikowalnych należy przyjąć wartość nieruchomości wskazaną w operacie szacunkowym, a nie wynikającą z umowy sprzedaży.

- zbywca dostarczy oświadczenie, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą, nieruchomość w przeciągu poprzednich 10 lat od dnia zakupu przez Beneficjenta nie była nabyta z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie.

Zakup nieruchomości zabudowanej, której wartość przekracza 50% całkowitej wartości projektu nie powoduje odrzucenia wniosku o dofinansowanie. Nadwyżka powyżej 50% całkowitej wartości projektu stanowi wydatek niekwalifikowany.

W przypadku zakupu nieruchomości z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków/budowli, za wydatek kwalifikowalny będzie można uznać jedynie wydatek odpowiadający wartości gruntu zgodnie z punktem 2 oraz wydatek związany z wyburzeniem niepotrzebnego budynku/budowli. Wydatki odpowiadające wartości budynku/budowli, które ulegną wyburzeniu nie będą uznane za wydatek kwalifikowalny.

Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości zabudowanej jest niezbędna do realizacji celów projektu, to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

Zakup lokalu użytkowego może stanowić wydatek kwalifikowalny.

Zakup prawa własności nieruchomości zabudowanej jest wydatkiem kwalifikowalnym od 1 stycznia 2007 r.

Zakup prawa własności nieruchomości zabudowanej nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

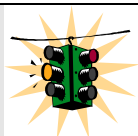
4. **Materiały i roboty budowlane** w rozumieniu Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, pod warunkiem, że:
  - roboty te są niezbędnym elementem projektu,
  - zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie, będącym załącznikiem do umowy o dofinansowanie.

Do robót budowlanych kwalifikujących się do wsparcia zaliczamy w szczególności: przygotowanie terenu pod budowę, prace rozbiórkowe, prace geodezyjne, prace ziemne, prace budowlano-montażowe, prace budowlane, prace konserwacyjne, prace wykończeniowe.

Uwaga:

Wydatki związane z budową przyłączy elektroenergetycznych, gazowych, kanalizacyjnych i wodociągowych mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne jeżeli zostaną wyraźnie wskazane we wniosku o dofinansowanie oraz uwzględnione w umowie o dofinansowanie projektu. Kwalifikowana może być wyłącznie część przyłącza elektroenergetycznego, gazowego, kanalizacyjnego lub wodociągowego, która po zrealizowaniu Projektu będzie stanowiła własność Beneficjenta.

Projekt, w którym materiały i roboty budowlane będą stanowiły całość przedsięwzięcia nie jest przedsięwzięciem innowacyjnym.

Zakup materiałów i robót budowlanych nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

5. **Prace konserwatorskie i restauratorskie** w rozumieniu Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Prace konserwatorskie i restauratorskie są wydatkiem kwalifikowalnym tylko w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki.

6. **Koszt Inspektora nadzoru:**

Wynagrodzenie Inspektora nadzoru jest w całości wydatkiem kwalifikowalnym.

Inspektor nadzoru powinien samodzielnie zapewniać sprzęt i wyposażenie, niezbędne do wykonywania zadań Inspektora nadzoru.

Koszt inspektora nadzoru nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

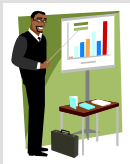
7. **Zakup środków trwałych**

- a) **Zakup (cena zakupu) nowego środka trwałego** liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości, czyli zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych i amortyzowany. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością Beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego.

W ramach realizowanego projektu polegającego na wprowadzeniu nowej usługi poligraficznej, drukarnia po przeprowadzeniu rozeznania rynku zakupiła urządzenie o wartości 53000 zł oraz drugie urządzenie o wartości 3200 zł. Aby wydatek został uznany za kwalifikowalny przedsiębiorstwo musi włączyć powyższe urządzenia w ewidencję środków trwałych. W przypadku środków trwałych do kwoty 3500 zł Beneficjent może dokonać jednorazowej amortyzacji, natomiast w przypadku środka trwałego powyżej 3500 zł musi ustalić stopę amortyzacji.

Zakup nowego środka trwałego nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

b) Zakup środka transportu jest wydatkiem kwalifikowalnym w przypadku Wnioskodawcy, którego przedmiotem działalności gospodarczej nie jest świadczenie usług transportowych.

W przypadku zakupu środka transportu przez podmiot nie wykonujący działalności w zakresie usług transportowych, wydatki na zakup środka transportu mogą być kwalifikowane jedynie w wypadku gdy środek transportu wpisuje się w poniższe rodzaje Klasyfikacji Środków Trwałych:

Symbol KŚT			Wyszczególnienie
grupa	podgrupa	rodzaj	
7			ŚRODKI TRANSPORTU
	70		KOLEJOWY TABOR SZYNOWY NAZIEMNY
		700	Rodzaj 700 obejmuje kolejowy tabor przystosowany do ruchu po drogach kolejowych naziemnych. Dotyczy wyłącznie wąskotorowych kolejek turystycznych. Kwalifikowane są: <ol style="list-style-type: none"> 1. Lokomotywy . 2. Wagony osobowe W skład obiektu kolejowego taboru szynowego naziemnego wchodzi: <ul style="list-style-type: none"> – stałe oprzyrządowanie, – wyposażenie w narzędzia związane z obsługą taboru w ruchu, – wewnętrzna instalacja wodociągowa, ściekowa, oświetleniowa, ogrzewcza i urządzenia hamulcowe.
	74		POJAZDY MECHANICZNE
		742	Samochody ciężarowe Rodzaj 742 obejmuje pojazdy samochodowe przystosowane konstrukcyjnie do przewozu ładunków tj. zarówno samochody ciężarowe uniwersalne (pojazdy z nadwoziem skrzyniowym przeznaczone do przewozu różnych ładunków), jak i samochody ciężarowe o nadwoziach specjalizowanych (pojazdy samochodowe przystosowane konstrukcyjnie do przewozu jedynie określonych

			rodzajów ładunków). <u>Kwalifikowalny jest zakup pojazdów o minimalnej ładowności 5 ton.</u>
		743	Samochody specjalne Rodzaj 743 obejmuje samochody sanitarne, w tym karetki reanimacyjne oraz pojazdy samochodowe, które ze względu na swą konstrukcję przeznaczone są do wykonywania innych prac niż przewóz ładunków i osób, jak np.: a) pojazdy stanowiące objazdowe punkty usługowe, warsztaty ruchome, pogotowia techniczne, b) pojazdy załadowczo-wyładowcze - dźwigi samochodowe, pompy, sprężarki, c) pojazdy mechaniczne - agregaty, do prowadzenia działalności operatywnej, np. radiostacje, wozy transmisyjne, operatorskie, filmowe, wiertnicze wraz z pomieszczeniami biurowo-mieszkalnymi.
		746	Ciągniki Ciągniki samochodowe - ciągniki siodłowe i ciągniki balastowe.
		747	Naczepy Rodzaj 747 obejmuje naczepy ciężarowe i specjalne. Naczepy, tj. pojazdy bezsilnikowe z nadwoziem ładunkowym bez przedniej osi, wyposażone w urządzenia pozwalające na sprzęgnięcie z siodłem ciągnika siodłowego. <u>Uwaga:</u> Naczepy wpisują się w zakres jedynie przy łącznym zakupie ze środkiem transportu rodzaju 746 Ciągniki – ciągniki samochodowe.
	75		TABOR KONNY
		750	Tabor konny Rodzaj obejmuje pojazdy kołowe osobowe, wozy gospodarcze i platformy, furgony, sanie. <u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u>
	76		POZOSTAŁY TABOR BEZSZYNOWY
		760	Wózki jezdniowe z pomostem stałym o napędzie elektrycznym (akumulatorowe).
		761	Wózki jezdniowe podnośnikowe z nisko podnoszoną platformą o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)
		762	Wózki jezdniowe podnośnikowe, mechaniczne, wysokiego podnoszenia (widłowe) o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)
		763	Wózki jezdniowe podnośnikowe, mechaniczne, wysokiego

			podnoszenia (widłowe) o napędzie spalinowym
		764	Wózki jezdniowe transportowe ze stałą platformą i żurawiem o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)
		768	Inne wózki jezdniowe
	77		TABOR PŁYWAJĄCY
		773	<p>Tabor transportu śródlądowego</p> <p>Rodzaj 773 obejmuje tabor służący do transportu osób i towarów na śródlądowych drogach wodnych, tj. statki i promy pasażerskie, promy towarowe, holowniki, statki inspekcyjne, barki i pozostały tabor z napędem oraz barki, krypy, łodzie i pozostały tabor bez napędu.</p> <p>Rodzaj obejmuje:</p> <p>773-1 tabor pływający z napędem, w tym wodoloty</p> <p>773-2 tabor pływający bez napędu, w tym barki pchane.</p> <p>Obiektem jest poszczególna jednostka pływająca transportu śródlądowego wraz z całkowitym stałym wyposażeniem zapewniającym pełną zdolność nawigacyjną, odpowiadającą wymogom stawianym przez instytucje klasyfikujące i władze administracyjne.</p> <p><u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u></p>
		774	<p>Tabor techniczny i ratowniczy śródlądowy</p> <p>Rodzaj 774 obejmuje pogłębiarki, szalandy, ładowacze, koszarki oraz inne jednostki pływające stanowiące tabor techniczny i ratowniczy śródlądowy (jak np. barki, krypy wraz z zmontowanymi na nich maszynami i urządzeniami dźwigowymi itp.), mające zastosowanie przy budowie, naprawie, eksploatacji łożysk rzecznych i jezior.</p>
		778	<p>Inny tabor pływający – bez napędu</p> <p><u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u></p>
	78		TABOR LOTNICZY
		782	<p>Szybowce</p> <p>Rodzaj 782 obejmuje szybowce szkolne, przejściowe, treningowe, wyczynowe, akrobacyjne, motoszybowce, doświadczalne i inne.</p> <p>Obiektem jest poszczególny szybowiec wraz ze stałym wyposażeniem. Nie należy zaliczać do rodzaju 782 wciągarek i przeciągarek, ujętych w rodzaju 641 - "Dźwigi, wciągarki i wciągarki przejezdne oraz nieprzejezdne, kołowroty i wyciągniki itp."</p> <p><u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie</u></p>

			<u>w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u>
		783	Balony <u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u>
		788	Inne środki transportu lotniczego – bez napędu. <u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u>
	79		ŚRODKI TRANSPORTU POZOSTAŁE
		790	Środki transportu pozostałe Rodzaj obejmuje: – tabor napowietrzny kolejek liniowych, pozostałe środki transportu np. rowery. <u>Wydatek może zostać uznany za kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.</u>

Zakup środka transportu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

c) Zakup używanego środka transportu, pod warunkiem, że:

- w okresie 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie środków transportu nie został zakupiony z wykorzystaniem środków publicznych krajowych lub pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Zbywca używanego środków transportu musi wystawić deklarację określającą pochodzenie środka transportu i zawierającą informację dotyczącą daty i miejsca zakupu oraz danych nabywcy. W deklaracji tej zbywca środka transportu potwierdza, że w ciągu ostatnich 7 lat środek transportu nie został zakupiony ze środków pomocy krajowej lub wspólnotowej,
- cena środka transportu nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka transportu. Wartość ta może być określona poprzez odjęcie od ceny zakupu odpisów z tytułów amortyzacji lub poprzez potwierdzenie wartości rynkowej środka transportu poprzez uprawnionego rzeczoznawcę. Jeżeli LAWP ma wątpliwości co do wyceny używanego środka transportu, może poprosić Beneficjenta o przedstawienie wyceny nowego środka transportu,

- środek transportu posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy. Używany środek transportu powinien poprawiać standard poziomu technologicznego. Zakup używanych środków transportu nie powinien ograniczać się do zastąpienia wycofywanych środków transportu przez środki transportu o identycznych parametrach i osiąгах,
- zakupiony środek transportu będzie włączony do ewidencji środków trwałych Beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości,
- używany środek trwały zostanie zakupiony przy wykorzystaniu finansowania w formie kredytu inwestycyjnego lub leasingu finansowego.

Zakup używanego środka transportu nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki (dotyczy tylko dużych przedsiębiorstw), w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

d) Zakup używanego środka trwałego, pod warunkiem, że:

- w okresie 7 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie środek trwały nie został zakupiony z wykorzystaniem środków publicznych krajowych lub pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Zbywca używanych środków trwałych musi wystawić deklarację określającą pochodzenie sprzętu i zawierającą informację dotyczącą daty i miejsca zakupu oraz danych nabywcy. W deklaracji tej zbywca sprzętu potwierdza, że w ciągu ostatnich 7 lat środek trwały nie został zakupiony ze środków pomocy krajowej lub wspólnotowej,
- cena środka trwałego nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka trwałego. Wartość ta może być określona poprzez odjęcie od ceny zakupu odpisów z tytułów amortyzacji lub poprzez potwierdzenie wartości rynkowej sprzętu poprzez uprawnionego rzeczoznawcę. Jeżeli LAWP ma wątpliwości co do wyceny sprzętu używanego, może poprosić Beneficjenta o przedstawienie wyceny sprzętu nowego,
- środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy. Używany sprzęt powinien poprawiać standard poziomu technologicznego. Zakup używanych środków trwałych nie powinien ograniczać się do zastąpienia urządzeń wycofywanych przez urządzenia o identycznych parametrach i osiąгах,
- zakupiony środek trwały będzie włączony do ewidencji środków trwałych Beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości,

- używany środek trwały zostanie zakupiony przy wykorzystaniu finansowania w formie kredytu inwestycyjnego lub leasingu finansowego.

Koszty uboczne zakupu używanego środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego używanego środka trwałego.

Zakup używanego środka trwałego nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki (dotyczy tylko dużych przedsiębiorstw), w ramach Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach oraz w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

8. **Zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii droga nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej** pod warunkiem, że wartości te:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez nabywcę,
- podlegają amortyzacji zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą nabyte od osoby trzeciej na warunkach rynkowych,
- będą stanowiły majątek przedsiębiorcy, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą stanowić własność przedsiębiorcy otrzymującego pomoc, przez co najmniej 3 lata od dnia zakończenia realizacji projektu.

Koszty uboczne zakupu wartości niematerialnych i prawnych, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samych wartości niematerialnych i prawnych

Zakup wartości niematerialnych i prawnych nie jest wydatkiem kwalifikowalnym w ramach Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

9. **Raty spłat wartości początkowej nieruchomości zabudowanej, środka trwałego i środka transportu (wpisujących się w rodzaje Klasyfikacji Środków Trwałych wymienione w punkcie 7) przez korzystającego,** należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzącej do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat kapitałowych przypadających do zapłaty w okresie realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej

leasingowanych aktywów. Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty na fakturze lub innym dowodzie księgowym o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

Cechą wyróżniającą leasing finansowy jest to, że czas jego trwania jest z reguły zbliżony do normalnego okresu zużycia przedmiotu leasingu oraz przewiduje wykup aktywów po zakończeniu okresu leasingu. W okresie trwania leasingu przedmiot ten ulega całkowitej amortyzacji i następuje całkowita spłata jego wartości początkowej. W przeciwieństwie do leasingu operacyjnego, leasing finansowy zawiera klauzulę o wykupie przedmiotu przez leasingobiorcę na zakończenie okresu umowy (po spłacie ostatniej raty własność przedmiotu zostaje przeniesiona na leasingobiorcę).

Raty spłat wartości początkowej nieruchomości zabudowanej, środka trwałego i środka transportu przez korzystającego nie są wydatkami kwalifikowanymi w ramach Działania 1.7 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo.

Raty spłat wartości początkowej nieruchomości zabudowanej i środka transportu nie są wydatkami kwalifikowanymi w ramach Działania 1.6 Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach.

10. **Podatek od towarów i usług (VAT)** może być uznany za wydatek kwalifikowalny wówczas, gdy Beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli Beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez Beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
11. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 8 niniejszych wytycznych.
12. **Zakup usług badawczych, wiedzy technicznej, patentów i ekspertyz, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu.**
Zakup usług badawczych oraz ekspertyz jest kosztem kwalifikowalnym tylko w ramach działania 1.6 Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach liczonym od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.
13. **Wydatki związane z realizacją projektu poniesione na nabycie dostępu do baz danych i innych odpłatnych źródeł informacji niezbędnych do realizacji projektu, nabycie profesjonalnych**

opracowań dotyczących trendów i charakterystyki rynku oraz innych publikacji związanych bezpośrednio z projektem.

Wydatki te są kosztem kwalifikowalnym tylko w ramach działania 1.6 Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach liczonym od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.

14. **Zakup usług doradczych** od podmiotów zewnętrznych, polegających na opracowaniu m.in. planów, strategii, analiz, ekspertyz, dokumentacji wdrożeniowej w zakresie:

- a. zasad prowadzenia przedsiębiorstwa na terytorium Unii Europejskiej,
- Audyt regulacyjny (zasady dopuszczania towarów/usług do obrotu),
  - Analiza zasad, procedur, norm, obowiązujących przepisów i wymagań koniecznych do spełnienia przez przedsiębiorstwa w celu sprawnego funkcjonowania na terytorium Unii Europejskiej,
  - Ocena konkurencyjnej pozycji przedsiębiorstwa na rynku,
  - Opracowanie i przygotowanie do wdrożenia strategii rozwoju przedsiębiorstwa,
  - Planowanie inwestycyjne,

Planowanie inwestycyjne - w rozumieniu kwalifikowalności RPO WL jest traktowane jako część planowania strategicznego i obejmuje wieloletni, kompleksowy plan całości zamierzeń inwestycyjnych przedsiębiorstwa, usystematyzowany według określonych priorytetów, wraz z harmonogramem realizacji oraz wysokością potrzebnych nakładów finansowych z podziałem na poszczególne okresy oraz źródła ich pozyskania.

Planowanie inwestycyjne ma charakter wyboru strategicznych inwestycji w dłuższym horyzoncie czasowym, przy założeniu osiągnięcia przez przedsiębiorstwo wyznaczonych w planie celów ekonomicznych, finansowych, społecznych, ekologicznych i innych, w oparciu o kompleksową analizę potencjału danego przedsiębiorstwa.

Planowanie inwestycyjne w rozumieniu kwalifikowalności RPO WL nie może mieć charakteru jednostkowych działań związanych z przygotowaniem poszczególnych zadań inwestycyjnych, takich jak biznes plan, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko czy dokumentacja techniczna.

b. jakości:

- Projektowanie, wdrażanie i doskonalenie systemów zarządzania jakością, zarządzania środowiskowego lub bezpieczeństwem i higieną pracy;
- Uzyskiwanie i odnawianie certyfikatów zgodności dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej lub kwalifikacji personelu;
- Wydawanie deklaracji zgodności producenta w zakresie określonym w pkt. 2 powyżej;

- Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.
- c. innowacji i nowych technologii:
- Wdrażanie strategii rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu o nowe technologie i rozwiązania innowacyjne,
  - Opracowanie strategii technologicznej przedsiębiorstwa:
    - Opracowanie studium wykonalności planowanych do wdrożenia technologii lub rozwiązania innowacyjnego;
    - Opracowanie możliwych scenariuszy technologicznego rozwoju przedsiębiorstwa, szczególnie z uwzględnieniem relacji pomiędzy krytycznymi czynnikami sukcesu a technologiami dostępnymi w danej branży;
    - Przygotowanie do wdrożenia nowych technologii i rozwiązań innowacyjnych - niezbędne zmiany techniczne, technologiczne i organizacyjne;
    - Prawa własności intelektualnej oraz prawa ochrony własności przemysłowej;
  - Bezpośrednie wdrożenie (uruchomienie) własnych lub pozyskanych technologii i rozwiązań innowacyjnych;
  - Wykorzystywanie technologii informatycznych w przedsiębiorstwie:
    - Przygotowanie do wdrożenia nowych technologii informatycznych - niezbędne zmiany techniczne, technologiczne i organizacyjne;
    - Bezpośrednie wdrożenie (uruchomienie) technologii informatycznych.
- d. wprowadzania przez przedsiębiorcę produktów na nowe rynki zagraniczne,
- planowanie eksportu oraz rozwój produktów eksportowych:
    - Ocena pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa na wybranych rynkach eksportowych;
    - Rozwój strategii eksportowej przedsiębiorstwa;
  - wdrażanie wybranych elementów planu rozwoju eksportu:
    - Badanie rynku zagranicznego;
    - Kojarzenie partnerów zagranicznych (poszerzenie rynków zbytu);
  - rozpoczęcie działań eksportowych:
    - Marketing eksportowy;
    - Transakcje eksportowe,
- e. tworzenia sieci kooperacyjnych przedsiębiorstw,
- tworzenie sieci kooperacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z innymi mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami (tzw. sieci horyzontalne oraz klastry sektorowe);

- rozpoczynanie współpracy małych i średnich przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi;
  - rozpoczynanie współpracy z dużymi przedsiębiorstwami, w tym korporacjami międzynarodowymi.
- f. łączenia się przedsiębiorstw:
- Przygotowanie planu i strategii połączenia przedsiębiorstw;
  - Przygotowanie sprawozdań zarządów przedsiębiorstw łączących się, uzasadniających ich połączenie wraz z wnioskiem do sądu rejestrowego, powołanie biegłego rewidenta do zbadania planu w zakresie jego poprawności i rzetelności;
  - Przygotowanie dokumentacji zmierzającej do dokonania zmian w księgach wieczystych lub rejestrach, dokonania cesji praw i obowiązków, przejęcia uprawnień wynikających z zezwoleń, koncesji, ulg oraz praw autorskich i im podobnych przysługujących łączącym się przedsiębiorcom;
  - Doradztwo na kolejnych etapach łączenia się przedsiębiorstw, zakończone postanowieniem sądu rejestrowego o dokonany połączeniu przedsiębiorstw.
- g. pozyskiwania zewnętrznego finansowania na rozwój działalności:
- Emisja i wprowadzanie do obrotu publicznego lub zamkniętego akcji/obligacji;
  - Usługi doradcze prowadzące do uzyskania finansowania z funduszu kapitału wysokiego ryzyka;
  - Pozyskanie inwestora strategicznego;
  - Uzyskanie finansowania z różnych źródeł (strategia finansowania, potencjalne źródła finansowania);
  - Poszukiwanie zewnętrznego finansowania inwestycji.

*Zakup usług doradczych stanowi wydatek kwalifikowalny wyłącznie w ramach Działania 1.7 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo **liczony od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.***

6.4. Wydatki niekwalifikowalne w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje

1. Koszty prac przygotowawczych, związanych z przygotowaniem projektu, np. przygotowanie wniosku o dofinansowanie, opłaty związane z koniecznością uzyskania niezbędnych decyzji administracyjnych na etapie przygotowania przedsięwzięcia, opracowanie programów funkcjonalno-użytkowych, koncepcji budowlanej,
2. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
3. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
4. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
5. Koszty kredytu,
6. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
7. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej powyżej poziomu 10% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu,
8. Koszty zakupu nieruchomości zabudowanej przekraczające poziom 50% całkowitej wartości projektu,
9. Koszty zakupu nieruchomości, gdy Beneficjent nie przedstawił aktualnego operatu szacunkowego rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającego, iż cena zakupu nieruchomości nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu,
10. Koszty zakupu nieruchomości, gdy Beneficjent nie przedstawił oświadczenia zbywcy, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą nieruchomość w przeciągu ostatnich 10 lat od zakupu przez Beneficjenta nie była nabyta z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
11. Koszty wynagrodzenia pośrednika/agencji nieruchomości/podmiotu pośredniczącego w zakupie nieruchomości,
12. Koszty zakupu używanego środka trwałego, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat poprzedzających datę zakupu środka trwałego przez Beneficjenta,
13. Koszty zakupu używanego środka trwałego przy wykorzystaniu finansowania w formie innej niż kredyt bankowy lub leasing finansowy,
14. Koszty opłat za przyłączenie do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych i gazowych,

15. Koszty uboczne zakupu środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych powyżej 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych,
16. Koszty amortyzacji aktywów,
17. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta do rachunku bankowego Beneficjenta,
18. Koszty podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe związane z leasingiem finansowym,
19. Koszty rat leasingowych wykraczających poza ramy czasowe kwalifikowalności wydatków,
20. Koszty rat spłat wartości początkowej środka trwałego przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu zwrotnego i operacyjnego,
21. Koszty zakupu lub leasingu środka transportu (*dotyczy tylko Działania 1.6. Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach i 1.7 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*),
22. Koszty szkoleń⁴, audytu certyfikującego, badań i testów oraz innych usług, nie będące doradztwem oraz inne wydatki poniesione na rzecz jednostki przyznającej certyfikat (*dotyczy tylko Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*),
23. Koszty zakupu usług doradczych (*nie dotyczy Działania 1.7. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*).

---

⁴ Poprzez niekwalifikowalne usługi szkoleniowe należy rozumieć wszelkie usługi o charakterze szkoleń lub konsultacje kierowane bezpośrednio do konkretnych osób lub grup pracowników, mające na celu przekazanie im wiedzy teoretycznej i/lub podniesienie ich kwalifikacji zawodowych. Uwaga ta dotyczy całego Działania 1.7 RPO WL na lata 2007-2013.

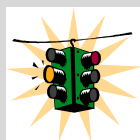
6.5. Wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne w ramach II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna

Działanie 2.1. Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw

Poddziałanie 2.1.1. Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy pożyczkowych

Wydatki kwalifikowalne w ramach Poddziałania:

1. **Przekazane instytucji prowadzącej fundusz na wyodrębniony rachunek bankowy środki finansowe** w celu powiększenia lub wytworzenia przez ten podmiot kapitału, z którego udzielane będą pożyczki,
2. **Wydatki związane z administrowaniem funduszem do wysokości 3 % wartości całkowitego dofinansowania projektu**, w szczególności:
  - koszty zatrudnienia kadry i ekspertów,
  - koszty najmu powierzchni biurowej,
  - koszty zakupu lub leasingu środków trwałych (wyposażenia biurowego),
  - koszty uboczne zakupu środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania, w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego,
  - koszty przygotowania i monitorowania inwestycji, koszty analiz, koszty badania inwestycji, badania rynku itp.,
3. **Wydatki na przeprowadzenie audytu projektu** (w przypadku projektów, których dofinansowanie przekracza 20 mln zł, przeprowadzenie audytu jest obligatoryjne i tylko w takim przypadku będzie to wydatek kwalifikowalny),
4. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami rozporządzenia Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 9 niniejszych wytycznych.

Środki pochodzące ze wsparcia, które nie zostały przekazane w formie pożyczek w okresie obowiązywania umowy o dofinansowanie, nie stanowią wydatków kwalifikowalnych i podlegają zwrotowi. W celu obliczenia rzeczywistej wartości wydatków kwalifikowalnych, pod uwagę będą brane wszystkie umowy pożyczkowe, które zawarte zostały w okresie trwania umowy i udokumentowane zostały odpowiednimi dokumentami księgowymi.

Środki pochodzące ze spłat pożyczek udzielonych ze środków pochodzących ze wsparcia muszą być wykorzystane na cele związane z celami udzielonego wsparcia. W przeciwnym razie będą one podlegać zwrotowi.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją zapisów umowy o dofinansowanie wynikające ze złożonego wniosku o dofinansowanie.

Zasięg działalności funduszu nie może wykraczać poza obszar województwa lubelskiego. Oznacza to, że grupę docelową stanowią tylko przedsiębiorcy z sektora MSP realizujący przedsięwzięcie na terenie województwa lubelskiego.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Poddziałania:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
4. Koszty kredytu,
5. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
6. Koszty zakupu lub leasingu środka transportu,
7. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej,
8. Koszty zakupu lub leasingu używanego środka trwałego,
9. Wydatki związane z administrowaniem funduszem przekraczające 3 % wartości całkowitego dofinansowania projektu,
10. Wydatki w formie pożyczek przekazane przedsiębiorstwom nie spełniającym wymogów art. 45 Rozporządzenia komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r., tj. przedsiębiorcom, którzy:
  - nie znajdują się we wczesnej fazie rozwoju lub w fazie ekspansji,
  - spełniają kryteria przedsiębiorstwa zagrożonego,
11. Koszty uboczne zakupu środka trwałego powyżej 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego,
12. Koszty amortyzacji aktywów,
13. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta,
14. Koszty podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe związane z leasingiem finansowym,
15. Koszty rat leasingowych wykraczających poza ramy czasowe kwalifikowalności wydatków,
16. Koszty rat spłat wartości początkowej środka trwałego przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu zwrotnego i operacyjnego.

Działanie 2.1. Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw

Poddziałanie 2.1.2. Dookapitalizowanie i tworzenie funduszy poręczeń kredytowych

Wydatki kwalifikowalne w ramach Poddziałania:

1. **Przekazane instytucji prowadzącej fundusz na wyodrębniony rachunek bankowy środki finansowe** w celu powiększenia lub wytworzenia przez ten podmiot kapitału, z którego udzielane będą poręczenia kredytowe,
2. **Wydatki związane z administrowaniem funduszem do wysokości 2 % wartości całkowitego dofinansowania projektu**, w szczególności:
  - koszty zatrudnienia kadry i ekspertów,
  - koszty najmu powierzchni biurowej,
  - koszty zakupu lub leasingu środków trwałych (wyposażenia biurowego),
  - koszty uboczne zakupu środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania, w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego,
  - koszty przygotowania i monitorowania inwestycji, koszty analiz, koszty badania inwestycji, badania rynku itp.,
3. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 9 niniejszych wytycznych.

Środki pochodzące ze wsparcia, które nie zostały przekazane w formie poręczeń kredytowych w okresie obowiązywania umowy o dofinansowanie, nie stanowią wydatków kwalifikowalnych i podlegają zwrotowi. W celu obliczenia rzeczywistej wartości wydatków kwalifikowalnych, pod uwagę będą brane wszystkie umowy poręczeń kredytowych, które zawarte zostały w okresie trwania umowy o dofinansowanie i udokumentowane zostały odpowiednimi dokumentami księgowymi.

Środki pochodzące ze zwrotów poręczeń kredytowych udzielonych ze środków pochodzących ze wsparcia muszą być wykorzystane na cele związane z celami udzielonego wsparcia. W przeciwnym razie będą one podlegać zwrotowi.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją zapisów umowy o dofinansowanie wynikające ze złożonego wniosku o dofinansowanie.

Zasięg działalności funduszu nie może wykraczać poza obszar województwa lubelskiego. Oznacza to, że ostatecznym Beneficjentem mogą być tylko przedsiębiorcy z sektora MSP realizujący przedsięwzięcie na terenie województwa lubelskiego.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Poddziałania:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,

2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
4. Koszty kredytu,
5. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
6. Koszty zakupu lub leasingu środków transportu,
7. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej,
8. Koszty zakupu lub leasingu używanych środków trwałych,
9. Wydatki związane z administrowaniem funduszem przekraczające 2 % całkowitego dofinansowania projektu,
10. Koszty uboczne zakupu środka trwałego powyżej 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego,
11. Koszty amortyzacji aktywów,
12. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta,
13. Koszty podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe związane z leasingiem finansowym,
14. Koszty rat leasingowych wykraczających poza ramy czasowe kwalifikowalności wydatków,
15. Koszty rat spłat wartości początkowej środka trwałego przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu zwrotnego.

Działanie 2.2. Regionalna infrastruktura B + R

Wydatki kwalifikowalne w ramach Działania:

1. **Prace przygotowawcze**: przygotowanie dokumentacji technicznej, studium wykonalności, Biznes Planu, raportu oddziaływania na środowisko,
2. **Materiały i roboty budowlane** w rozumieniu Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, pod warunkiem, że:
  - działania te są niezbędnym elementem projektu,
  - zostały przedstawione we wniosku aplikacyjnym, będącym załącznikiem do umowy o dofinansowanie.

Do robót budowlanych kwalifikujących się do wsparcia zaliczamy w szczególności: przygotowanie terenu pod budowę, prace rozbiórkowe, prace geodezyjne, prace ziemne, prace budowlano-montażowe, prace budowlane, prace konserwacyjne, prace wykończeniowe,

Uwaga:

Wydatki związane z budową przyłączy elektroenergetycznych, gazowych, kanalizacyjnych i wodociągowych mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne jeżeli zostaną wyraźnie wskazane we wniosku o dofinansowanie oraz uwzględnione w umowie o dofinansowanie projektu. Kwalifikowana może być wyłącznie część przyłącza elektroenergetycznego, gazowego, kanalizacyjnego lub wodociągowego, która po zrealizowaniu Projektu będzie stanowiła własność Beneficjenta.

3. Koszt Inspektora nadzoru:

Wynagrodzenie Inspektora nadzoru jest w całości wydatkiem kwalifikowalnym.

Inspektor nadzoru powinien samodzielnie zapewniać sprzęt i wyposażenie, niezbędne do wykonywania zadań Inspektora nadzoru,

4. Zakup (cena zakupu) nowego środka trwałego (w tym aparatury naukowo-badawczej) liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych Beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością Beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania, są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego.

5. Zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii drogą nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej pod warunkiem, że wartości te:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez nabywcę,
- podlegają amortyzacji zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą nabyte od osoby trzeciej na warunkach rynkowych,
- będą stanowiły majątek Beneficjenta, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą stanowić własność Beneficjenta otrzymującego pomoc, przez co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu,

Koszty uboczne zakupu wartości niematerialnych i prawnych, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania, są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu wartości niematerialnych i prawnych.

6. Raty spłat wartości początkowej środków trwałych (w tym aparatury naukowo-badawczej) przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego prowadzącej do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości

początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat przypadających do zapłaty w okresie realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów. Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty w fakturze lub innym dowodzie księgowym o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym,

7. **Podatek od towarów i usług (VAT)** może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko i wyłącznie wówczas, gdy Beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli Beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na nie podjęcie przez Beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
8. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 9 niniejszych wytycznych.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
4. Koszty kredytu,
5. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
6. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej,
7. Koszty zakupu lub leasingu używanego środka trwałego,
8. Koszty opłat za przyłączenie do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych i gazowych,
9. Koszty zakupu lub leasingu środka transportu i wartości niematerialnych i prawnych,

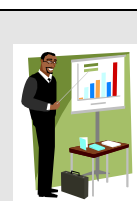
10. Koszty uboczne zakupu środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych powyżej 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych.
11. Koszty amortyzacji aktywów,
12. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta,
13. Koszty podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe związane z leasingiem finansowym,
14. Koszty rat leasingowych wykraczających poza ramy czasowe kwalifikowalności wydatków,
15. Koszty rat spłat wartości początkowej środka trwałego przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu zwrotnego i operacyjnego.

Działanie 2.3. Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy

Wydatki kwalifikowalne w ramach Działania:

Schemat A:

1. **Prace przygotowawcze:** przygotowanie dokumentacji technicznej, studium wykonalności, Biznes Planu, raportu oddziaływania na środowisko,
2. **Zakup prawa własności nieruchomości niezabudowanej do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem** pod warunkiem, że:
  - istnieje bezpośredni związek pomiędzy tym zakupem a celami przedsięwzięcia objętego wsparciem, czyli nieruchomość wykorzystywana jest do celów realizacji projektu zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie oraz jest niezbędna do realizacji projektu,
  - Beneficjent przedstawi opinię rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającą, że cena zakupu nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu. W przypadku gdy cena nabycia nieruchomości jest wyższa niż jej wartość rynkowa potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, to różnicy między ceną nabycia a wartością rynkową nie uwzględnia się w wydatkach kwalifikowalnych,

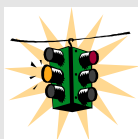

Beneficjent nabył grunt, za który zapłacił 100 000 zł. Z przedstawionego operatu szacunkowego wynika, że wartość rynkowa tego gruntu wynosi 80 000 zł. Za podstawę obliczenia wysokości wydatków kwalifikowalnych należy przyjąć wartość nieruchomości wskazaną w operacie szacunkowym, a nie wynikającą z umowy sprzedaży.

- zbywca dostarczy oświadczenie, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą, grunt w przeciągu poprzednich 10 lat od zakupu przez Beneficjenta nie był nabyty z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie.

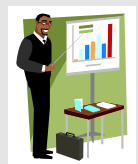
Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna do realizacji celów projektu, za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

Zakup gruntu, którego wartość przekracza 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem nie powoduje odrzucenia wniosku o dofinansowanie. Nadwyżka powyżej 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem stanowi wydatek niekwalifikowalny.

Metoda obliczania maksymalnej wysokości wydatku kwalifikowalnego gruntu:

- należy zsumować wszystkie koszty kwalifikowalne oprócz zakupu gruntu - "a",
- wydatek kwalifikowalny ogółem stanowi niewiadomą - "x",
- 90% wydatku kwalifikowalnego ogółem stanowi wydatek kwalifikowalny bez kosztów gruntu $a = 0,9x$, więc $x = a/0,9$,
- najwyżej 10% tak otrzymanego wydatku kwalifikowalnego ogółem może stanowić koszt zakupu gruntu.

W ramach projektu zakupiono grunt przeznaczony pod budowę nowego zakładu produkcyjnego. Grunt ten jest niezbędny dla wdrażania i realizacji inwestycji, tak więc koszt jego zakupu będzie kosztem kwalifikowalnym. Koszt zakupu gruntu wynosi 120 000 zł, natomiast pozostałe całkowite koszty kwalifikowalne projektu wynoszą 360 000 zł. Obliczamy koszt kwalifikowalny gruntu w następujący sposób: koszt kwalifikowalny ogółem x wynosi $0,1x$ (maksymalny koszt kwalifikowalny gruntu) + pozostałe koszty kwalifikowalne a , czyli $360\ 000\text{zł}/0,9=400\ 000\text{zł}$. Stąd całkowite koszty kwalifikowalne projektu wyniosą 400 000 zł, natomiast maksymalny koszt kwalifikowalny gruntu wynosi $400\ 000\text{zł} \times 0,1=40\ 000\ \text{zł}$.

3. Zakup prawa własności nieruchomości gruntowej zabudowanej, budynkowej lub lokalowej do wysokości 50% całkowitej wartości projektu pod warunkiem, że:

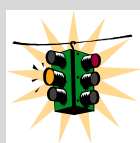
- istnieje bezpośredni związek między zakupem a celami przedsięwzięcia objętego wsparciem, czyli nieruchomość wykorzystywana jest do celów realizacji projektu zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie oraz jest niezbędna do realizacji projektu,
- Beneficjent przedstawi opinię rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającą, że cena zakupu nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości, określonej na dzień zakupu. Operat szacunkowy powinien wyszczególniać wartość gruntu i wartość budynków,

- zbywca dostarczy oświadczenie, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą, nieruchomość w przeciągu poprzednich 10 lat od dnia zakupu przez Beneficjenta nie była nabyta z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
- zakup nieruchomości został przewidziany we wniosku o dofinansowanie i uwzględniony w umowie o dofinansowanie,

Zakup nieruchomości zabudowanej, której wartość przekracza 50% całkowitej wartości projektu nie powoduje odrzucenia wniosku o dofinansowanie. Nadwyżka powyżej 50% całkowitej wartości projektu stanowi wydatek niekwalifikowany.

W przypadku zakupu nieruchomości z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków/budowli, za wydatek kwalifikowalny będzie można uznać jedynie wydatek odpowiadający wartości gruntu zgodnie z punktem 2 oraz wydatek związany z wyburzeniem niepotrzebnego budynku/budowli. Wydatki odpowiadające wartości budynku/budowli, które ulegną wyburzeniu nie będą uznane za wydatek kwalifikowalny.

Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości zabudowanej jest niezbędna do realizacji celów projektu, to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

Zakup lokalu użytkowego może stanowić wydatek kwalifikowalny.

4. Materiały i roboty budowlane w rozumieniu Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, pod warunkiem, że:

- roboty te są niezbędnym elementem projektu,
- zostały przedstawione we wniosku aplikacyjnym, będącym załącznikiem do umowy o dofinansowanie projektu.

Do robót budowlanych kwalifikujących się do wsparcia zaliczamy w szczególności: przygotowanie terenu pod budowę, prace rozbiórkowe, prace geodezyjne, prace ziemne, prace budowlano-montażowe, prace budowlane, prace konserwacyjne, prace wykończeniowe,

Uwaga:

Wydatki związane z budową przyłączy elektroenergetycznych, gazowych, kanalizacyjnych i wodociągowych mogą być uznane za wydatki kwalifikowane jeżeli zostaną wyraźnie wskazane we wniosku o dofinansowanie oraz uwzględnione w umowie o dofinansowanie projektu. Kwalifikowana może być wyłącznie część przyłącza elektroenergetycznego, gazowego, kanalizacyjnego lub wodociągowego, która po zrealizowaniu Projektu będzie stanowiła własność Beneficjenta.

5. Koszt Inspektora nadzoru:

Wynagrodzenie Inspektora nadzoru jest w całości wydatkiem kwalifikowalnym.

Inspektor nadzoru powinien samodzielnie zapewniać sprzęt i wyposażenie, niezbędne do wykonywania zadań Inspektora nadzoru,

6. Zakup (cena zakupu) nowego środka trwałego liczony jako wartość samego środka trwałego, pod warunkiem, iż zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych Beneficjenta oraz wydatki na jego zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością Beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego.

7. Zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii droga nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej

pod warunkiem, że wartości te:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez nabywcę,
- podlegają amortyzacji zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą nabyte od osoby trzeciej na warunkach rynkowych,
- będą stanowiły majątek Beneficjenta, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą stanowić własność Beneficjenta otrzymującego pomoc, przez co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu.

Koszty uboczne zakupu wartości niematerialnych i prawnych, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu wartości niematerialnych i prawnych.

8. Raty spłat wartości początkowej nieruchomości zabudowanej i środków trwałych przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego prowadzącej do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat przypadających do zapłaty w okresie realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów. Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty w fakturze lub innym dowodzie księgowym o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywów. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu

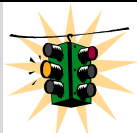
wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

9. **Podatek od towarów i usług (VAT)** może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko i wyłącznie wówczas, gdy Beneficjentowi, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo (czyli Beneficjent nie ma prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie ww. prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez Beneficjenta czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
10. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 9 niniejszych wytycznych.

Schemat B:

1. **Opracowanie i przygotowanie do wdrożenia strategii rozwoju instytucji.**
2. **Usługi doradcze wynikające z realizacji strategii rozwoju instytucji**, w szczególności usługi doradcze w zakresie:
  - prowadzenia baz danych,
  - coaching,
  - kojarzenia partnerów,
  - wyszukiwania projektów do wsparcia,
  - poszukiwania rynków potencjalnych odbiorców dla usług instytucji.
3. **Koszty wynajmu sali, sprzętu multimedialnego, nagłośnienia i wyposażenia** na spotkanie,
4. **Koszty związane z publikacjami i przygotowaniem materiałów roboczych i materiałów na konferencje oraz promocję spotkania** i rozpowszechniania jego efektów,
5. **Wydatki na nabycie praw autorskich** do niezbędnych opracowań, referatów, programów komputerowych,
6. **Wydatki na zakup fotografii, materiałów zapisanych na nośnikach elektronicznych** przeznaczonych do publikacji po konferencji,
7. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 9 niniejszych wytycznych.

W przypadku materiałów promocyjnych, publikacji broszur, publikacji prasowych oraz wydatków na przygotowanie koncepcji i planów, w tym marketingowych, należy zwracać szczególną uwagę na efektywność wykorzystania środków.

Wydatki niekwalifikowalne w ramach działania:

Schemat A:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
4. Koszty kredytu,
5. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
6. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej przekraczające 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu,
7. Koszty zakupu nieruchomości zabudowanej powyżej poziomu 50% całkowitej wartości projektu,
8. Koszty zakupu nieruchomości, gdy Beneficjent nie przedstawił aktualnego operatu szacunkowego rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającego, iż cena zakupu nieruchomości nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu,
9. Koszty zakupu nieruchomości, gdy Beneficjent nie przedstawił oświadczenia zbywcy, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą nieruchomość w przeciągu ostatnich 10 lat od zakupu przez Beneficjenta nie była nabyta z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
10. Koszty wynagrodzenia pośrednika/agencji nieruchomości/podmiotu pośredniczącego w zakupie nieruchomości,
11. Koszty zakupu lub leasingu używanego środka trwałego,
12. Koszty opłat za przyłączenie do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych i gazowych,
13. Koszty zakupu lub leasingu środka transportu.
14. Koszty uboczne zakupu środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych powyżej 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych,
15. Koszty amortyzacji aktywów,
16. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta,
17. Koszty podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe związane z leasingiem finansowym,

18. Koszty rat leasingowych wykraczających poza ramy czasowe kwalifikowalności wydatków,
19. Koszty rat spłat wartości początkowej środków trwałych przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu zwrotnego.

Schemat B:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty zakupu lub leasingu środka trwałego,
4. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
5. Koszty kredytu,
6. Koszt podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. z późn. zm.,
7. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej oraz robót budowlanych,
8. Koszty szkoleń oraz innych usług, nie będących doradztwem,
9. Koszty zakupu lub leasingu środka transportu,
10. Koszty zakupu używanych środka trwałego,
11. Koszty instalacji i uruchomienia środka trwałego,
12. Koszty amortyzacji aktywów,
13. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta.

Działanie 2.4. Marketing gospodarczy

Koszty kwalifikowalne w ramach Działania:

Schemat A:

1. **Koszty pierwszego uczestnictwa w wystawach, targach i misjach gospodarczych** w tym:
  - koszty wynajęcia powierzchni wystawienniczej,
  - koszty zabudowy stoiska,
  - koszty organizacji i obsługi technicznej stoiska;

Koszty pierwszego uczestnictwa w wystawach, targach i misjach gospodarczych stanowi wydatek kwalifikowany wyłącznie w ramach Działania 2.4 Marketing gospodarczy Schemat A. Termin kwalifikowalności powyższego kosztu rozpoczyna się maksymalnie 12 m – cy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

2. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 9 niniejszych wytycznych.

Schemat B:

1. **Zakup (cena zakupu) nowego środka trwałego** liczony jako wartość samego środka trwałego pod warunkiem, iż zakupiony środek trwały będzie włączony w ewidencję środków trwałych Beneficjenta oraz wydatki na ich zakup będą traktowane jako wydatki inwestycyjne zgodnie z zasadami rachunkowości. Majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu powinien pozostać własnością Beneficjenta przez okres trwałości projektu. Zakupiony środek trwały musi spełniać obowiązujące normy i standardy.

Koszty uboczne zakupu środka trwałego, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego.

2. **Raty spłat wartości początkowej środka trwałego przez korzystającego**, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego, prowadzącej do przeniesienia własności tego środka na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu.

Kwalifikowalne z tego tytułu są wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, czyli dotyczące rat przypadających do zapłaty w okresie realizacji projektu. Maksymalna kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć wartości rynkowej leasingowanych aktywów. Kwalifikowalny wydatek to ten, który jest ujęty w fakturze lub innym dowodzie księgowym o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzającym cenę nabytego przez leasingodawcę aktywów. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

- II. **Zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii droga nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej** pod warunkiem, że wartości te:

- będą wykorzystywane wyłącznie przez nabywcę,
- podlegają amortyzacji zgodnie z odrębnymi przepisami,
- będą nabyte od osoby trzeciej na warunkach rynkowych,
- będą stanowiły majątek przedsiębiorcy, zgodnie z odrębnymi przepisami,

- będą stanowić własność przedsiębiorcy otrzymującego pomoc, przez co najmniej 3 lata od dnia zakończenia realizacji projektu.

Koszty uboczne zakupu wartości niematerialnych i prawnych, takie jak koszty transportu, ubezpieczenia, załadunku i wyładunku oraz przystosowania do stanu zdatnego do używania są kwalifikowalne w wysokości do 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu wartości niematerialnych i prawnych.

III. **Podatek od towarów i usług (VAT)**, jeśli naliczony został w związku z wydatkami związanymi z realizacją projektu i pod warunkiem, że podmiot otrzymujący wsparcie nie może odliczyć ani uzyskać zwrotu tego podatku,

IV. **Koszty usług w postaci specjalistycznej pracy wykonanej przez zewnętrznego eksperta** polegającej na sporządzeniu tłumaczenia, opracowaniu analizy, planu, strategii, conceptów, a także szeroko pojęte koszty związane z publikacjami, konsultacjami i opiniami eksperckimi,

V. **Wydatki związane z organizacją akcji promocyjnych:**

- koszty opracowania programów promocji województwa w kraju i UE,
- koszty wynajmu sali, sprzętu multimedialnego, nagłośnienia i wyposażenia na spotkanie,
- koszty związane z publikacjami i przygotowaniem materiałów roboczych i materiałów na konferencje oraz z promocją spotkania i rozpowszechniania jego efektów,
- wydatki dotyczące nabycia praw autorskich do niezbędnych opracowań, referatów, programów komputerowych, fotografii, materiałów zapisanych na nośnikach elektronicznych przeznaczonych do publikacji po konferencji,
- koszty obsługi spotkania, w tym wyżywienie (catering), tłumaczenia, ubezpieczenie,
- koszty przejazdu, a w uzasadnionych przypadkach także koszty utrzymania i zakwaterowania uczestników spotkania (wyżywienie kwalifikuje się, jeśli nie jest ujęte w dietach uczestników) pod następującymi warunkami:
  - w przypadku imprez jednodniowych trwających dłużej niż sześć godzin wydatki na wyżywienie nie mogą przekraczać 15 euro na osobę,
  - w przypadku imprez kilkudniowych za zakwaterowanie i dzienne wyżywienie do 70 euro, za zakwaterowanie i śniadanie do 50 euro, koszt obiadu czy kolacji do 20 euro za posiłek,
  - organizacja spotkań roboczych (np. w celu wymiany doświadczeń, grupy robocze) kwalifikuje się do dofinansowania w wysokości do 70 euro na osobę za dzień uczestnictwa. Kwota ta obejmuje wydatki na zorganizowanie spotkania (w tym od strony technicznej, wynajęcie sali, catering, itp.),

VI. **Wydatki na działania służące promocji projektu**, wymagane zapisami Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1828/2006, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile zostały ujęte we wniosku

o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące promocji projektu zostały zawarte w rozdziale III w punkcie 8 niniejszych wytycznych.

W przypadku materiałów promocyjnych, publikacji broszur, publikacji prasowych oraz wydatków na przygotowanie koncepcji i planów, w tym marketingowych należy zwracać szczególną uwagę na efektywność wykorzystania środków.

Koszty niekwalifikowalne w ramach Działania:

Schemat A:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
4. Koszty kredytu,
5. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
6. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta,

Schemat B:

1. Koszty prowizji i odsetek ponoszonych w ramach zobowiązań finansowych,
2. Koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania i realizowania projektu,
3. Koszty kar i grzywien, a także koszty procesów sądowych oraz koszty realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
4. Koszty kredytu,
5. Koszty podatku VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. ze zm.,
6. Koszty zakupu lub leasingu używanego środka trwałego,
7. Koszty zakupu lub leasingu środka transportu,
8. Koszty zakupu nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej,
9. Koszty zakupu materiałów i robót budowlanych,
10. Koszty bieżące jednostki – np. koszty utrzymywania i administracji strony internetowej, koszty zatrudnienia pracowników itp.,
11. Koszty instalacji i uruchomienia środków trwałych,

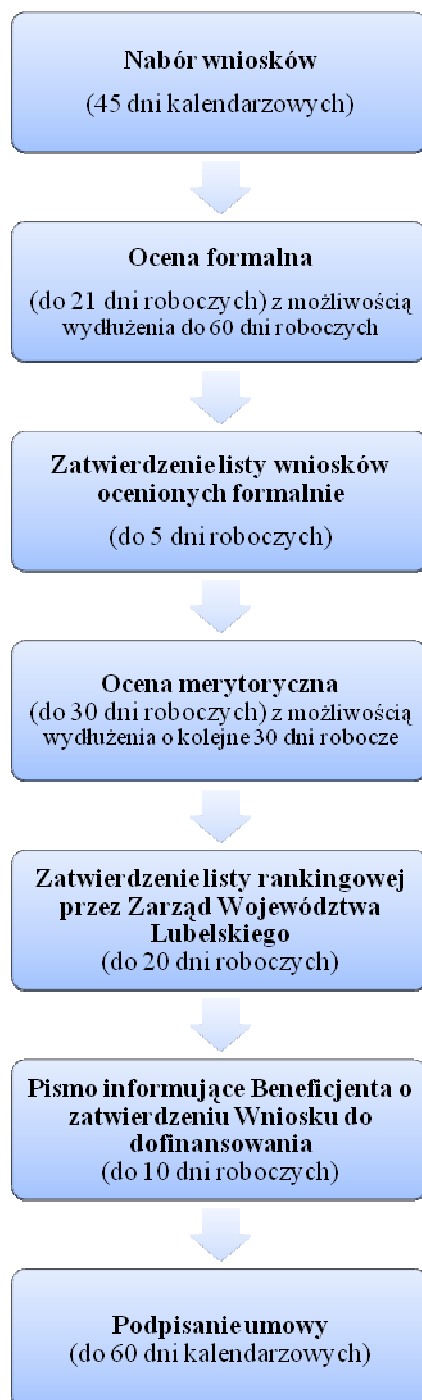

12. Koszty uboczne zakupu środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych powyżej 15% wartości kwalifikowalnych kosztów zakupu samego środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych,
13. Koszty amortyzacji aktywów,
14. Koszty opłat za przyłączenie do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, elektroenergetycznych i gazowych,
15. Koszty opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym Beneficjenta,
16. Koszty rat spłat wartości początkowej środków trwałych przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu zwrotnego.

II. NABÓR I OCENA PROJEKTÓW

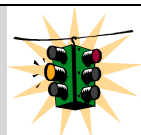
Za przeprowadzenie procesu naboru projektów w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje oraz II Osi Priorytetowej: Infrastruktura Ekonomiczna w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 odpowiedzialna jest Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.

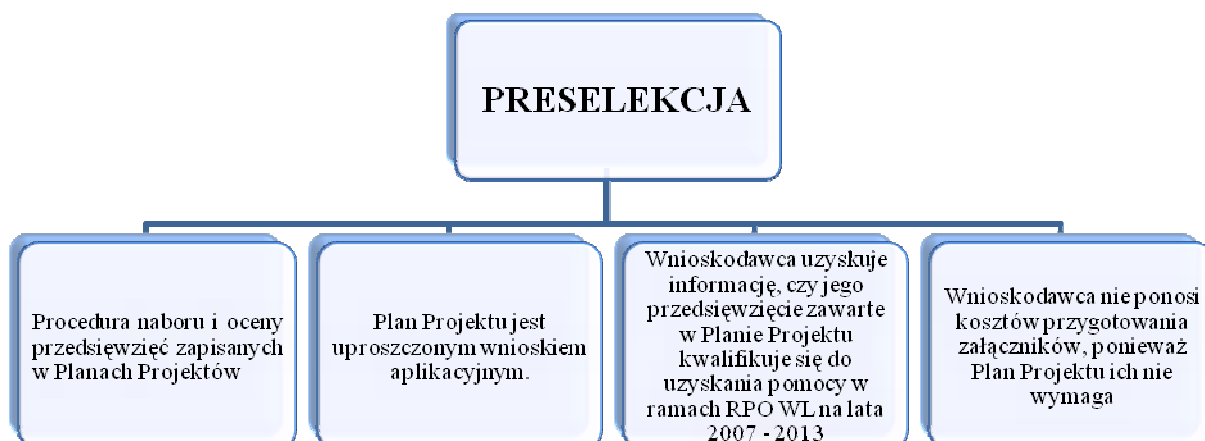
1. Plan Projektu – Preselekcja

Preselekcja jest procedurą naboru Planów Projektów (PP) w celu oceny, czy przedsięwzięcia w nich opisane kwalifikują się do uzyskania pomocy w ramach Działań objętych I Osią Priorytetową: Przedsiębiorczość i innowacje RPO WL na lata 2007-2013.

Złożenie Planu Projektu nie stanowi złożenia dokumentacji aplikacyjnej o przyznanie dofinansowania (wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami). Uprawnia jednak do rozpoczęcia realizacji projektu po otrzymaniu pisemnego potwierdzenia od Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, że projekt z zastrzeżeniem szczegółowej weryfikacji dokumentów aplikacyjnych, kwalifikuje się do pomocy ze względu na spełnienie warunków uzyskania pomocy określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193 poz. 1399). Data otrzymania pisemnej pozytywnej oceny Planu Projektu stanowi podstawę do określenia terminu kwalifikowalności wydatków, w przypadku wyboru projektu do dofinansowania w trybie konkursowym pod warunkiem, że: tytuł projektu, dane Wnioskodawcy, lokalizacja przedsięwzięcia, elementy projektu oraz rodzaje kosztów będą identyczne w Planie Projektu oraz we Wniosku o dofinansowanie; a różnica w wysokości kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia opisanego w Planie Projektu a sumą kosztów kwalifikowanych wpisanych we wniosku o dofinansowanie nie powinna przekroczyć 20%.

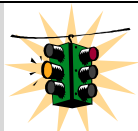
Po otrzymaniu pisemnej pozytywnej oceny Planu Projektu Przedsiębiorca może rozpocząć realizację przedsięwzięcia, ale na własne ryzyko.

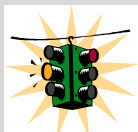
Nabór Planów Projektów ma charakter otwarty i nie jest obowiązkowy. Oznacza to, że nabór Planów Projektów i ich ocena prowadzona jest w sposób ciągły, do momentu ogłoszenia terminu

zakończenia naboru PP wprowadzonego decyzją Dyrektora LAWP. Plany Projektów są oceniane na bieżąco przez IP II. Ocena Planu Projektu trwa nie dłużej niż 21 dni kalendarzowych od daty jego złożenia. Plan Projektu należy składać osobiście w formie elektronicznej (płyta CD/DVD) i papierowej w jednym egzemplarzu do sekretariatu LAWP lub przesać listem poleconym albo pocztą kurierską do siedziby LAWP. Za datę wpływu wniosku przyjmuje się każdorazowo datę jego dostarczenia do LAWP. Plany Projektów, które wpłyną po terminie zamknięcia naboru, nie podlegają ocenie.

Wnioskodawca zobowiązany jest do określenia w Planie Projektu kodu PKD działalności gospodarczej, której dotyczy projekt w oparciu o nowy schemat klasyfikacji działalności gospodarczej - PKD 2007 (Dz. U. Nr 251, poz. 1885).

Pisemna informacja w sprawie oceny PP wysłana do potencjalnego Beneficjenta nie jest podstawą do roszczeń o przyznanie i wypłatę pomocy finansowej.

Pozytywna decyzja o wyniku oceny Planu Projektu jest wiążąca tylko dla jednego naboru wniosków o dofinansowanie projektu w ramach Działania RPO, do którego wniosek został złożony, ogłoszonego do końca 2009 r.. W przypadku złożenia przez Wnioskodawcę wniosku o dofinansowanie uwzględniającego pozytywną decyzję o wyniku oceny Planu Projektu do kolejnego naboru projektów w ramach Działania RPO, do którego wniosek został złożony, ogłoszonego po 31.12.2009 r. powyższy wniosek nie będzie podlegał ocenie i zostanie odrzucony.

Mikroprzedsiębiorcy, którzy na dzień składania wniosku o dofinansowanie kwalifikują się jako potencjalni beneficjenci do Działania 1.2. Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw RPO WL 2007-2013 (prowadzą działalność gospodarczą dłużej niż dwa lata), natomiast składając Plan Projektu kwalifikowali się do Działania 1.1. Dotacje inwestycyjne dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw składają wnioski o dofinansowanie do Działania 1.2.

2. Nabór wniosków o dofinansowanie

Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje oraz w ramach II Osi Priorytetowej: Infrastruktura Ekonomiczna zostanie przeprowadzony zgodnie z zasadami konkursu zamkniętego, który ma charakter cykliczny. Konkurs zamknięty posiada określoną datę rozpoczęcia oraz datę zakończenia naboru wniosków o dofinansowanie. Przeprowadzany jest jawnie z zapewnieniem publicznego dostępu do informacji o zasadach jego przeprowadzania oraz do listy projektów wyłonionych do dofinansowania. Okres pomiędzy datą rozpoczęcia naboru a datą jego zakończenia wynosi 45 dni kalendarzowych. Nabór wniosków o dofinansowanie zostanie przeprowadzony w oparciu o harmonogram ogłaszania konkursów o naborze wniosków zamieszczony na stronie internetowej www.lawp.lubelskie.pl oraz

w mediach. Harmonogram może ulegać zmianom i być aktualizowany w ciągu roku w zależności od stopnia wykorzystania środków finansowych.

Wnioskodawca składa wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami do Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie w terminie określonym w ogłoszeniu o naborze wniosków, w godzinach pracy LAWP.

Wnioskodawca przygotowuje wniosek o dofinansowanie projektu (jednym egzemplarzu), na formularzu wniosku, który jest dostępny na stronie www.lawp.lubelskie.pl, zgodnie z Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie. Wniosek wypełniony w języku polskim wraz z załącznikami składany jest w jednym egzemplarzu oraz w wersji elektronicznej (na płycie CD/DVD). Na płycie należy napisać nazwę Wnioskodawcy oraz tytuł projektu. **W przypadku złożenia samego formularza Wniosku o dofinansowanie, bez żadnego załącznika, projekt nie zostanie poddany ocenie i będzie odrzucony.**

W ramach ogłoszonego konkursu Wnioskodawca może złożyć tylko jeden wniosek. W przypadku złożenia kilku wniosków, oceniany będzie jedynie ten, który został zarejestrowany jako pierwszy, natomiast kolejne wnioski nie podlegają ocenie i będą odrzucone.

Suma kontrolna na wersji papierowej musi być identyczna z sumą kontrolną wersji elektronicznej wniosku. Suma kontrolna stanowi kombinację liter i cyfr, znajdującą się w lewym górnym rogu wniosku. Jest nadawana automatycznie przez Generator wniosków. Jej zmianę powoduje wprowadzenie jakiegokolwiek poprawki na stronie, nawet dopisanie jednej litery.

W zależności od formy prawnej Wnioskodawca powinien dołączyć do wniosku o dofinansowanie dokumenty według poniższego zestawienia:

Dokumenty rejestrowe: Osoby fizyczne i spółki cywilne <ul style="list-style-type: none">
• zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej (w przypadku spółki cywilnej zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej każdego ze współników),
• umowa spółki cywilnej,
• kopia nadania numeru NIP spółce cywilnej, Spółki prawa handlowego <ul style="list-style-type: none">
• umowa spółki lub statut spółki,
• odpis z KRS,
Dokumenty dotyczące prowadzonej działalności: <ul style="list-style-type: none">
• pozwolenie na budowę, jeśli posiada.
Inne dokumenty <ul style="list-style-type: none">
• promesa kredytowa, leasingowa,
• sprawozdania finansowe w formacie, w jakim zobowiązany jest sporządzić je Wnioskodawca lub w formacie udostępnionym przez LAWP na stronie internetowej (zestawienia poniżej),
• Biznes Plan lub Studium Wykonalności, Harmonogram zadaniowo-finansowy projektu

Uproszczona rachunkowość				
Rodzaj dokumentu	Podmioty prowadzące księgi handlowe	Podmioty prowadzące księgę przychodów i rozchodów	Podmioty działające na zasadzie ryczałtu ewidencjonowanego	Podmioty działające na zasadzie karty podatkowej
Bilans	X	Wersja uproszczona wg wzoru zamieszczonego na www.lawp.lubelskie.pl		
Rachunek Zysków i Strat	X			
Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych	X			
Sprawozdanie skonsolidowane (o ile podlega obowiązkowi jako podmiot zależny, stowarzyszony albo dominujący)	X			
Informacja dodatkowa jako uzupełnienie do sprawozdań finansowych	X			
Opinia i raport biegłego rewidenta z ostatniego badania bilansu	X			
Podatkowe zeznania roczne z pieczętką US lub poświadczeniem o wysłaniu pocztą	X	X PIT 36, PIT 36L, PIT B (w przypadku spółek cywilnych)	X PIT 38	

Szczegółowy wykaz załączników znajduje się w Instrukcji wypełniania załączników do Wniosku o dofinansowanie w ramach I i II Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 stanowiącej załącznik nr 4 do niniejszych Wytycznych.

Przy wypełnianiu Wniosku o dofinansowanie oraz załączników przedsiębiorca musi korzystać z formularzy dostępnych na stronie www.lawp.lubelskie.pl.

Składany wniosek wraz z załącznikami powinien być:

- wpięty w segregatorze w taki sposób, aby korzystanie z poszczególnych dokumentów było łatwe i nie powodowało zniszczenia lub uszkodzenia innych dokumentów,
- formularz wniosku oraz każdy załącznik sporządzony przez Wnioskodawcę (oświadczenia, dokumenty potwierdzające sytuację finansową Wnioskodawcy, Biznes Plan, itp.) powinien być ponumerowany, parafowany na każdej stronie i czytelnie podpisany we wskazanym miejscu (lub na ostatniej stronie) przez osobę/-y uprawnioną do reprezentowania Wnioskodawcy oraz opieczętowany pieczęcią Wnioskodawcy,
- w przypadku gdy załącznikiem jest kopia dokumentu, powinna być ona ponumerowana i na pierwszej stronie zawierać stwierdzenie „Za zgodność z oryginałem” wraz z podaniem stron, których dotyczy to potwierdzenie („od strony nr... do strony nr...”). Potwierdzenie zgodności

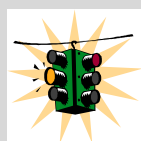
kopii z oryginałem wymaga umieszczenia podpisu osoby potwierdzającej **oraz daty potwierdzenia**. Oświadczenie „za zgodność z oryginałem” może być również umieszczone na każdej stronie przedkładanej kopii dokumentu wraz z podpisem osoby potwierdzającej **oraz daty potwierdzenia**.

Wnioski należy składać w zamkniętej kopercie osobiście, listem poleconym lub pocztą kurierską do „Punktu naboru wniosków” znajdującego się w siedzibie LAWP. Przez „kopertę” należy rozumieć zamknięte opakowanie, w którym znajdują się segregatory z wpiętym wnioskiem o dofinansowanie wraz z załącznikami i nośnikiem elektronicznym.

Z chwilą osobistego złożenia Wniosku o dofinansowanie w siedzibie LAWP w Punkcie naboru wniosków Wnioskodawca otrzymuje potwierdzenie złożenia wniosku opatrzone pieczętą LAWP i podpisem osoby przyjmującej wniosek, zawierające datę wpływu oraz odpowiedni numer z Listy naboru wniosków o dofinansowanie. Za datę wpływu wniosku przyjmuje się, w każdym przypadku, datę jego dostarczenia do LAWP. Koperta zawierająca Wniosek wraz z załącznikami powinna:

- być opatrzona następującym sformułowaniem „Wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Działania/Poddziałania .....(wpisać odpowiednio) – RPO WL na lata 2007-2013”,
- zawierać pełną nazwę Wnioskodawcy oraz jego adres,
- zawierać pełną nazwę Instytucji Pośredniczącej II oraz jej adres, tj. Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, ul. Graniczna 4, 20-010 Lublin.

Wnioski, które wpłynęły po terminie określonym w ogłoszeniu o naborze wniosków, zostaną odrzucone.

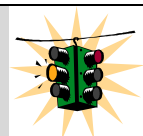
Wniosek dostarczony w inny sposób (np. telefaksem, pocztą elektroniczną) lub dostarczony na inny adres (niż określony w ogłoszeniu konkursowym) albo po upływie wyznaczonego terminu nie będzie rozpatrywany.

Istnieje możliwość wycofania wniosku na pisemną prośbę Wnioskodawcy bez podania przyczyny, przed terminem zakończenia naboru wniosków oraz na każdym etapie oceny projektu.

3. Procedura oceny wniosków o dofinansowanie

Procedura oceny wniosków rozpoczyna się po zakończeniu naboru wniosków o dofinansowanie i obejmuje ocenę formalną i merytoryczną.

Przy ocenie wniosków nie bierze się pod uwagę kolejności ich składania.

3.1. Ocena formalna wniosku o dofinansowanie

Ocenie formalnej poddawany jest wniosek o dofinansowanie, który spełnił wymogi rejestracyjne tj. został złożony w terminie określonym w ogłoszeniu o konkursie, w obydwu wymaganych wersjach – papierowej i elektronicznej o takiej samej sumie kontrolnej.

Celem oceny formalnej jest stwierdzenie, czy projekt kwalifikuje się do uzyskania pomocy w ramach danego Działania/Podziałania (kryteria dopuszczające oceny formalnej) oraz czy wniosek został wypełniony poprawnie i zawiera wszystkie wymagane załączniki (kryteria poprawności oceny formalnej).

Kryteria dopuszczające oceny formalnej muszą być spełnione bezwarunkowo. Niespełnienie jednego z nich powoduje odrzucenie Wniosku o dofinansowanie. W przypadku spełnienia wszystkich kryteriów dopuszczających oceny formalnej, wniosek o dofinansowanie poddawany jest ocenie formalnej pod względem kryteriów poprawności.

Ocena formalna wniosku o dofinansowanie trwa nie dłużej niż 21 dni roboczych od daty zakończenia naboru wniosków. W uzasadnionych przypadkach termin oceny formalnej może zostać przedłużony, ale nie może trwać dłużej niż 60 dni roboczych. Informacja o przedłużeniu oceny formalnej zamieszczona zostanie na stronie internetowej LAWP. **W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku zaistnienia okoliczności zewnętrznych np. zmiany przepisów prawnych, bieg terminu oceny formalnej może zostać wydłużony decyzją Dyrektora LAWP/Z-cę Dyrektora LAWP do czasu ustania przyczyn, które wpłynęły na wydłużenie okresu niezbędnego do przeprowadzenia oceny formalnej.**

W razie stwierdzenia niezgodności w trakcie oceny formalnej - kryteria poprawności, LAWP wzywa Wnioskodawcę do usunięcia uchybień w terminie 5 dni roboczych od daty potwierdzenia otrzymania pisma w sprawie uzupełnienia dokumentów, braków we wniosku i/lub poprawy błędów („5 dni roboczych” liczone jest od następnego dnia roboczego po dniu określonym na zwrotnym potwierdzeniu odbioru pisma przez Wnioskodawcę).

Wnioskodawca jest zobowiązany odnieść się do każdego punktu wymienionego w piśmie w sprawie uzupełnienia dokumentów, braków we wniosku i opisać w piśmie przewodnim skierowanym do LAWP sposób usunięcia braku lub wprowadzenia uzupełnienia. Poprawie mogą

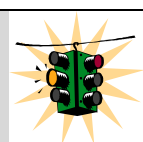

podlegać wyłącznie elementy wskazane w ww. piśmie (chyba, że wprowadzane zgodnie z uwagami zmiany w sposób naturalny implikują kolejne zmiany lub Wnioskodawca sam dostrzeże błąd nie wskazany w ww. piśmie – wówczas Wnioskodawca wprowadza dodatkowe zmiany do wniosku o dofinansowanie i/lub odpowiednich załączników i przekazuje informację o wprowadzeniu dodatkowych zmian w piśmie skierowanym do LAWP).

W przypadku, gdy we wniosku o dofinansowanie lub załącznikach Wnioskodawca nie uwzględni wszystkich wskazanych przez LAWP poprawek bądź uzupełnień lub też dokona błędnych poprawek, wniosek o dofinansowanie zostaje odrzucony. Jeżeli we wniosku o dofinansowanie lub załącznikach wprowadzone zostaną dodatkowe, inne niż wskazane w piśmie lub nieuzasadnione poprawki wniosek zostaje odrzucony.

W przypadku uzupełnienia lub poprawy formularza wniosku o dofinansowanie, powinien on być złożony w całości. Podobnie przy uzupełnieniu lub poprawie formularza Biznes Planu, dokument ten powinien zostać złożony powtórnie w całości. W przypadku załączników składanych do wniosku o dofinansowanie, uzupełnienia wymagają tylko te załączniki, w których stwierdzono uchybienia formalne. Wnioskodawca składa powyższe dokumenty za pismem przewodnim w siedzibie LAWP. Poprawiony i uzupełniony wniosek podlega ponownej ocenie formalnej. Wezwanie do uzupełnienia wniosku wstrzymuje bieg oceny formalnej do czasu złożenia przez Wnioskodawcę złożonego uzupełnionego/poprawionego wniosku lub do upływu terminu wyznaczonego na dokonanie uzupełnień/poprawy wniosku.

Jeśli projekt spełnia wszystkie kryteria oceny formalnej dopuszczony jest do kolejnego etapu oceny – oceny merytorycznej, o czym IP II pisemnie informuje Wnioskodawcę.

Niespełnienie jednego z kryteriów formalnych - dopuszczających dyskwalifikuje projekt (nie ma możliwości dokonywania żadnych poprawek).

3.2. Ocena merytoryczna wniosku o dofinansowanie

Wnioski prawidłowe pod względem formalnym są przekazywane do oceny merytorycznej. Ocena merytoryczna wniosku jest dokonywana przez Komisję Oceny Projektów (KOP). W skład KOP-u wchodzi minimum czterech specjalistów (w tym Przewodniczącego KOP) oraz Sekretarza KOP (członek KOP bez prawa głosu). Specjaliści zewnętrzni (asesorzy) mogą brać udział w pracach Komisji Oceny Projektów. Asesorzy nie dokonują oceny projektów. Asesorzy biorą udział w pracach KOP jako eksperci do rozstrzygnięcia określonego zagadnienia np. ocena kondycji finansowej Wnioskodawcy, wykonalność techniczna projektu. W tym celu wydają opinię/rekomendację w formie pisemnej. Członkowie KOP-u dokonują kompleksowej oceny danego projektu przy uwzględnieniu rekomendacji eksperta dotyczącej konkretnej części oceny projektu. Specjaliści KOP dokonują szczegółowej oceny projektów na podstawie zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący RPO WL

na lata 2007 - 2013 techniczno-ekonomicznych oraz strategicznych kryteriów wyboru projektów. Ocenie merytorycznej pod względem kryteriów strategicznych poddane będą tylko te wnioski, które pozytywnie przeszły ocenę techniczno-ekonomiczną.

Ocena merytoryczna wniosku o dofinansowanie dokonywana jest w terminie nie dłuższym niż 30 dni roboczych od daty zatwierdzenia Listy wniosków ocenionych formalnie. W uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać wydłużony o nie więcej niż 30 dni roboczych. **W wyjątkowych sytuacjach**, w przypadku zaistnienia okoliczności zewnętrznych np. zmiany przepisów prawnych, bieg terminu oceny formalnej może zostać wydłużony decyzją Dyrektora LAWP/Z-
cę Dyrektora LAWP do czasu ustania przyczyn, które wpłynęły na wydłużenie okresu niezbędnego do przeprowadzenia oceny formalnej.

Kryteria merytoryczne (strategiczne) mają na celu przypisanie projektom określonej liczby punktów (maksymalna liczba punktów wynosi 100) i wskazanie projektów najbardziej wartościowych z punktu widzenia rozwoju województwa lubelskiego, rekomendowanych do udzielenia dofinansowania.

W przypadku stwierdzenia przez KOP, że projekt jest wykonalny, ale wymaga się dodatkowych informacji lub wyjaśnień, KOP zwraca się pisemnie do Wnioskodawcy o złożenie dodatkowych informacji, stosownych wyjaśnień, uzupełnień. Wnioskodawca składa wyjaśnienia na piśmie w terminie **5 dni roboczych** od daty potwierdzenia otrzymania pisma w sprawie złożenia dodatkowych wyjaśnień („5 dni roboczych” liczone jest od następnego dnia roboczego po dniu określonym na zwrotnym potwierdzeniu odbioru pisma przez Wnioskodawcę).

Wnioskodawca jest zobowiązany odnieść się do każdego punktu wymienionego w piśmie w sprawie złożenia dodatkowych wyjaśnień i opisać w piśmie przewodnim skierowanym do LAWP sposób usunięcia braku lub wprowadzenia uzupełnienia. Poprawie mogą podlegać wyłącznie elementy wskazane w ww. piśmie (chyba, że wprowadzane zgodnie z uwagami zmiany w sposób naturalny implikują kolejne zmiany lub Wnioskodawca sam dostrzeże błąd nie wskazany w ww. piśmie – wówczas Wnioskodawca wprowadza dodatkowe zmiany do wniosku o dofinansowanie i/lub odpowiednich załączników i przekazuje informację o wprowadzeniu dodatkowych zmian w piśmie skierowanym do LAWP).

W przypadku, gdy we wniosku o dofinansowanie lub załącznikach Wnioskodawca nie uwzględni wszystkich wskazanych przez LAWP poprawek bądź uzupełnień lub też dokona błędnych poprawek, wniosek o dofinansowanie zostaje odrzucony. Jeżeli we wniosku o dofinansowanie lub załącznikach wprowadzone zostaną dodatkowe, inne niż wskazane w piśmie lub nieuzasadnione poprawki wniosek zostaje odrzucony.

W przypadku gdy konieczna będzie uzupełnienie lub poprawa formularza wniosku o dofinansowanie, powinien on być złożony w całości. Podobnie przy uzupełnieniu lub poprawie formularza Biznes Planu, dokument ten powinien zostać złożony powtórnie w całości. W przypadku załączników składanych do wniosku o dofinansowanie, uzupełnienia wymagają

tylko te załączniki, w których stwierdzono uchybienia formalne. Wnioskodawca składa powyższe dokumenty za pismem przewodnim w siedzibie LAWP. Poprawiony i uzupełniony wniosek podlega ponownej ocenie merytorycznej. Wezwanie do uzupełnienia wniosku wstrzymuje bieg oceny merytorycznej do czasu złożenia przez Wnioskodawcę wyjaśnień do wniosku lub do upływu terminu wyznaczonego na dokonanie wyjaśnień.

Wniosek o dofinansowanie projektu otrzymuje po ocenie merytorycznej:

- ocenę pozytywną - w przypadku uzyskania co najmniej 51 punktów,
- ocenę negatywną - w przypadku uzyskania mniej niż 51 punktów. Projekty takie są odrzucane, jako słabo realizujące kryteria merytoryczne, a więc słabo realizujące cele RPO WL na lata 2007 - 2013 i nie są brane pod uwagę przy tworzeniu Listy rankingowej projektów.

Projekty ocenione pozytywnie zostają uszeregowane w formie Listy rankingowej (od największej do najmniejszej liczby przyznanych punktów).

Po sporządzeniu Listy rankingowej projektów LAWP wydziela w jej obrębie Listę rankingową projektów wybranych do dofinansowania (obejmującą projekty z najwyższą ilością punktów, których łączna wartość wnioskowanego wsparcia nie przekracza kwoty alokacji przeznaczonej na dany konkurs) oraz Listę rezerwową projektów (które otrzymały pozytywną ocenę merytoryczną, czyli powyżej 51 punktów, ale z uwagi na wyczerpanie środków finansowych przeznaczonych na dany konkurs nie mogą znaleźć się na Liście rankingowej projektów wybranych do dofinansowania).

W przypadkach gdy kilka projektów projekty mają tą samą, najniższą pozytywną liczbę punktów (co najmniej 51), a wartość alokacji przeznaczonej na dany konkurs nie pozwala na zatwierdzenie do dofinansowania wszystkich projektów, o umieszczeniu na jednej z list (Liście rankingowej projektów wybranych do dofinansowania lub Liście rezerwowej) decyduje losowanie. Losowania dokonuje komisja w składzie: Sekretarz KOP, Przewodniczący KOP oraz zainteresowani Wnioskodawcy.

W uzasadnionych przypadkach KOP może zakwestionować wydatek wykazany w projekcie jako koszt kwalifikowalny i uznać go jako niekwalifikowany, nie odrzucając całego projektu. KOP może zakwestionować maksymalnie 20% wartości kosztów kwalifikowanych w projekcie.

W przypadku rozbieżności powyżej 20 punktów w końcowej ocenie merytorycznej wniosku, wskazane jest przeprowadzenie dyskusji w celu usunięcia rozbieżności. Jeśli to nie przyniesie skutku, wniosek poddawany jest ocenie dodatkowego specjalisty, wyznaczonego przez Przewodniczącego KOP spośród specjalistów danej Komisji Oceny Projektów, w której zaistniała w/w sytuacja. Wówczas, ostateczna ocena jest średnią arytmetyczną z punktów przyznanych przez wszystkich trzech specjalistów oceniających wniosek.

W przypadkach gdy kilka projektów projekty mają tą samą, najniższą pozytywną liczbę punktów (co najmniej 51), a wartość alokacji przeznaczonej na dany konkurs nie pozwala na zatwierdzenie do dofinansowania wszystkich projektów, o umieszczeniu na jednej z list (Liście rankingowej projektów wybranych do dofinansowania lub Liście rezerwowej) decyduje losowanie. Losowania dokonuje

komisja w składzie: Sekretarz KOP, Przewodniczący KOP oraz zainteresowani Wnioskodawcy. Wyniki losowania wpisywane są do Raportu zbiorczego z posiedzeń KOP.

3.3. Procedura odwoławcza

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2006 r., Nr 227, poz. 1658 z późn. zm. - uzppr) w jej brzmieniu nadanym ustawą z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r., Nr 216, poz. 1370) (zwaną dalej Ustawą zmieniającą), w przypadku negatywnej oceny projektu wnioskodawca ma prawo wnieść środek odwoławczy.

Postępowanie odwoławcze toczy się na podstawie przepisów obowiązujących w dniu ukazania się ogłoszenia o rozpoczęciu konkursu. Zgodnie z art. 14 Ustawy zmieniającej, do konkursów ogłoszonych przed dniem jej wejścia w życie (tj. przed 20 grudnia 2008 r.) stosuje się dotychczasowe przepisy uzppr.

Zgodnie z art. 30g uzppr informacje otrzymane przez wnioskodawcę, dotyczące oceny jego wniosku, a także w trakcie trwania procedury odwoławczej, nie stanowią decyzji administracyjnych.

Wnioskodawcy przysługują środki odwoławcze przewidziane w systemie realizacji programu operacyjnego, które mogą być składane w terminie, trybie i na warunkach tam określonych w systemie RPO WL 2007 - 2013.

Procedura odwoławcza nie obejmuje Preselekcji oraz wniosków złożonych po terminie.

1. Na każdym etapie oceny projektu Wnioskodawca, którego projekt nie został wyłoniony do dofinansowania ma możliwość odwołania się od wyników oceny tj. wystąpienia o ponowne sprawdzenie zgodności złożonego wniosku z kryteriami wyboru projektów.
2. Odwołanie może dotyczyć:
  - wyników oceny formalnej,
  - wyników oceny merytorycznej.
3. Na zabezpieczenie środków dla projektów podlegających procedurze odwoławczej instytucja organizująca konkurs podczas ogłaszania konkursu określa w alokacji dla danego działania/poddziałania, typu projektów, dla którego ogłaszany jest konkurs „rezerwę finansową”, która jest wykorzystywana na ewentualne dofinansowanie niniejszych projektów.
4. W sytuacji, gdy środki z „rezerwy finansowej” zostaną wyczerpane, a projekt który podlegał procedurze odwoławczej został przywrócony do konkursu zostaje włączony do listy rezerwowej dla danego działania/poddziałania, typu projektów zgodnie z uzyskaną liczbą punktów.

3.3.1. Protest

1. Wnioskodawca, którego projekt został oceniony negatywnie na dowolnym etapie oceny, w terminie **14 dni** od dnia otrzymania pisemnej informacji o wynikach danego etapu oceny projektu ma prawo wniesienia środka odwoławczego nazwanego protestem.

2. Protest składany jest do instytucji rozpatrującej protest – Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.
3. Protest składany jest w formie pisemnej i powinien zawierać:
  - dane Wnioskodawcy, tożsame z danymi wskazanymi we wniosku o dofinansowanie,
  - numer wniosku o dofinansowanie projektu,
  - wyczerpujące określenie zarzutów odnośnie przeprowadzonej oceny wniosku o dofinansowanie projektu, ze wskazaniem, w jakim zakresie zdaniem Wnioskodawcy, ocena zgodności złożonego wniosku z kryteriami wyboru projektów lub obowiązującymi przepisami prawa, została przeprowadzona w sposób nieprawidłowy.
4. Protest może być dostarczony przez Wnioskodawcę, poślanca (dostarczyciel otrzyma dowód wpływu opatrzony podpisem i datą – na kopii), dostarczony kurierem lub przesłany pocztą do siedziby LAWP. Protest dostarczony w inny sposób (np. telefaksem, pocztą elektroniczną) nie będzie rozpatrywany.
5. Za datę wpływu protestu przyjmuje się, w każdym przypadku, termin jego dostarczenia do siedziby LAWP (decyduje data wpływu).
6. LAWP w terminie **30 dni kalendarzowych** od daty otrzymania protestu podejmuje rozstrzygnięcie w sprawie. O podjętej decyzji w sprawie wniesionego protestu LAWP każdorazowo informuje Wnioskodawcę składającego protest.
7. W przypadku uwzględnienia protestu na etapie oceny merytorycznej, po ponownej ocenie merytorycznej Zarząd Województwa Lubelskiego podejmuje decyzję o zatwierdzeniu wniosku o dofinansowanie z rezerwy ustanowionej na potrzeby protestów, wyłącznie w przypadku, gdy liczba punktów zdobyta przez dany wniosek uprawnia do umieszczenie go na liście rankingowej. W przypadku wyczerpania środków finansowych stanowiących rezerwę na potrzeby uznanych protestów Wnioskodawców, projekt zostaje umieszczony na liście rezerwowej w kolejności wynikającej z ilości otrzymanych punktów. W pozostałym wypadku po ponownej ocenie merytorycznej Zarząd Województwa Lubelskiego podejmuje decyzję o umieszczeniu projektu na liście rezerwowej na podstawie liczby zdobytych punktów.

Po podjęciu decyzji przez Zarząd Województwa Lubelskiego, pracownicy OOP w terminie **7 dni** roboczych informują Wnioskodawcę, który złożył protest o wynikach oceny merytorycznej o ostatecznej decyzji.
8. Wnioskodawca może wycofać protest, nie później niż do czasu upływu terminu na jego rozpatrzenie lub ewentualnie do czasu wydania rozstrzygnięcia w tej sprawie, jeżeli nastąpi to przed upływem ustalonego terminu.

3.3.2. Skarga i skarga kasacyjna

1. Wnioskodawca, który wniósł protest i został on rozpatrzony negatywnie może na takie rozstrzygnięcie złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, zgodnie z pouczeniem..
2. Skarga wnoszona jest bezpośrednio do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, w terminie **14 dni kalendarzowych** od dnia otrzymania informacji o negatywnym rozpatrzeniu złożonego uprzednio protestu.
3. Wnioskodawca lub właściwa instytucja pośrednicząca lub zarządzająca może wnieść skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia wojewódzkiego sądu administracyjnego, zgodnie z pouczeniem.
4. Po ponownej ocenie merytorycznej, dokonanej w wyniku rozstrzygnięcia przez WSA skargi lub rozstrzygnięcia przez NSA skargi kasacyjnej, Zarząd Województwa Lubelskiego podejmuje decyzję o zatwierdzeniu wniosku o dofinansowanie z rezerwy ustanowionej na potrzeby protestów, wyłącznie w przypadku, gdy liczba punktów zdobyta przez dany wniosek uprawnia do umieszczenie go na liście rankingowej. W przypadku wyczerpania środków finansowych stanowiących rezerwę na potrzeby uznanych protestów Wnioskodawców, projekt zostaje umieszczony na liście rezerwowej w kolejności wynikającej z ilości otrzymanych punktów. W pozostałym wypadku po ponownej ocenie merytorycznej Zarząd Województwa Lubelskiego podejmuje decyzję o umieszczeniu projektu na liście rezerwowej na podstawie liczby zdobytych punktów.

Po podjęciu decyzji przez Zarząd Województwa Lubelskiego, pracownicy OOP w terminie **7 dni** roboczych informują Wnioskodawcę, który złożył protest od wyników oceny merytorycznej o ostatecznej decyzji.

3.4. Zatwierdzenie projektów do dofinansowania

Na podstawie Listy rankingowej ustalonej po ocenie merytorycznej i zaakceptowanej przez IP II Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdza Listę projektów wybranych do dofinansowania ze środków EFRR w ramach danego Działania/Poddziałania oraz Listę rezerwową projektów, które nie zostały wybrane do wsparcia w ramach danego konkursu z powodu wyczerpania środków finansowych zaplanowanych na konkurs. Zatwierdzenia ww. list projektów Zarząd Województwa Lubelskiego dokonuje w formie uchwały.

Po zatwierdzeniu Listy projektów wybranych do dofinansowania, pracownik LAW P w terminie **10 dni** roboczych przesyła pisemną informację do Wnioskodawcy o wynikach rozpatrzenia jego wniosku, tj. o akceptacji projektu do dofinansowania. Pismo zawiera informację o wyniku oceny merytorycznej, informację o zabezpieczeniu w alokacji dla danego działania środków na realizację projektu, a także informację o dacie podpisania umowy oraz konieczności dostarczenia dokumentów

niezbędnych do podpisania umowy w wyznaczonym w piśmie terminie, tj. **30 dni** kalendarzowych przed datą podpisania umowy o dofinansowanie projektu.

Listę projektów, które uzyskały dofinansowanie Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie ogłasza na stronie internetowej (www.lawp.lubelskie.pl).

Wnioskodawcy, których projekty znajdują się na Liście rezerwowej są informowani o tym fakcie oraz o możliwościach dofinansowania ich projektu w momencie pojawienia się „zwolnionych” środków finansowych np. z tytułu rezygnacji Wnioskodawcy, którego projekt został zakwalifikowany do otrzymania dotacji lub w wyniku oszczędności pojawiających się po zakończeniu realizacji projektu.

3.5. Podpisanie umowy o dofinansowanie projektu

Wnioskodawcy wyłonieni w ramach danego konkursu mają obowiązek wynikający z dokumentacji konkursowej dostarczenia do Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie w wymaganym terminie wszystkich niezbędnych załączników wymaganych na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie projektu, których lista znajduje się we wniosku o dofinansowanie oraz „Instrukcji wypełniania załączników do wniosku o dofinansowanie w ramach I i II Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013” (załącznik nr 4 do niniejszych Wytycznych).

Uwaga:

Nie złożenie powyższej dokumentacji w wymaganym terminie skutkować będzie wstrzymaniem podpisania umowy o dofinansowanie do czasu jej dostarczenia/poprawienia lub odmową jej podpisania.

Umowa o dofinansowanie projektu, będąca załącznikiem do niniejszych wytycznych, podpisywana jest w terminie nie dłuższym niż **60 dni** kalendarzowych od daty wysłania do Wnioskodawcy informacji o zatwierdzeniu wniosku o dofinansowanie.

Umowa podpisywana jest w **trzech** jednobrzmiących egzemplarzach przez Beneficjenta oraz Dyrektora LAWP, w siedzibie Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie. Na miejscu przed podpisaniem umowy pracownik OOP sprawdza tożsamość przybyłych osób (po okazaniu dowodu osobistego) i zgodność ich danych z danymi wymienionymi we wniosku aplikacyjnym jako osób prawnie upoważnionych do podpisania umowy. Za datę zawarcia umowy przyjmuje się datę podpisania umowy przez ostatnią ze stron.

Jeżeli umowa o dofinansowanie zawierana jest przez pełnomocnika w imieniu Wnioskodawcy, do umowy należy załączyć oryginał pełnomocnictwa wystawionego w formie aktu notarialnego. W treści pełnomocnictwa powinny być zawarte:

- imię i nazwisko osoby udzielającej pełnomocnictwa,
- imię i nazwisko osoby uprawnionej do podpisania umowy,
- tytuł projektu,

- pełna nazwa właściwego programu operacyjnego,
- Działanie, w ramach którego składany jest projekt.

Pełnomocnictwa nie należy załączać do umowy o dofinansowanie jedynie w przypadku gdy takie pełnomocnictwo zostało wcześniej załączone do wniosku o dofinansowanie, który w całości stanowi załącznik do umowy o dofinansowanie.

W przypadku gdy do wniosku o dofinansowanie dołączono oświadczenie o dostarczeniu umowy kredytowej / leasingowej, Beneficjent zobowiązany będzie do dostarczenia tych dokumentów na wezwanie Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie – po przyznaniu dofinansowania na projekt, na **30** dni po podpisaniu umowy o dofinansowanie.

3.6. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy

W celu zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy Beneficjent zobowiązany jest do wniesienia stosownego zabezpieczenia wynikającego z zapisów umowy.

Zgodnie z treścią umowy o dofinansowanie Beneficjent wnosi zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy w jednej wybranej formie w terminie **14** dni kalendarzowych od daty podpisania umowy. Zabezpieczenie ustanawia się na okres 3 lub 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu (3 lata – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, 5 lat – pozostali Beneficjenci). Zabezpieczenia zwracane są Beneficjentowi po upływie 3 lub 5 lat od dnia finansowego zakończenia realizacji projektu, pod warunkiem stwierdzenia prawidłowego jego zrealizowania. Beneficjent informowany jest pisemnie o konieczności odbioru złożonych zabezpieczeń.

3.7. Wprowadzanie zmian do umowy o dofinansowanie

Zmiany w treści umowy dokonywane są na podstawie zgodnych oświadczeń woli stron na warunkach i w trybie przewidzianym w umowie o dofinansowanie. Zakres zmian określony jest we wzorze umowy o dofinansowanie. Zmiany wymagają formy pisemnej (aneks do umowy) pod rygorem nieważności.

Beneficjent zgłasza LAWP w formie pisemnej zmiany dotyczące realizacji projektu przed ich wprowadzeniem jednak nie później niż **przed planowanym zakończeniem rzeczowym realizacji projektu**. Oznacza to, że zmiany do umowy mogą być wprowadzone z inicjatywy Beneficjenta jedynie przed zakończeniem terminu realizacji projektu. Po upływie tego terminu LAWP po uprzednim dokonaniu oceny zrealizowania celu projektu oraz stwierdzeniu nierozzerwalnego związku wydatku z projektem może wystąpić z inicjatywą sporządzenia aneksu do Umowy przedłużającego okres realizacji projektu. W związku z obowiązkiem złożenia przez Beneficjenta wniosku o płatność końcową w terminie 30 dni od finansowego zakończenia realizacji Projektu, zmiany w Umowie z inicjatywy LAWP mogą zostać wprowadzone w nieprzekraczalnym terminie do 30 dni po finansowym zakończeniu realizacji projektu.

W przypadku projektów, na realizację których umowa o dofinansowanie podpisywana jest po terminie realizacji projektu określonym we wniosku o dofinansowanie, aneks do umowy podpisuje się w nieprzekraczalnym terminie do 30 dnia od dnia podpisania umowy.

Jeżeli Beneficjent zmuszony będzie do zmiany miejsca realizacji projektu, ma obowiązek uzgodnić to z LAWP i jednocześnie zobowiązać się do zachowania założonych wskaźników.

LAWP dokonuje analizy przedłożonego przez Beneficjenta projektu zmian do umowy wraz z ich uzasadnieniem. Beneficjent zostaje pisemnie poinformowany o terminie podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie.

W przypadku odrzucenia całości zaproponowanych zmian, LAWP przekazuje Beneficjentowi informację wraz ze szczegółowym uzasadnieniem merytorycznym.

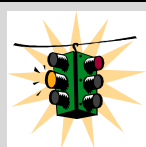
W przypadku zmian do Umowy wymagających zawarcia kolejno w niedługim okresie czasu kilku aneksów, za obopólną zgodą stron może zostać zawarty jeden aneks uwzględniający te zmiany. W takim przypadku, do czasu zawarcia aneksu Beneficjent jest zobowiązany do informowania LAWP na piśmie o kolejnych zmianach, które zostaną ujęte we wspólnym aneksie.

Dopuszczalne są zmiany zakładanych wartości wskaźników rezultatu nie przekraczające 15 % ich wartości lub przesunięcia pomiędzy kategoriami wydatków kwalifikowalnych nie przekraczające 15 % całkowitej wartości wydatków kwalifikowalnych po uzyskaniu zgody LAWP. Zmiany te nie wymagają formy aneksu do umowy, a jedynie aktualizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego.

W sytuacji gdy przesunięcia pomiędzy kategoriami wydatków kwalifikowalnych przekraczają 15 % całkowitej wartości wydatków kwalifikowalnych mogą być dokonane po uzyskaniu zgody LAWP i wymagają dokonania zmian w umowie w formie aneksu.

Zmiany zakładanych wartości wskaźników produktu i rezultatu przekraczające 15 % ich wartości mogą być dokonane po uzyskaniu zgody LAWP i wymagają dokonania zmian umowy w formie aneksu po uprzedniej ocenie merytorycznej zmodyfikowanego wniosku o dofinansowanie wraz z niezbędnymi załącznikami w szczególności pod kątem osiągnięcia celów projektu. Powtórnej oceny merytorycznej nie dokonuje się w przypadku zmiany wskaźników produktu powyżej 15% wyrażonych w PLN i nie pociągającej za sobą zmiany wskaźników rezultatu. W przypadku stwierdzenia zgodności projektu z zakładanymi celami, mimo zmian wartości wskaźników, IP II może zdecydować o proporcjonalnym zmniejszeniu kwoty dotacji. Negatywna ocena merytoryczna projektu powinna skutkować rozwiązaniem umowy i zwrotem dotacji.

Aneks wchodzi w życie z dniem określonym w ostatnim paragrafie Aneksu do umowy o dofinansowanie realizacji projektu.

Zmiany Umowy nie mogą prowadzić do zwiększenia dofinansowania wskazanego kwotowo i procentowo w Umowie.

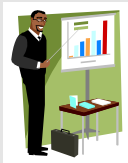
W sytuacji gdy w trakcie realizacji Projektu kwota wydatków kwalifikowalnych

ulegnie zmniejszeniu przy jednoczesnym zrealizowaniu harmonogramu rzeczowo-finansowego bez zmian i korekt, to kwota przyznanego dofinansowania zostanie proporcjonalnie obniżona, z zachowaniem udziału procentowego określonego w Umowie, a zmiana taka nie wymaga aneksu do Umowy i wchodzi w życie automatycznie po zatwierdzeniu wniosku o płatność obejmującego wydatki, z których wynika zmniejszenie kwoty wydatków kwalifikowalnych.

Jeżeli w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia suma wartości zadań wydatków objętych postępowaniem ulegnie zmniejszeniu w stosunku do sumy wartości tych zadań wydatków, określonych we Wniosku, o którym mowa w Umowie, wysokość dofinansowania dotyczącego tych zadań wydatków ulega odpowiedniemu zmniejszeniu z zachowaniem udziału procentowego dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych, określonego w Umowie.

Jeżeli w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego suma wartości kategorii wydatków objętych postępowaniem ulegnie zwiększeniu w stosunku do sumy wartości tych kategorii wydatków, określonych we Wniosku, o którym mowa w Umowie, wysokość dofinansowania dotyczącego tych kategorii wydatków nie ulega zmianie.

Beneficjent założył w harmonogramie rzeczowo-finansowym kupno środka trwałego za 100 tys. zł. Zapłacił za ten środek trwały 80 tys. zł. W takim wypadku kwota przyznanego na ten środek trwały dofinansowania zostanie proporcjonalnie obniżona, a zmiana taka nie wymaga aneksu do Umowy i wchodzi w życie automatycznie po zatwierdzeniu wniosku o płatność obejmującego wydatki, z których wynika zmniejszenie kwoty wydatków kwalifikowalnych.

III. REALIZACJA I KONTROLA PROJEKTU

W niniejszym rozdziale szczegółowo określono tryb, formy, zakres oraz terminy związane z wypełnianiem przez Beneficjentów I i II Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007-2013 obowiązków sprawozdawczych oraz rozliczania wydatków poniesionych w trakcie realizacji projektu. Omówiono sposób dokumentowania ponoszonych wydatków, zasady składania i weryfikacji wniosków o płatność oraz sposób dokonywania płatności.

Szczegółowe obowiązki Beneficjenta w zakresie rozliczania wydatków, sprawozdawczości oraz dokonywania płatności określa każdorazowo umowa o dofinansowanie realizacji projektu.

1. Wniosek o płatność

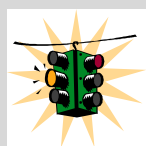
Beneficjenci realizujący projekty w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL ubiegający się o refundację poniesionych wydatków zobowiązani są przedkładać do Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie wnioski o płatność.

Wniosek o płatność może pełnić dwojaką funkcję:

- służyć celom sprawozdawczym w sytuacji gdy Beneficjent nie poniósł wydatków, a ma obowiązek, zgodnie z umową o dofinansowanie realizacji projektu, złożyć część wniosku o płatność dotyczącą przebiegu realizacji projektu. Beneficjent wypełnia wówczas punkty od 1 do 8 oraz od 15 do 21 wniosku o płatność,
- służyć jednocześnie celom sprawozdawczym i rozliczeniu wydatków.

Wniosek o płatność, który służy jednocześnie celom sprawozdawczym i rozliczeniu wydatków, może dotyczyć:

- wnioskowania o przekazanie płatności pośredniej – kwoty refundacji części wydatków kwalifikowalnych poniesionych w miarę postępu realizacji projektu przez Beneficjenta w przypadku etapowania realizacji projektu (należy wypełnić punkty od 1 do 22 wniosku o płatność, poza polami szarymi, które uzupełnia pracownik LAWP),
- wnioskowania o przekazanie płatności końcowej – kwoty stanowiącej refundację określonej w umowie o dofinansowanie realizacji projektu części lub całości wydatków kwalifikowalnych poniesionych na realizację projektu, w przypadku gdy realizacja projektu przebiega jednoetapowo. (należy wypełnić punkty od 1 do 22 wniosku o płatność, poza polami szarymi, które uzupełnia pracownik LAWP),

Płatność końcowa nie może stanowić mniej niż 20% (z wyjątkiem Działania 2.1, w którym minimum wynosi 10%) wartości dofinansowania określonej w umowie, jeżeli w trakcie realizacji projektu Beneficjent złożył wniosek/wnioski o płatność pośrednią. Możliwe jest również złożenie tylko wniosku o płatność końcową, w przypadku gdy realizacja projektu przebiega jednoetapowo. Beneficjent wraz z pierwszym wnioskiem o płatność (pkt. 19) przedstawia informację o całkowitych wydatkach kwalifikowalnych, jakie planuje wykazać we Wnioskach o płatność

- rozliczenia środków przekazanych Beneficjentowi w ramach wcześniejszych transz zaliczkowych z jednoczesnym wnioskowaniem o kolejne transze środków, zgodnie z umową o dofinansowanie realizacji projektu (należy wypełnić punkty od 1 do 22 wniosku o płatność, poza polami szarymi, które uzupełnia pracownik LAWP). Przekazanie pierwszej transzy płatności zaliczkowej następuje na podstawie umowy o dofinansowanie realizacji projektu. Warunkiem przekazania Beneficjentowi dofinansowania w formie zaliczki jest przedstawienie przez niego zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy o dofinansowanie, w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy, w formie i na kwotę określoną w umowie,
- rozliczenia wydatków – udokumentowania wydatków poniesionych przez państwowe jednostki budżetowe finansujące całość wydatków ponoszonych w ramach projektów ze środków będących w ich dyspozycji (należy wypełnić punkty od 1 do 22 wniosku o płatność, z pominięciem pkt 11-wnioskowana kwota oraz poza polami szarymi, które uzupełnia pracownik LAWP).

Celem weryfikacji wniosku o płatność jest sprawdzenie kwalifikowalności wydatków poniesionych przez Beneficjenta w związku z realizacją projektu w ramach RPO WL na lata 2007-2013.

W celu obliczenia wartości dofinansowania, należnego Beneficjentowi w formie dotacji stanowiącej refundację poniesionych wydatków, pod uwagę będą brane wyłącznie wydatki rzeczywiście poniesione przez Beneficjenta w okresie kwalifikowalności wydatków.

1.1. Szczegóły dotyczące sposobu przygotowania dokumentów – załączników do wniosku o płatność:

Do wniosku o płatność Beneficjent zobowiązany jest dołączać dokumenty wymagane umową o dofinansowanie, świadczące o poniesionych wydatkach oraz o rzeczowej realizacji projektu. Na podstawie tych dokumentów weryfikowana jest kwalifikowalność poniesionych wydatków i następuje ich poświadczenie.

Wszystkie dołączane do wniosku o płatność załączniki powinny spełniać kryteria wskazane w pkt 22 we wniosku o płatność.

DOKUMENTY REJESTROWE:

Wystawione nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku (zaświadczenie o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej, odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców).

FAKTURY:

Kopie faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej z zawartym na stronie tytułowej numerem księgowym lub ewidencyjnym, potwierdzone „za zgodność z oryginałem” przez Beneficjenta lub osobę upoważnioną, potwierdzające poniesione wydatki powinny być ponumerowane w prawym dolnym rogu i ułożone narastająco według terminu dokonanej płatności wraz z dowodami zapłaty zgodnie z *Zestawieniem dokumentów* potwierdzających poniesione wydatki ujętym we wniosku o płatność (pkt 12 i 12a).

Prawidłowo potwierdzona „za zgodność z oryginałem” kopia dokumentu opatrzona jest:

- słowami „potwierdzam za zgodność z oryginałem”/„za zgodność z oryginałem”/„zgodny z oryginałem”, napisanymi niebieskim tuszem lub w postaci pieczętki,
- datą potwierdzenia za zgodność z oryginałem,
- czytelnym podpisem osoby upoważnionej do potwierdzenia zgodności dokumentu.

W przypadku wielostronicowego dokumentu każda strona musi być potwierdzona „za zgodność z oryginałem” (dokument powinien mieć ponumerowane strony i być spięty).

Niedopuszczalne jest dokonywanie na fakturach (oraz w innych dowodach księgowych) wymazywania i przeróbek, nie można również poprawiać pojedynczych liter lub cyfr.

Oryginał faktury lub dokumentu księgowego ma być opisany zgodnie ze wzorem opisu faktury zamieszczonym na stronie www.lawp.lubelskie.pl. Beneficjent powinien wybrać opis faktury stosownie do prowadzonej przez siebie księgowości (księgowość pełna lub uproszczona).

Na pierwszej stronie oryginału faktury, przed jej skopiowaniem, muszą zostać umieszczone następujące zapisy:

- „Wydatek współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Budżetu Państwa⁵ w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”,
- „Wydatek ujęto we wniosku o płatność do ...”.

Na odwrocie oryginału faktury, przed jej skopiowaniem, muszą zostać umieszczone następujące informacje:

- tytuł i nr Projektu w ramach, którego został poniesiony wydatek,
- nazwa Programu,
- nazwa i nr Działania/Poddziałania,
- nr umowy o dofinansowanie realizacji projektu i data zawarcia umowy,
- kwota wydatków kwalifikowalnych (w tym VAT),

⁵ Jeżeli dotyczy (w Działaniach nie objętych pomocą publiczną wydatki finansowane są w 100% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – należy wykreślić budżet państwa).

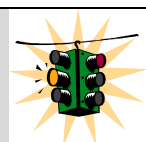

- sposób zapłaty
- informacja, czy usługa została zrealizowana zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych (jeśli dotyczy),
- potwierdzenie sprawdzenia pod względem merytorycznym,
- potwierdzenie sprawdzenia pod względem formalno- rachunkowym,
- kody klasyfikacji kategorii interwencji.

Opis widniejący na kopii faktury lub innego dokumentu księgowego o równoważnej wartości dowodowej powinien być odzwierciedleniem zapisu znajdującego się na oryginale tegoż dokumentu. Niedopuszczalne jest, aby na kopiach faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej, stanowiących załączniki do Wniosku o płatność, znajdowały się zapisy innej treści niż na oryginałach.

W przypadku gdy nie ma możliwości umieszczenia powyższego opisu na oryginale faktury (ze względu na jej rozmiar, rodzaj papieru, na którym została wydrukowana itp.), dopuszczalne jest dołączenie opisu na odrębnej kartce. Opis ten powinien być w sposób trwały połączony z fakturą, której dotyczy.

Wydatki udokumentowane fakturami lub dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej nie mogą być finansowane z udziałem innych środków publicznych przyznanych w związku z realizacją projektu.

Jeżeli wydatki ujęte na fakturze dotyczą więcej niż jednego projektu, w opisie faktury należy podać wszystkie nazwy projektów i numery umów o dofinansowanie oraz przypisać wydatki do poszczególnych projektów.

Faktury lub dokumenty księgowe o równoważnej wartości dowodowej wystawione w walutach obcych są dopuszczalne pod warunkiem, że będą one przetłumaczone w sposób wiarygodny na język polski – przez tłumacza przysięgłego. Ponadto waluta obca ma zostać przeliczona na walutę polską po kursie obowiązującym w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej (zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.). W przypadku gdy przeliczenia dokonuje bank, nie kwestionujemy kursu przyjętego do przeliczenia.

WYCIĄG BANKOWY:

Potwierdzeniem dokonanej operacji gospodarczej jest wyciąg bankowy. Z przedstawionego wyciągu powinno jasno wynikać, za jaką fakturę dokonano płatności. Wyciąg bankowy powinien również umożliwiać identyfikację właściciela rachunku (Beneficjenta).

DOKUMENTY POŚWIADCZAJĄCE ODBIÓR I WYKONANIE PRAC:

Dokumenty potwierdzające rzeczową realizację projektu to w szczególności:

- kserokopie protokołów odbioru robót,
- kserokopie przejściowych świadectw płatności,
- kserokopie protokołów odbioru zakupów/usług, urządzeń, sprzętu lub wykonania prac, itp.

potwierdzone „za zgodność z oryginałem” przez Beneficjenta lub osobę upoważnioną.

W przypadku gdy na potwierdzenie wykonania określonych prac dokumenty te nie są wymagane przepisami prawa lub umową z wykonawcą/dostawcą/usługodawcą, na fakturze należy zamieścić adnotację o tym, że prace wykonano zgodnie/niezgodnie ze zleceniem i wskazaniem terminu realizacji tych prac.

W przypadku zakupu urządzeń, które nie zostały zamontowane należy dostarczyć poświadczone „za zgodność z oryginałem” i oznaczone datą kopie protokołów odbioru urządzeń/sprzętu lub przyjęcia materiałów na magazyn z podaniem miejsca ich składowania.

Protokoły odbioru powinny zawierać precyzyjny opis zrealizowanego zakresu rzeczowego, datę wystawienia, okres którego dotyczą (w przypadku protokołu częściowego), informację o parametrach technologicznych i technicznych oraz kwotę netto wartości zrealizowanych robót lub dostaw albo kwotę brutto, jeżeli VAT jest dla Beneficjenta kosztem kwalifikowalnym.

W przypadku płatności za dokumentację techniczną należy dołączyć oświadczenie o kompletności dokumentacji. W oświadczeniu tym powinna być zawarta informacja o tym, że wykonana dokumentacja stanowi całość i jest kompletna z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

Podkreślić należy, że w tym przypadku chodzi o dokumentację projektową, na podstawie której przedsięwzięcie jest realizowane.

DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE KWALIFIKOWALNOŚĆ PODATKU VAT:

Beneficjent dostarcza do wniosku o płatność (za wyjątkiem wniosku pełniącego funkcję sprawozdawczą) oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT w ramach projektu (*dołączone do każdego Wniosku o płatność w przypadku gdy VAT jest kosztem kwalifikowanym projektu*) oraz oświadczenie beneficjenta, że zakupione towary i usługi, w ramach których został opłacony podatek VAT są/nie są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych. Beneficjent wypełnia oświadczenia zgodnie ze wzorem zamieszczonym na stronie www.lawp.lubelskie.pl.

LAWP może również zażądać od Beneficjenta dostarczenia z właściwego organu podatkowego dodatkowych informacji o możliwości odliczenia podatku VAT, dotyczących realizowanego projektu.

Zasada określona w Rozporządzeniu nr 1080/2006 oznacza, iż zapłacony podatek od towarów i usług może być uznany za wydatek kwalifikowalny tylko i wyłącznie, gdy:

1) został faktycznie poniesiony przez Beneficjenta,

2) Beneficjent, zgodnie z obowiązującym prawem krajowym, nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku od towarów i usług, tzn. obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku od towarów i usług.

Posiadanie prawa odzyskania podatku od towarów i usług (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił np. ze względu na niepodjęcie przez Beneficjenta czynności zmierzających do wykorzystania tego prawa.

Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, podatnikom przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w zakresie, w jakim nabywane towary lub usługi wykorzystywane są do wykonywania czynności opodatkowanych. Przepis zawarty w art. 88 ustawy o VAT zawiera katalog przypadków, kiedy podatnikowi nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego. Podatku tego nie można odliczyć nawet wówczas, gdy dany zakup jest bezpośrednio związany z czynnościami podlegającymi opodatkowaniu, tym samym podatek od towarów i usług może stanowić wydatek kwalifikowalny.

W związku z powyższym, przepisy ustawy o podatku od towarów i usług stanowią, iż prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje Beneficjentowi jedynie w przypadku, kiedy spełnione są dwa warunki:

- 1) Beneficjent jest podatnikiem podatku od towarów i usług oraz
- 2) zakupione przez Beneficjenta towary i usługi wykorzystywane są przez niego do wykonywania czynności opodatkowanych.

Jeśli jeden z wymienionych warunków nie jest spełniony, podatek od towarów i usług zawarty w dokonywanych przez Beneficjenta zakupach będzie stanowił wydatek kwalifikowalny w rozumieniu Rozporządzenia nr 1080/2006.

Prawo do odliczenia podatku naliczonego przysługuje wyłącznie wówczas, gdy zakupione przez Beneficjenta towary i usługi będą służyły czynnościom opodatkowanym. Prawo do odliczenia nie przysługuje w zakresie, w jakim zakupy związane są z czynnościami zwolnionymi z podatku lub z czynnościami nie podlegającymi opodatkowaniu.

Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości wynika, że związek zakupów z czynnościami opodatkowanymi powinien mieć, zasadniczo, charakter bezpośredni. Tym samym, Beneficjent realizujący projekt dofinansowany ze środków RPO WL będzie mógł odliczyć podatek od towarów i usług wówczas, gdy zakupy towarów i usług w ramach realizowanego projektu związane są bezpośrednio z wykonywanymi przez Beneficjenta czynnościami opodatkowanymi.

Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, w przypadku gdy podmiot dokonuje zarówno transakcji zwolnionych z podatku, jak i transakcji opodatkowanych, powinien on przyporządkować naliczony podatek odnośnie dokonywanych przez siebie zakupów do trzech grup:

1. podatku naliczonego, wynikającego z zakupów związanych wyłącznie z wykonywaniem

czynności, w związku z którymi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego – podatek ten w całości podlega odliczeniu (a więc zgodnie z rozporządzeniem 1080/2006 nie może być wydatkiem kwalifikowalnym),

2. podatku naliczonego, wynikającego z zakupów związanych wyłącznie z wykonywaniem czynności, w związku z którymi nie przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego – podatek ten w całości nie podlega odliczeniu (a więc zgodnie z rozporządzeniem 1080/2006 może być uznany za wydatek kwalifikowalny),
3. podatku naliczonego, związanego zarówno z czynnościami, w związku z którymi przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego, jak również z czynnościami, w związku z którymi prawo do odliczenia podatku naliczonego nie przysługuje – w tym przypadku podmiot powinien:
  - a) wyodrębnić część kwoty podatku naliczonego, która może podlegać odliczeniu (jeżeli jest to możliwe),
albo
  - b) jeżeli wyodrębnienie nie jest możliwe – określić kwotę podatku naliczonego podlegającego odliczeniu, stosując tzw. współczynnik sprzedaży, o którym mowa w art. 90 ustawy o podatku od towarów i usług.

Należy podkreślić, iż przedstawiony powyżej ogólny schemat rozliczania podatku jedynie sygnalizuje, iż na gruncie ustawy o podatku od towarów istnieje możliwość takiego rozliczenia. Okres, w którym istnieje obowiązek korekty podatku naliczonego odliczonego według współczynnika sprzedaży w zależności od rodzaju nabywanych towarów i usług może sięgać nawet 10 lat.

W przypadku projektów realizowanych w ramach RPO WL, jeżeli Beneficjent nie jest w stanie w sposób jednoznaczny określić kierunków wykorzystania inwestycji, podatek od towarów i usług nie będzie mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowalny. Zatem w przypadku gdy Beneficjent nie będzie w stanie w jednoznaczny sposób przyporządkować naliczonego podatku do grupy wskazanej powyżej (podpunkt 2), podatek od towarów i usług nie będzie uznany za wydatek kwalifikowalny.

W przypadku wątpliwości co do prawidłowej realizacji projektu i kwalifikowalności wydatków, w celu uzupełnienia informacji, LAMP może nałożyć na beneficjenta obowiązek przygotowania dodatkowych dokumentów poświadczających poniesione wydatki oraz zgodną z projektem rzeczową jego realizację.

DOKUMENTY WYMAGANE W PRZYPADKU NABYCIA NIERUCHOMOŚCI:

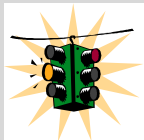
- potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie aktów notarialnych zawierające szczegółowy opis przedmiotów zakupu i ich wartości,
- operat szacunkowy sporządzony przez uprawnionego rzeczoznawcę na poszczególne elementy,

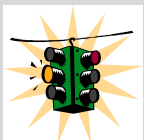
- opinia uprawnionego rzeczoznawcy majątkowego potwierdzająca, że cena zakupu nie przekracza wartości rynkowej nieruchomości,
- oświadczenie Beneficjenta, zawierające informacje dotyczące Sprzedającego nieruchomości (dane osobowe, PESEL/REGON, NIP) oraz że nieruchomość w ciągu ostatnich 10 lat przed dniem sprzedaży nie została zakupiona przy wykorzystaniu środków publicznych.

DOKUMENTY WYMAGANE W PRZYPADKU NABYCIA UŻYWANEGO ŚRODKA TRWAŁEGO

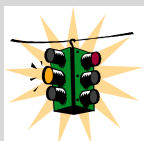
- pisemne oświadczenie wystawione przez sprzedającego o tym, że używany środek trwały nie został zakupiony przy wykorzystaniu środków publicznych w okresie ostatnich 7 lat, wraz z kopią faktury potwierdzającą fakt zakupu przez sprzedającego nowego środka trwałego;
- pisemne oświadczenie sprzedającego, że środek trwały, który został nabyty przez sprzedającego jako używany, jeżeli od jego nabycia do nabycia przez Beneficjenta minęło mniej niż 7 lat, nie został nabyty przy wykorzystaniu środków publicznych;
- oświadczenie Beneficjenta o tym, iż cena za używany środek trwały nie odbiega od jego wartości rynkowej wraz z informacją na temat ceny rynkowej nowego środka trwałego;
- odpowiednie certyfikaty – jeżeli dany używany środek trwały wymagał uzyskania takich dokumentów oraz oświadczenie Beneficjenta potwierdzające spełnienie przez używany środek trwały odpowiednich norm;

Beneficjent zobowiązany jest ubezpieczyć wszelkie nieruchomości (gruntowe, budynkowe, lokalowe) oraz środki trwałe, których dotyczy projekt, do pełnej wartości od szkód powstałych na skutek zdarzeń nadzwyczajnych w jednym lub w kilku zakładach ubezpieczeń. Beneficjent będzie zobowiązany do utrzymania takich umów przez cały okres trwania umowy o dofinansowanie realizacji projektu, również przez okres 3/5 lat po zakończeniu realizacji projektu.

Dotacja rozwojowa stanowi dochód niepodlegający opodatkowaniu, a poniesione wydatki nie stanowią kosztu uzyskania przychodu.

Beneficjent ma obowiązek prowadzić dla każdego projektu odrębną ewidencję księgową (odrębny system księgowy albo odpowiedni kod księgowy dla wszystkich transakcji związanych z realizacją projektu): Odpowiedni (wyodrębniony) kod księgowy oznacza odpowiedni symbol, numer, wyróżnik stosowany przy rejestracji, ewidencji i oznaczeniu dokumentu, który umożliwia sporządzanie zestawień w określonym przedziale czasowym ujmujących wszystkie operacje związane z projektem oraz obejmujących co najmniej następujący zakres danych:

- numer dokumentu źródłowego,
- numer ewidencyjny lub księgowy dokumentu,
- datę wystawienia dokumentu,
- kwotę brutto,
- kwotę netto.

1. Beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia jakiegokolwiek ewidencji księgowej na podstawie obowiązujących przepisów, zobowiązani są do prowadzenia wykazu - ewidencji dokumentów dotyczących operacji związanych z realizacją projektu.
2. Beneficjenci prowadzący uproszczoną księgowość zobowiązani są do prowadzenia na podstawie książki przychodów i rozchodów wyodrębnionej ewidencji księgowej w postaci zestawienia wydatków związanych z projektem (zestawienie musi zawierać następujące pozycje: datę zaksięgowania, przychód, wydatek, pozycję z książki przychodów i rozchodów). Beneficjenci mogą prowadzić zestawienie w formie papierowej lub techniką komputerową w postaci arkusza kalkulacyjnego.
3. Beneficjenci prowadzący pełną księgowość i sporządzający sprawozdania finansowe zobowiązani są do prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej w ramach już prowadzonych ksiąg rachunkowych. Odrębny system ewidencji księgowej powinien umożliwiać sporządzanie sprawozdań i kontrolę wykorzystania środków w ramach RPO WL poprzez wprowadzenie odrębnych kont syntetycznych, analitycznych i pozabilansowych.

2. Etapy weryfikacji wniosku o płatność

Weryfikacja wniosków o płatność prowadzona jest na dokumentach w siedzibie Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie i obejmuje wszystkie wnioski i wszystkie wydatki (100%).

W procesie weryfikacji wniosku o płatność można wyróżnić następujące etapy:

- **Przyjęcie od Beneficjenta wniosku o płatność** wraz z odpowiednimi załącznikami potwierdzającymi poniesione i zapłacone wydatki,
- **Sprawdzenie terminowości złożenia wniosku o płatność**, a także stwierdzenie, czy służy on celom sprawozdawczym, czy sprawozdawczym i rozliczeniu wydatków,
- **Weryfikacja wniosku o płatność** oraz wszystkich dokumentów poświadczających wydatki.

2.1. Przyjęcie wniosku o płatność

Wniosek o płatność powinien być sporządzony w Generatorze Wniosków o płatność na formularzu, który wraz z instrukcją do wniosku udostępniony jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej www.lawp.lubelskie.pl.

Wniosek o płatność składany jest osobiście przez Beneficjenta lub osobę przez niego upoważnioną w Sekretariacie/Kancelarii Ogólnej Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości

w Lublinie. *Wniosek o płatność* może być dostarczony również przez posłańca, listem poleconym lub pocztą kurierską w zamkniętej i prawidłowo zaadresowanej kopercie (Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, ul. Graniczna 4, 20-010 Lublin).

Na kopercie muszą być zawarte takie informacje jak: nazwa/imię i nazwisko Beneficjenta, nr i tytuł projektu oraz oznaczenie „Wniosek o płatność”. W tym wypadku datą wiążącą jest data wpływu wniosku do LAWP.

Wniosek o płatność należy złożyć w formie papierowej (w jednym egzemplarzu) i elektronicznej (na płycie CD/DVD w pliku xml). Nośnik elektroniczny powinien być następująco opisany: nazwa/imię i nazwisko Beneficjenta, numer i tytuł projektu oraz oznaczenie „Wniosek o płatność”. Nie dopuszcza się przesłania elektronicznej wersji wniosku o płatność pocztą elektroniczną.

Obie wersje, papierowa i elektroniczna, muszą być ze sobą zgodne, tzn. suma kontrolna na wersji papierowej musi być identyczna z sumą kontrolną na wersji elektronicznej wniosku. Suma kontrolna to odpowiednia liczba znaków, którą oznaczony jest wniosek sporządzony w Generatorze (Beneficjent nie może po wydrukowaniu formularza powtórnie go edytować, ponieważ każda edycja powoduje automatyczną zmianę sumy kontrolnej).

Wniosek o płatność składany jest w skoroszytcie lub segregatorze wraz z załączonymi kserokopiami faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej oraz z innymi wymaganymi załącznikami, potwierdzającymi poniesione wydatki i właściwie opisanymi (sposób opisanie faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej przedstawiono na stronie internetowej LAWP www.lawp.lubelskie.pl).

Strony wniosku o płatność powinny być ponumerowane, spięte i zaparafowane przez Beneficjenta lub osobę upoważnioną, z wyjątkiem ostatniej strony, na której Beneficjent lub osoba przez niego upoważniona składa czytelny podpis używając **tuszu w kolorze niebieskim** oraz przybija firmową pieczęć.

2.2. Sprawdzenie terminowości złożenia wniosku o płatność

Pierwszym etapem weryfikacji wniosku o płatność jest sprawdzenie, czy wniosek został złożony w terminie (zgodnie z umową o dofinansowanie realizacji projektu) i jakim celom służy – sprawozdawczym, czy sprawozdawczym i rozliczeniu wydatków jednocześnie.

W przypadku gdy wniosek o płatność służy celom sprawozdawczym i rozliczeniu wydatków oraz wpłynie w wyznaczonym terminie, pracownik LAWP przystępuje do weryfikacji formalnej, merytorycznej i rachunkowej wniosku

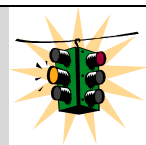
2.3. Weryfikacja wniosku o płatność

Każdy wniosek o płatność weryfikowany jest w ciągu 25 dni roboczych pod względem poprawności formalnej, merytorycznej i rachunkowej. Weryfikacja wniosków odbywa się

w kolejności dat ich wpływu zgodnie z zasadą „dwóch par oczu” (tzn. przez dwóch wyznaczonych pracowników ORP).

W przypadku wpłynięcia dużej ilości wniosków o płatność w krótkim czasie, termin weryfikacji może zostać przedłużony maksymalnie do 60 dni kalendarzowych.

W celu stwierdzenia poprawności formalnej, merytorycznej i rachunkowej sprawdza się w szczególności :

- czy wniosek o płatność został dostarczony w formie papierowej i elektronicznej (CD/DVD),
- czy obie wersje wniosku o płatność (papierowa i elektroniczna) są ze sobą zgodne,
- czy wniosek o płatność został sporządzony na prawidłowym formularzu,
- czy we wniosku o płatność zostały wypełnione wszystkie wymagane pozycje,
- czy wniosek o płatność został zaparafowany na każdej stronie i podpisany przez osoby do tego upoważnione,
- czy prawidłowo oznaczono: Beneficjenta, nazwę i numer umowy o dofinansowanie projektu,
- czy została wskazana osoba/osoby do kontaktu,
- czy Beneficjent nie został wyłączony z możliwości ubiegania się o dofinansowanie i nie figuruje w *Rejestrze Podmiotów Wykluczonych*,
- czy wniosek o płatność został złożony w ramach właściwej Osi Priorytetowej i właściwego Działania/Poddziałania,
- czy Beneficjent realizujący projekt w ramach Działania 1.7. korzystał z usług doradczych świadczonych przez akredytowanych Wykonawców,
- czy we wniosku prawidłowo został określony rodzaj płatności,
- czy do wniosku o płatność dołączono wszystkie wymagane załączniki i czy są one aktualne,
- czy do wniosku o płatność zostały dołączone poświadczane przez Beneficjenta „za zgodność z oryginałem” ponumerowane kopie faktur i/lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej, potwierdzające poniesione wydatki,
- czy zostały załączone wyciągi z rachunku bankowego Beneficjenta potwierdzające poniesienie wydatków,
- czy dokumenty źródłowe (kopie faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej) spełniają wszystkie wymogi dowodu księgowego,
- czy dowody księgowe nie zawierają błędów merytorycznych i rachunkowych,
- czy faktury lub inne dokumenty księgowe o równoważnej wartości dowodowej zostały zapłacone i właściwie opisane (zgodnie ze wzorem),
- czy faktury korygujące są wystawione zgodnie z obowiązującymi przepisami,

- czy noty korygujące są wystawione zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- czy dowody księgowe zakwalifikowane są do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miejsca księgowania (dekretację), wraz z podpisem osób odpowiedzialnych za te wskazania,
- czy faktura wystawiona w obcym języku została przetłumaczona na język polski na odrębnym załączniku podpisanym przez tłumacza przysięgłego,
- czy waluta obca została przeliczona na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej,
- czy wszystkie dokumenty będące załącznikami do faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej są podpisane przez osoby do tego upoważnione,
- czy dostarczone wyciągi bankowe pochodzą z rachunku Beneficjenta prowadzonego na potrzeby realizacji projektu,
- czy w przypadku płatności za fakturę lub dokumenty księgowe o równoważnej wartości dowodowej w ratach, wskazane są wszystkie daty płatności cząstkowych,
- czy zapłata została dokonana na rachunek wystawcy faktury lub równoważnego dokumentu księgowego,
- czy faktury lub dokumenty księgowe o równoważnej wartości dowodowej nie były finansowane z udziałem innych środków publicznych przyznanych w związku z realizacją projektu,
- czy dostarczono protokoły odbioru robót/usług/dostaw zrealizowanych w ramach projektu,
- czy protokoły odbioru robót/dostaw/usług potwierdzają, że roboty/towary i usługi współfinansowane w ramach projektu zostały rzeczywiście wykonane/dostarczone,
- czy protokoły odbioru robót/dostaw/usług potwierdzają zasadność wydatków oraz postęp realizacji projektu,
- czy rozliczenie podatku VAT jest zgodne ze złożonym oświadczeniem Beneficjenta o kwalifikowalności VAT,
- czy wniosek o płatność nie zawiera błędów rachunkowych,
- czy wykazano dochód wygenerowany w trakcie realizacji projektu,
- czy wydatki przypisane poszczególnym zadaniom są zgodne z umową o dofinansowanie,
- czy poprawnie wskazano wartość wydatków od początku realizacji projektu,
- czy projekt realizowany jest zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie realizacji projektu,
- czy podano planowany przebieg realizacji projektu do czasu złożenia kolejnego wniosku,
- czy określone wskaźniki produktu (nazwa, jednostka miary, wartość) są zgodne z wnioskiem o dofinansowanie projektu,
- czy wskazano poprawnie wartość oraz stopień realizacji osiągniętych wskaźników produktu,
- czy określone wskaźniki rezultatu (nazwa, jednostka miary, wartość) są zgodne z wnioskiem o dofinansowanie projektu,

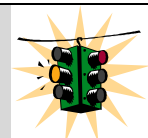

- czy poprawnie wskazano wartość oraz stopień realizacji osiągniętych wskaźników rezultatu,
- czy podano informacje na temat napotkanych problemów w trakcie realizacji projektu,
- czy wartość osiągniętych wskaźników nie wskazuje na zagrożenia w realizacji projektu,
- czy wypełniono harmonogram wydatków na kolejne kwartały,
- czy realizacja projektu następuje zgodnie z zasadami polityk wspólnotowych,
- czy wskazano miejsce przechowywania dokumentacji związanej z realizacją projektu,
- czy oświadczenia zostały podpisane przez Beneficjenta lub osobę upoważnioną,
- czy poprawnie wpisano kwotę wydatków kwalifikowalnych objętych wnioskiem,
- czy poprawnie wyliczono wnioskowaną kwotę,
- czy wnioskowana kwota refundacji nie spowoduje przekroczenia limitu finansowego wynikającego z umowy o dofinansowanie realizacji projektu,
- czy termin zapłaty za faktury lub inne dokumenty księgowe o równoważnej wartości dowodowej jest zgodny z okresem kwalifikowalności wydatków,
- czy wydatki ujęte we wniosku są kwalifikowalne,
- czy realizacja projektu następuje zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych (jeżeli dotyczy),
- czy wydatki zostały dokonane zgodnie z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej,
- czy Beneficjent nie ma przypisanych kwot do zwrotu w związku z nieprawidłowym wykorzystaniem środków, które należy potrącić przy płatności.

Na etapie weryfikacji wniosku o płatność pracownik LAWP pomniejsza kwotę wydatków kwalifikowalnych o kwoty wydatków błędnie uznanych za kwalifikowalne podczas weryfikacji wniosków o płatność składanych w ramach danego projektu, o ile takie wystąpią.

3. Niekompletność wniosku o płatność

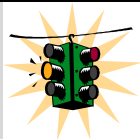
Jeżeli wniosek o płatność i/lub dołączona do niego dokumentacja jest niekompletna, bądź budzi wątpliwości, LAWP sporządza pismo do Beneficjenta zawierające informację o konieczności uzupełnienia/poprawienia dokumentu o brakujące elementy lub konieczności złożenia pisemnych wyjaśnień.

Beneficjent zobowiązany jest dostarczyć brakujące, bądź poprawione dokumenty w terminie 10 dni kalendarzowych od daty otrzymania pisemnej informacji z LAWP.

W przypadku gdy 10 dzień kalendarzowy jest dniem ustawowo wolnym od pracy dokumenty przekazywane są najpóźniej do pierwszego dnia roboczego po tym dniu. Pismo zawiera dodatkowo pouczenie o skutkach niedotrzymania wskazanego terminu na udzielenie odpowiedzi.

Okresu oczekiwania na złożenie przez Beneficjenta uzupełnień/poprawek/wyjaśnień nie wlicza się do biegu terminu określonego dla oceny formalnej, merytorycznej i rachunkowej wniosku.

Data wiążącą dla LAWP jest data wpływu poprawionego lub uzupełnionego wniosku o płatność do Sekretariatu/Kancelarii Ogólnej LAWP.

Nieuwzględnienie przez Beneficjenta wszystkich wskazanych przez pracownika LAWP poprawek bądź uzupełnień lub też dokonanie błędnych poprawek w dostarczonym ponownie wniosku o płatność jest podstawą do obniżenia kwoty refundacji.

We wniosku mogą zostać poprawione wyłącznie elementy wskazane przez pracownika LAWP - chyba że wprowadzane zgodnie z uwagami zmiany w sposób naturalny implikują kolejne zmiany, wówczas Beneficjent wprowadza dodatkowe zmiany do wniosku o płatność oraz do odpowiednich załączników i przekazuje informację o wprowadzeniu dodatkowych zmian w piśmie skierowanym do LAWP.

W przypadku gdy do wniosku zostaną wprowadzone nieuzasadnione poprawki inne niż wskazane w piśmie, wniosek nie będzie podlegał dalszej weryfikacji.

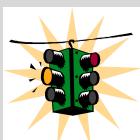
Nieterminowe dostarczenie uzupełnień/poprawek/wyjaśnień spowoduje przesunięcie terminu weryfikacji wniosku o płatność oraz przekazania środków finansowych. Beneficjentowi nie przysługują w takiej sytuacji żadne roszczenia o odsetki za okres wstrzymania wypłaty dofinansowania.

W przypadku stwierdzenia błędów formalno-merytorycznych i/lub finansowo-księgowych we wniosku o płatność pracownik dokonujący weryfikacji, może dokonać uzupełnienia lub poprawienia wniosku. Pracownik nie może poprawiać lub uzupełniać:

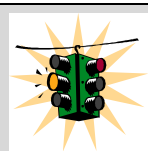
- zestawienia dokumentów potwierdzających poniesione i objęte wnioskiem wydatki, o ile nie dotyczy to oczywistych omyłek pisarskich i omyłek rachunkowych
- załączonych kserokopii dokumentów potwierdzających poniesione wydatki o ile nie dotyczy to oczywistych omyłek w opisie załączonych kserokopii dokumentów.

W takim przypadku zostanie wysłane do Beneficjenta pismo o dokonanych korektach zawierające prośbę o:

- naniesienie tych samych korekt na egzemplarzu wniosku przechowywanym w siedzibie Beneficjenta,
- przesłanie skorygowanego wniosku wyłącznie na nośniku elektronicznym, potwierdzenie dokonania korekty w ciągu *2 dni roboczych od dnia potwierdzenia otrzymania w/w pisma (dzień określony na zwrotnym potwierdzeniu odbioru pisma przez Beneficjenta)*.

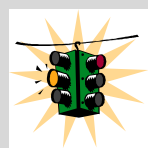
W przypadku niedotrzymania ze strony Beneficjenta terminu dostarczenia **uzupełnień/poprawek/wyjaśnień**, wniosek będzie rozpatrywany po zakończeniu weryfikacji wniosków o płatność złożonych z zachowaniem obowiązującego terminu.

W przypadku gdy Beneficjent zorientuje się, że złożony przez niego wniosek o płatność jest błędny i sam złoży w ciągu 3 dni roboczych (od dnia złożenia wniosku) poprawiony wniosek, to wniosek zawierający błędy zostaje anulowany. Bieg terminu weryfikacji liczy się od złożenia poprawionego wniosku o płatność.

4. Wynik weryfikacji wniosku o płatność

LAWP wysłała do Beneficjenta pismo informujące o pozytywnym wyniku weryfikacji wniosku o płatność oraz o kwocie środków zatwierdzonych do wypłaty.

Pozytywny wynik weryfikacji wniosku o płatność oraz kontroli w miejscu realizacji projektu (w przypadku zakwalifikowania projektu do kontroli) umożliwia refundację wydatków poniesionych przez Beneficjenta.

Środki finansowe są przekazywane przez Oddział Finansowy na numer rachunku bankowego Beneficjenta wskazany w umowie o dofinansowanie realizacji projektu pod warunkiem dostępności środków na rachunku bankowym LAWP.

Przekazanie środków na konto Beneficjenta nastąpi w ciągu 3 miesięcy licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został złożony poprawnie wypełniony wniosek o płatność wraz z wymaganymi załącznikami potwierdzającymi poniesione wydatki oraz gdy wniosek o płatność i wszystkie dołączone do niego dokumenty uzyskają pozytywny wynik weryfikacji formalnej, merytorycznej i rachunkowej.

W przypadku płatności pośredniej, gdy zostaną stwierdzone nieprawidłowości w trakcie weryfikacji wniosku o płatność, przeprowadza się kontrolę doraźną w celu ich wyjaśnienia.

W przypadku negatywnego wyniku kontroli na zakończenie realizacji projektu kwota środków zatwierdzonych do wypłaty zostaje skorygowana o wielkość stwierdzonych nieprawidłowości. W sytuacji zaistnienia poważnych nieprawidłowości i przesłanek do rozwiązania umowy wszczęta zostaje procedura rozwiązywania umowy.

Jeżeli Beneficjent otrzymał refundację po złożeniu wniosku/ów o płatność pośrednią – przed rozwiązaniem umowy, ma obowiązek zwrócić otrzymane środki wraz z odsetkami. W przypadku niezwrócenia otrzymanych środków zostanie uruchomiona procedura windykacyjna.

Beneficjent zobowiązany jest do przechowywania pełnej dokumentacji Projektu zrealizowanego w ramach Działania, zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie realizacji projektu.

5. Sprawozdawczość

Sprawozdawczość odbywa się cyklicznie i terminowo przez cały okres realizacji projektu. Wniosek o płatność z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu pełni funkcję sprawozdawczą (pkt. 1-8 i 15-21 wniosku Beneficjenta o płatność).

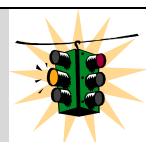
Zasady dotyczące sprawozdawczości:

- obowiązki Beneficjenta w zakresie sprawozdawczości określa umowa o dofinansowanie realizacji projektu,
- funkcję sprawozdania na poziomie Beneficjenta spełnia część wniosku o płatność dotycząca przebiegu realizacji projektu (w tej części wniosku Beneficjent podaje m.in. wskaźniki produktu oraz wskaźniki rezultatu). Wskaźniki produktu określają materialne efekty, np. wybudowane budynki i budowle, zrealizowane usługi, zakupiony sprzęt, jakie powstały w wyniku wydatkowania środków publicznych w okresie realizacji projektu. Wskaźniki rezultatu opisują zmiany jakie nastąpiły w wyniku zrealizowania projektu w sytuacji Beneficjenta, jego otoczenia bądź ostatecznych odbiorców.

Wskaźniki realizacji celów projektu (wskaźniki produktu i rezultatu) przyjęte we wniosku o dofinansowanie powinny być oszacowane w sposób realny, możliwy do osiągnięcia. Wielkość osiągniętych wskaźników podczas realizacji projektu należy każdorazowo wykazywać we wniosku o płatność w części dotyczącej sprawozdawczości.

Wniosek o płatność z przebiegu realizacji projektu składany jest w Sekretariacie/Kancelarii Ogólnej **raz na trzy miesiące licząc od daty podpisania umowy.**

W przypadku niezłożenia przez Beneficjenta wniosku o płatność pełniącego funkcję sprawozdawczą w terminie określonym w umowie o dofinansowanie, LAWP wysyła niezwłocznie pismo wzywające go do złożenia wniosku w terminie 5 dni roboczych od daty otrzymania pisma. W przypadku braku odpowiedzi na powyższe pismo wstrzymywane są wszelkie płatności na rzecz ww. Beneficjenta oraz wszczęta zostaje procedura mająca na celu niezwłoczne przeprowadzenie kontroli doraźnej na miejscu realizacji projektu.

Brak wydatków po stronie Beneficjenta nie zwalnia go z obowiązku przedkładania raz na trzy miesiące wniosków o płatność z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu, która pełni funkcję sprawozdawczą.

6. Konsekwencje niedopełnienia obowiązków rozliczeniowych i sprawozdawczych

Powołując się na zapisy w umowie o dofinansowanie projektu Beneficjent zobowiązuje się do realizacji Projektu z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami w ramach

RPO WL oraz w sposób, który zapewni prawidłową i terminową realizację Projektu oraz osiągnięcie celów zakładanych we wniosku o dofinansowanie.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju LAWP odpowiada za odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych Beneficjentom.

W przypadku gdy w wyniku kontroli przeprowadzonej przez LAWP na miejscu realizacji projektu stwierdzone zostaną nieprawidłowości w wydatkowaniu przez Beneficjenta środków, **zgodnie z art. 211 Ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych:**

- środki przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych z tych środków lub dotacji są:

- 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,
- 2) wykorzystane z naruszeniem procedur,
- 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

- podlegają zwrotowi przez Beneficjenta odpowiednio w całości lub w części wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków na rachunek Beneficjenta. Zwrot powinien nastąpić w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji o zwrocie dotacji rozwojowej, określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki. Decyzja zostaje przesłana do Beneficjenta listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Ponadto wykorzystanie środków w sposób powodujący niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, określonego w umowie, wyklucza prawo do otrzymania środków na realizację projektu w ramach programów finansowanych z udziałem tych środków. Okres wykluczenia rozpoczyna się od dnia kiedy decyzja, o której mowa w ust. 4 art. 211 ustawy o finansach publicznych, stała się ostateczna, zaś kończy się z upływem 3 lat od dnia dokonania zwrotu tych środków.

Przepisu ust. 2 art. 211 powyższej ustawy nie stosuje się w odniesieniu do państwowych jednostek budżetowych i jednostek samorządu terytorialnego.

W zakresie nieuregulowanym w ust. 1 i 4 art. 211 ustawy o finansach publicznych stosuje się odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej, z wyjątkiem art. 57 tej ustawy.

Do egzekucji należności, o których mowa w ust. 1 art. 211 ustawy o finansach publicznych, mają zastosowanie przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Umowa o dofinansowanie projektu reguluje warunki i terminy zwrotu środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny.

Zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie LAWP może dokonać pomniejszenia (potrącenia) odpowiedniej kwoty z kwoty kolejnych refundacji lub wezwać Beneficjenta do zwrotu środków w określonym terminie.

Jeżeli Beneficjent nie dokona zwrotu w wyznaczonym przez LAWP terminie, LAWP może dokonać pomniejszenia (potrącenia) nieprawidłowo wykorzystanego lub pobranego dofinansowania wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych z kwoty kolejnych refundacji.

W przypadku gdy kwota nieprawidłowo wykorzystanego lub pobranego dofinansowania jest wyższa niż kwota pozostała do refundacji lub nie jest możliwe dokonanie pomniejszenia (potrącenia), lub też, gdy LAWP uzna dokonanie pomniejszenia (potrącenia) za niecelowe, a Beneficjent nie dokona w wyznaczonym terminie zwrotu, LAWP podejmie czynności zmierzające do odzyskania należnych środków dofinansowania z wykorzystaniem dostępnych środków prawnych, w szczególności zabezpieczenia, o którym mowa w umowie o dofinansowanie. Koszty czynności zmierzających do odzyskania nieprawidłowo wykorzystanego lub pobranego dofinansowania obciążają Beneficjenta.

Informacje na temat odzyskiwania kwot nieprawidłowo wydatkowanych są uwzględniane w „rejestrze dłużników” prowadzonym przez LAWP. Rejestr dłużników powinien zawierać informacje dotyczące faktycznie dokonanych zwrotów przez Beneficjentów i odzyskanych środków przekazywanych w ramach poświadczeń i deklaracji wydatków.

Wydatki muszą być poniesione i udokumentowane zgodnie z obowiązującym prawem polskim oraz prawem wspólnotowym. Należy zwrócić szczególną uwagę na zgodność poniesionych wydatków z przepisami obowiązującymi. Beneficjent jest zobowiązany do stosowania krajowych i wspólnotowych przepisów o zamówieniach publicznych, a w szczególności ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, z późn. zm.) w zakresie w jakim ma ona zastosowanie do Beneficjenta i Projektu. Zakres naruszeń, a także zasady i metody wymierzania korekt finansowych za naruszenia w/w prawa zawiera dokument „Wymierzanie korekt finansowych za naruszenie prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE” (załącznik nr 15).

Rozliczanie korekt i nieprawidłowości powstałych w trakcie realizacji projektu (do czasu jego rozliczenia i zamknięcia) polega co do zasady na pomniejszeniu wysokości zatwierdzonych wydatków przy kolejnych wnioskach o płatność. Możliwe jest jednak żądanie zwrotu środków w trakcie realizacji projektu jeżeli LAWP stwierdzi taką konieczność. W przypadku gdy Beneficjent stwierdzi niekwalifikowalność danego wydatku po jego rozliczeniu w ramach wcześniej złożonych i zatwierdzonych przez LAWP wniosków o płatność, Beneficjent ma obowiązek poinformowania o wykrytych wydatkach niekwalifikowalnych w piśmie do LAWP. Na podstawie otrzymanych informacji, LAWP zobowiązana jest pomniejszyć wartość zatwierdzonych wydatków o łączną kwotę wydatków niekwalifikowanych wynikającą z informacji przekazanej przez Beneficjenta. LAWP przygotowując *Informację dla Beneficjenta o wynikach weryfikacji wniosku o płatność*, pomniejsza rozliczenie wydatków o zgłoszone przez Beneficjenta korekty finansowe. W *Informacji dla Beneficjenta o wynikach weryfikacji wniosku o płatność*, LAWP powinna przedstawić uzasadnienie

rozbieżności pomiędzy kwotą zatwierdzonych wydatków kwalifikowalnych a kwotą wydatków przedstawionych przez Beneficjenta we wniosku o płatność.

W przypadku wykrycia nieprawidłowości w projekcie, podlega ona zgłoszeniu zgodnie z systemem informowania o nieprawidłowościach w ramach RPO WL. Jednocześnie LAWP wskazuje w *Informacji o wynikach weryfikacji wniosku o płatność*, o kwocie zatwierdzonej do wypłaty, kwotę nieprawidłowości wraz z odsetkami, o jaką pomniejszono kwotę zatwierdzonych wydatków w ramach danego wniosku o płatność. Odsetki naliczane są od dnia przekazania środków na rachunek Beneficjenta do dnia otrzymania wniosku o płatność (w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości przez Beneficjenta we wniosku o płatność) lub do dnia sporządzenia informacji pokontrolnej (w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przez LAWP).

W przypadku gdy po zakończeniu realizacji projektu i końcowym rozliczeniu projektu zostaną wykryte wydatki niekwalifikowalne (stwierdzone zostaną nieprawidłowości finansowe w projekcie lub korekty finansowe), Beneficjent zobowiązany jest do zwrotu tych środków. W przypadku nieprawidłowości środki powinny zostać zwrócone wraz z odsetkami naliczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia przekazania środków na rachunek Beneficjenta. Zwrot powyższych środków dokonywany jest na pisemne wezwanie LAWP. W wezwaniu powinien zostać określony ostateczny termin dokonania płatności i wskazany numer rachunku bankowego, na który Beneficjent powinien przekazać środki. Należy jednak pamiętać, że wysokość zwrotu uzależniona jest od tego, w jakim procencie dany wydatek został sfinansowany z kwoty dofinansowania. W przypadku gdy Beneficjent nie dokona zwrotu w terminie wskazanym przez LAWP, wówczas jest dodatkowo obciążony zwrotem odsetek naliczanych za każdy dzień zwłoki (odsetki karne).

W przypadku gdy Beneficjent nie zwróci całości lub części kwoty niekwalifikowalnej w terminie wyznaczonym przez LAWP, podejmuje ona środki prawne w celu odzyskania należnych środków.

Beneficjent zobowiązany jest po zakończeniu realizacji projektu do złożenia końcowego wniosku o płatność i dokonania zwrotu niewykorzystanych środków. Jeżeli z rozliczenia końcowego będzie wynikać wyższa kwota do zwrotu niż ta, którą Beneficjent przekazał na wskazany rachunek bankowy, jest on zobowiązany do zwrotu pozostającej części środków wynikających z rozliczenia końcowego.

W sytuacji zaistnienia poważnych nieprawidłowości i przesłanek rozwiązania umowy, wszczęta zostaje procedura rozwiązania umowy zgodnie z zapisami umowy.

7. Rozwiązanie umowy o dofinansowanie

Każda ze stron może rozwiązać umowę o dofinansowanie realizacji projektu z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia. W takim przypadku wypowiedzenie powinno zawierać uzasadnienie, a Beneficjent zobowiązany jest zwrócić otrzymane dofinansowanie na zasadach

wynikających z umowy wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, bez względu na to, która ze stron dokonała wypowiedzenia.

Instytucja Pośrednicząca II stopnia może rozwiązać niniejszą Umowę bez wypowiedzenia, w tak zwanym trybie natychmiastowym, w sytuacjach wskazanych w Umowie.

Umowa może zostać rozwiązana w wyniku zgodnej woli stron, bądź w wyniku wystąpienia okoliczności, które uniemożliwiają dalsze wykonywanie obowiązków w niej zawartych. W przypadku rozwiązania umowy Beneficjent ma prawo do dofinansowania wyłącznie tej części wydatków, która odpowiada prawidłowo zrealizowanej i rozliczonej części Projektu.

Umowa może zostać rozwiązana na wniosek Beneficjenta, jeżeli w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o rozwiązanie umowy, zwróci on otrzymane dofinansowanie, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczanymi od dnia przekazania dofinansowania.

Niezależnie od przyczyny rozwiązania umowy Beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia sprawozdania końcowego z realizacji Projektu oraz do archiwizowania dokumentacji związanej z jego realizacją, zgodnie z zapisami umowy.

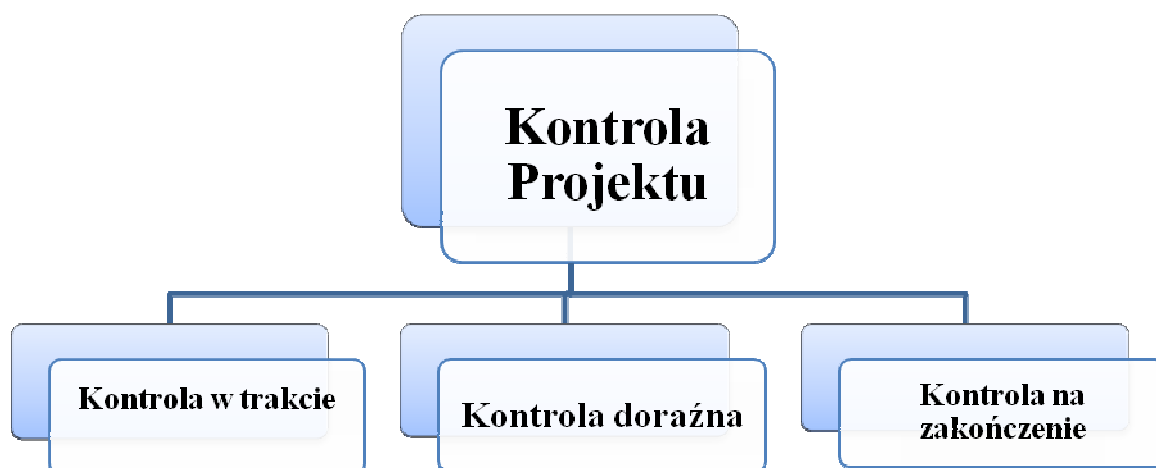

8. Kontrola

8.1. Rodzaje kontroli

LAWP zobowiązany jest do przeprowadzania kontroli projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej: Przedsiębiorczość i innowacje oraz II Osi Priorytetowej: Infrastruktura ekonomiczna w formie kontroli na miejscu.

Kontrole te obejmują m.in. ocenę prawidłowości i skuteczności realizacji projektu – zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie realizacji projektu. W toku kontroli sprawdzeniu podlega faktyczny postęp rzeczowy i finansowy, stwierdzony na miejscu realizacji projektu oraz dokumenty związane z jego realizacją, poświadczające faktyczne poniesienie wydatków oraz czy wydatki zostały poniesione zgodnie z zasadami krajowymi i wspólnotowymi.

Kontrola w trakcie realizacji projektu może obejmować sprawdzenie dokumentacji finansowo – księgowej, poświadczającej poniesienie wydatków. Ponadto w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie Beneficjenta pracownicy kontroli weryfikują faktyczność poniesionych wydatków, postępów i efektów realizacji projektu.

Kontrola doraźna podejmowana jest w przypadku:

- wystąpienia nieprawidłowości lub uzasadnionego podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości,
- zaistnienia podejrzenia popełnienia oszustwa przez Beneficjenta,
- otrzymania informacji wskazujących na zaistnienie poważnych nieprawidłowości dotyczących realizacji projektu.

Celem kontroli doraźnej na miejscu realizacji projektu jest, przede wszystkim, zweryfikowanie informacji o nieprawidłowościach w realizacji projektu oraz ustalenie sposobu dalszego postępowania w kwestii zaistniałych nieprawidłowości.

Kontrola na zakończenie realizacji projektu przeprowadzana jest po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o płatność końcową. Polega ona na sprawdzeniu kompletności i prawidłowości całej dokumentacji związanej z realizacją projektu ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów potwierdzających prawidłowość poniesionych wydatków. Kontrola końcowa ma na celu uzyskanie pewności, że projekt został zrealizowany w sposób prawidłowy, a cele i rezultaty zakładane we wniosku o dofinansowanie zostały osiągnięte.

8.2. Kontrola na miejscu

O przeprowadzeniu kontroli na miejscu realizacji projektu Beneficjent informowany jest na piśmie na minimum 5 dni przed rozpoczęciem kontroli, w przypadku kontroli doraźnej nie wcześniej niż 48 godzin przed planowaną kontrolą, a w uzasadnionych przypadkach LAWP może odstąpić od informowania Beneficjenta o terminie kontroli doraźnej i dokonać czynności bez wcześniejszego zawiadomienia. W celu sprawnego przeprowadzenia kontroli na miejscu Beneficjent zobowiązany jest zapewnić obecność osób niezbędnych do udzielania informacji.

W skład zespołu kontrolującego powoływanych jest minimum 2 pracowników. Zespół kontrolujący nie powinien liczyć więcej niż 5 osób w trakcie trwania każdego dnia kontroli. Zespół kontrolujący przed przystąpieniem do czynności kontrolnych jest zobowiązany do przedstawienia kierownikowi jednostki (ewentualnie osobie upoważnionej przez kierownika jednostki) legitymacji służbowych wraz z upoważnieniami do przeprowadzania kontroli i wpisania się do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej.

Beneficjent nie może utrudniać czynności kontrolnych, w szczególności poprzez ukrywanie dokumentów związanych z projektem, uniemożliwianie kontaktu z pracownikami, udzielanie wymijających, niejasnych bądź nieprawdziwych informacji.

W trakcie kontroli na miejscu poszczególni członkowie zespołu kontrolującego zobowiązani są do obiektywnego ustalenia stanu zaawansowania projektu pod względem rzeczowym i finansowym, zgodności faktycznej realizacji z zapisami umowy, skontrolowania prawdziwości i prawidłowości poniesienia wydatków, sprawdzenia w miejscu realizacji projektu oryginałów dokumentacji stanowiącej załączniki, pod względem zgodności z przedłożonymi do LAWP kopiami. Ponadto zespół kontrolujący sprawdza, czy wydatki zostały poniesione zgodnie z zasadami krajowymi i wspólnotowymi, w tym dotyczącymi w szczególności konkurencji, ochrony środowiska, niedyskryminacji, społeczeństwa informacyjnego, zakazu podwójnego finansowania wydatków oraz Prawa zamówień publicznych, jak również przestrzegania wymogów w zakresie informacji i promocji.

Osoby kontrolujące w sposób obiektywny i rzetelny ustalają oraz dokumentują fakty (mają prawo do sporządzania kopii i odpisów dokumentów, protokołów ustaleń itp. związanych z realizacją projektu). Osoby przeprowadzające kontrole zwracają się do osoby upoważnionej do reprezentowania jednostki kontrolowanej o poświadczenie kopii dokumentów za „zgodność z oryginałem”.

Kontrolujący nie mają prawa do wynoszenia oryginałów dokumentów poza siedzibę jednostki kontrolowanej.

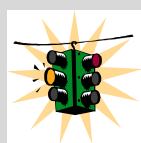
Zespół kontrolujący ma prawo do swobodnego poruszania się po terenie jednostki kontrolowanej, prowadzenia oględzin obiektów i składników majątkowych, przyjmowania oświadczeń od osób kontrolowanych.

W trakcie kontroli odbywa się wizyta na miejscu fizycznej realizacji projektu (np. miejsce budowy, modernizacji itd.). Podczas kontroli zespół kontrolujący sprawdza dokumentację świadcząca o faktyczności i prawidłowości poniesienia wydatków.

W przypadku kontroli przeprowadzanej po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o płatność końcową, zespół kontrolujący dokonuje sprawdzenia całości dokumentacji zgromadzonej w trakcie realizacji projektu oraz potwierdza jej kompletność bądź stwierdza jej niekompletność.

Zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu czynności kontrolnych na miejscu, członkowie zespołu kontrolującego mogą zwracać się do Beneficjenta (kierownika jednostki kontrolowanej) o udzielenie pisemnych wyjaśnień i informacji, wyznaczając jednocześnie termin na ich udzielenie. Do momentu uzyskania wszystkich stosownych wyjaśnień i informacji, kontrola na miejscu nie jest uznana za zakończoną.

Po zakończeniu kontroli zespół kontrolujący w terminie do 21 dni sporządza w formie pisemnej i wysyła do Beneficjenta informację pokontrolną w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, a w przypadku wystąpienia nieprawidłowości sporządza zalecenia pokontrolne w terminie 14 dni. Beneficjent ma prawo do wniesienia zastrzeżeń lub wyjaśnień do treści informacji pokontrolnej w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji pokontrolnej. Informacja pokontrolna podpisywana jest przez zespół kontrolujący oraz kierownika jednostki kontrolowanej lub osobę przez niego upoważnioną. Po podpisaniu informacji pokontrolnej przez Beneficjenta jeden egzemplarz odsyłany jest do LAW P w terminie 14 dni od daty otrzymania. Niewykonanie przez Beneficjenta zaleceń pokontrolnych w terminie wskazanym w zaleceniach pokontrolnej lub nieprzedstawienie uzasadnienia ich niewykonania w tym terminie wraz z propozycją nowego terminu wprowadzenia zmian wynikających z zaleceń pokontrolnych jest podstawą do rozwiązania Umowy przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia jednostronnie w trybie natychmiastowym.

Beneficjent zobowiązany jest poddać się kontroli w zakresie realizacji Projektu dokonywanej przez IP II. Ponadto Beneficjent zobowiązany jest do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją projektu, zgodnie z umową, jak również utrzymania inwestycji, na którą została udzielona pomoc przez okres minimum 5 lat od daty zakończenia realizacji projektu (w przypadku mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców – 3 lat).

Prawo do przeprowadzania kontroli u Beneficjenta w zakresie prawidłowości realizacji projektu mają na podstawie odrębnych przepisów także inne podmioty zaangażowane w proces wdrażania funduszy strukturalnych w Polsce.

9. Informacja i promocja

Beneficjenci zobowiązani są do stosowania w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych dokumentu wydanego przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 pod nazwą *Wytyczne dla Beneficjentów w zakresie informacji i promocji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013* i dostępnego na stronie internetowej LAW P www.lawp.lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl.

IV. PODSUMOWANIE

Akceptacja wniosku o dofinansowanie Projektu jest zaledwie pierwszym krokiem beneficjenta w drodze do uzyskania wsparcia. Dopiero po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu, beneficjenta czeka długa droga związana z realizacją projektu.

Do najważniejszych obowiązków beneficjenta po podpisaniu umowy należą:

- składanie do LAWP poprawnych wniosków o płatność wraz odpowiednimi załącznikami, zgodnie z zapisami zawartymi w umowie;
- systematyczne monitorowanie przebiegu realizacji Projektu oraz niezwłoczne informowanie LAWP o zaistniałych nieprawidłowościach lub o zamiarze zaprzestania realizacji Projektu;
- przekazywanie do LAWP wszystkich dokumentów i informacji związanych z realizacją Projektu, których LAWP zażąda;
- stosowanie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych
- przestrzeganie zasad polityki informacyjno-promocyjnej;
- poddanie się kontroli w zakresie prawidłowości realizacji projektu dokonywanej przez podmioty uprawnione do jej przeprowadzenia (m.in. LAWP);
- przestrzeganie zasad polityk wspólnotowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, wyróżnić można *pięć głównych kamieni milowych* związanych z prowadzeniem projektu współfinansowanego z funduszy strukturalnych. Są to obowiązki związane z:

- podpisaniem umowy,
- występowaniem z wnioskami o płatność,
- monitorowaniem i sprawozdawczością,
- informacją i promocją projektu,
- kontrolą.

V. INFORMACJE DODATKOWE

1. Konflikt interesów

Zgodnie z umową o dofinansowanie Beneficjent zobowiązuje się, w przypadku realizacji dostaw, usług lub robót budowlanych w ramach projektu, udzielać zamówień w oparciu o najbardziej korzystną ekonomicznie ofertę z zachowaniem zasad przejrzystości i uczciwej konkurencji oraz dołożyć wszelkich starań w celu uniknięcia konfliktu interesów, rozumianego jako brak bezstronności i obiektywności w wypełnianiu funkcji jakiegokolwiek podmiotu objętego umową w związku z realizowanym zamówieniem. Szczególnym przypadkiem są sytuacje, gdy pomiędzy Beneficjentem a dostawcą / sprzedającym istnieją powiązania osobowe bądź kapitałowe. Sam fakt występowania takich powiązań nie przesądza jeszcze o zaistnieniu konfliktu interesów. Należy jednak zwrócić szczególną uwagę na to czy wybór oferenta został dokonany w oparciu o najbardziej korzystną ekonomicznie ofertę, z zachowaniem przejrzystości prowadzonego postępowania, z ujawnieniem wszelkich informacji dotyczących ewentualnych powiązań kapitałowych czy osobowych. Jednakże, aby mieć pewność, że jednostka kontrolująca nic nie zarzuci Beneficjentowi, należy przeprowadzić porównanie ofert. W związku z powyższym należy:

- wysłać zapytanie oferty do potencjalnych usługodawców, (e-mailem bądź też pocztą, tak by mieć potwierdzenie wysłania zapytania). W przypadku zapytania telefonicznego wystarczy sporządzić notatkę służbową z rozmowy z oferentem.
- zebrać oferty,
- wybrać najkorzystniejszą z ofert,
- sporządzić protokół z wyboru najkorzystniejszej oferty (należy opisać, którą ofertę wybraliśmy jako najlepszą oraz jakimi kryteriami kierowaliśmy się przy jej wyborze).

Sytuacja taka daje pewność, że dołożyliśmy wszelkich starań, aby wybrać najkorzystniejszą z ofert. Brak spełnienia powyższych kryteriów stanowi podstawę do stwierdzenia konfliktu i odmowy wypłaty dofinansowania.

2. Obszary atrakcyjne turystycznie

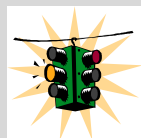
W ramach Działania 1.5. preferowane będą projekty zlokalizowane na obszarach atrakcyjnych turystycznie wynikających z dokumentów strategicznych województwa lubelskiego. Do obszarów tych zakwalifikowano: rejon Kazimierza Dolnego – Nałęczowa i Puław, Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, rejon Polesia z Poleskim Parkiem Narodowym, Roztocze oraz rozległe kompleksy lasów Puszczy Solskiej i Lasy Janowskie. W naturalny sposób predysponowane do wykorzystania turystycznego są istniejące parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu, w tym chronione doliny rzek Wisły i Bugu. Na obszarze województwa znajdują się również miejscowości turystyczne

o znaczeniu międzynarodowym lub pierwszorzędnym w kraju, do których zaliczono: Lublin, Zamość, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Puławy, Kozłówka, Janów Podlaski.

3. Strategiczne dla rozwoju regionu dziedziny badań

W ramach Działania 1.6. preferowane będą projekty związane ze strategicznymi dla rozwoju regionu dziedzinami badań, wyznaczonymi w Regionalnej Strategii Innowacji, tj. inżynieria, biotechnologia, informatyka, ochrona środowiska, produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Jeżeli Wnioskodawca będzie miał dodatkowe pytania lub wątpliwości dotyczące sposobu składania wniosków o dofinansowanie lub odnośnie innych kwestii związanych z realizacją projektu w ramach Działania, może je kierować w formie listownej na adres Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (ul. Graniczna 4, 20-010 Lublin) lub w formie elektronicznej na adres zamieszczony na stronie internetowej. Zarówno pytania, jak i odpowiedzi zostaną zamieszczone w witrynie internetowej.

VI. ZAŁĄCZNIKI

1. Wykaz obszarów zakwalifikowanych do objęcia preferencją według kryterium granic administracyjnych (gmina) w ramach Działania 1.5 „Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki”,
2. Zestawienie rodzajów działalności gospodarczej wyłączonych ze wsparcia w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007-2013 według kodów PKD,
3. Rodzaje działalności gospodarczej kwalifikujące się do wsparcia w ramach I Osi Priorytetowej Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki RPO WL 2007-2013, według kodów PKD 2007,
4. Instrukcja wypełniania załączników do wniosku o dofinansowanie w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL na lata 2007-2013”,
5. Wymierzanie korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE.

